

Medical University of Warsaw

MEDICAL LIBRARY FORUM

FORUM BIBLIOTEK MEDYCZNYCH

ISSN: 2450-0437

Issue 2 | Volume 16 | 2023

Medical Library Forum

Forum Bibliotek Medycznych

ISSN: 2450-0437

Issue 2 | Volume 16 | 2023

The journal is co-financed by educational institutions: Collegium Medicum of the Nicolaus Copernicus University (Bydgoszcz), Jagiellonian University – Medical College (Cracow), Medical University of Gdańsk (Gdańsk), Medical University of Silesia (Katowice), Medical University of Lublin (Lublin), Medical University of Łódź (Łódź), University of Warmia and Mazury (Olsztyn), Poznan University of Medical Sciences (Poznań), University of Opole (Opole), Pomeranian Medical University (Szczecin), Warsaw Medical University (Warsaw), Centre of Postgraduate Medical Education (Warsaw) and Wrocław Medical University (Wrocław).

Editor-in-Chief

- Agnieszka Czarnecka (University Library, Medical University of Warsaw)

Deputy Editor-in-Chief

- Krzysztof Włodarczyk (University Library, Medical University of Warsaw)

Programme Board

- Jadwiga Turło, Prof. (Medical University of Warsaw)
- Tomasz Stokłosa, Prof. (Medical University of Warsaw)
- Daniela Angetter, Ph.D. (Austrian Academy of Sciences)
- Tetiana Ostapenko, Ph.D. (National Scientific Medical Library of Ukraine)
- Rishabh Shrivastava, Ph.D. (University of Rajasthan)
- María Sobrido, Ph.D. (University of A Coruña)

Editorial Board

- Scholastyka Baran (University Library, University of Warmia and Mazury)
- Renata Birska (Library, Medical University of Lublin)
- Dagmara Budek (Main Library of Pomeranian Medical University in Szczecin)
- Agnieszka Czarnecka (University Library, Medical University of Warsaw)
- Katarzyna Falow (Main Library of the Medical University of Gdańsk)
- Maciej Głowalski (University Library, Medical University of Warsaw)
- Magdalena Kotlarek-Naskręt (Main Library, Poznan University of Medical Sciences)
- Witold Kozakiewicz (Information and Library Center, Medical Library of Łódź)
- Magdalena Książek (University Library, Medical University of Warsaw, Poland)
- Zuzanna Kubik (University Library, Medical University of Warsaw, Poland)
- Ewa Nowak (Main Library, Medical University of Silesia)
- Renata Sławińska (Medical Library, Wrocław Medical University)
- Joanna Słomkowska (Medical Library, Collegium Medicum of the Nicolaus Copernicus University)
- Renata Seweryniak (Library, Centre of Postgraduate Medical Education)
- Danuta Szewczyk-Kłós (Main Library, University of Opole)
- Anna Uryga (Medical Library, Jagiellonian University – Medical College)

Reviewers (this issue)

- Małgorzata Kisilowska-Szurmińska, Prof. (University of Warsaw)
- Jadwiga Woźniak-Kasperek, Prof. (University of Warsaw)
- Adam Jachimczyk, Ph.D. (University of Warsaw)

Composition and typesetting

- Agnieszka Terczyńska (Studio Grafpa)

Publisher: Medical University of Warsaw, Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warsaw, Poland

Editorial office: Main Library of the Medical University of Warsaw, Żwirki i Wigury 63, 02-091 Warsaw, Poland

Table of contents

4

Sylvia Warzecha, Małgorzata Maraj, Joanna Zajac, Małgorzata M. Bała

Evidence in research and clinical practice - what medical librarians should know

Dane naukowe w praktyce badawczej i klinicznej – co powinni wiedzieć bibliotekarze medyczni

12

Szymon Kubik, Agnieszka Milewska, Tomasz Nowocień,
Jakub Rusakow

Medical libraries' strategies in research data management: analysis and implications

Strategie bibliotek medycznych w zarządzaniu danymi badawczymi: analiza i implikacje

21

Magdalena Kotlarek-Naskręt

About the MeSH information and retrieval query language in the area of activity of Polish academic libraries of medical universities

O języku informacyjno-wyszukiwawczym MeSH w kontekście polskich akademickich bibliotek uczelni medycznych

28

Ewa Kapela, Izabela Czeszek, Aleksandra Kaczmarska

Examples of data modules on the Wrocław Medical University Polish Platform of Medical Research - worked schemes and development plans

Przykłady modułów danych na Polskiej Platformie Medycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu – wypracowane schematy oraz plany rozwojowe

39

Anna Uryga

Workshop conference "On the ground of practice" - a new formula and new horizons. Summary of the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, Kraków, September 11-12, 2023

Konferencja warsztatowa „Na gruncie praktyki” – nowa formuła i nowe horyzonty. Podsumowanie XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, Kraków, 11-12 września 2023 r.

47

Photo report from the workshop conference "On the ground of practice"

Fotorelacja z konferencji warsztatowej „Na gruncie praktyki”

50

Agnieszka Czarnecka, Krzysztof Włodarczyk

16 years of "Medical Library Forum": From Johannes Gutenberg to Open Journal Systems

16 lat „Forum Bibliotek Medycznych”. Od Johanna Gutenberga do Open Journal Systems

Sylwia Warzecha^(a)Małgorzata Maraj^{(a), (b)}Joanna Zając^{(a), (b)}Małgorzata M. Bała^{(a), (b)}

Evidence in research and clinical practice – what medical librarians should know

Dane naukowe w praktyce badawczej i klinicznej –
co powinni wiedzieć bibliotekarze medyczni

Medical Library Forum 2023;16(2):4-11

DOI: 10.34738/mlf.0085

(a) Chair of Epidemiology and Preventive Medicine,
Hygiene and Dietetics Department, Jagiellonian
University – Medical College, Cracow, Poland

(b) Cochrane Poland, Systematic Reviews Unit,
Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland

Correspondence to: malgorzata.1.bala@uj.edu.pl

REVIEW ARTICLE

Abstract

There is a need to create and publish trusted evidence that will inform clinical decisions. Librarians can play an important role in this process, as they can oversee the registration and reporting of primary and secondary studies, take an active part in data synthesis and contribute to increasing the quality, completeness and reliability of existing data.

Streszczenie

Istnieje konieczność tworzenia i publikowania wiarygodnych danych naukowych, które będą podstawą do podejmowania decyzji w opiece zdrowotnej. Istotną rolę mają tu do odegrania bibliotekarze, którzy mogą wpływać na poprawę rejestrowania i raportowania badań pierwotnych i wtórnych, brać czynny udział w tworzeniu danych naukowych oraz przyczynić się do wzrostu ich jakości, kompletności i wiarygodności.

Keywords

librarians, evidence synthesis, selective reporting, evidence ecosystem

INTRODUCTION

This paper follows up on a talk delivered at the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries held in Krakow on 11 and 12 September 2023. It offers a summary of selected information about evidence in research and clinical practice which is relevant for medical librarians.

There is a need for medical librarians and scientific information specialists to be proactive in responding to the needs of their organisations, supporting researchers in their quest for optimal scientific data management and effective use of data in research and clinical practice. Much progress has been achieved in this respect due to the popularisation of evidence-based practice (EBP), first proposed more than two decades ago. However, there is still a gap between the actual practice of medicine and the goal of providing care based on the best available evidence combined with the perspective of patient and clinical knowledge. The challenges faced by EBP mainly result from inefficiencies in generating, synthesizing and disseminating evidence [1]. Lack of complete and reliable evidence affects health-care decisions and the health of patients. Obsolete or incomplete evidence contributes to funds going to waste, while unnecessary repetition of research hampers medical progress.

Librarians and scientific information professionals can positively influence the quality, transparency and use of clinical and scientific research and oversee the full reporting and publication of evidence so that it can be used as a point of reference for clinical decision-making, as well as for the planning of future studies [2]. Research transparency is understood as all measures which ensure the openness and clarity of information and enable research to be correctly reproduced.

RESEARCH REPORTING AND TRANSPARENCY

Under the Declaration of Helsinki, which constitutes one of the cornerstones of Good Clinical Practice (GCP), in order to ensure transparency, a clinical study must be registered in a publicly available database (a clinical trial database, such as ClinicalTrials.gov) before it is started; results must be reported in the register within 12 months of the completion of the study and in a scientific journal within 24 months [3]. This is motivated by the ethical obligation towards the volunteer study subjects as well as by the desire to facilitate proper development of science and medical care [4].

This is consistent with the objectives of the All-Trials initiative which advocates the registration of all past and current clinical studies, as well as the publication of a description of their methods and a summary of their results [5]. Despite this requirement being in place, not all clinical studies are registered. Previously published analyses of different cohorts of studies from, e.g. a specific study site, specific journals or a specific medical field indicate that many studies are not registered before their launch [6]. It turns out that the results of many completed studies have never been published or were published with a significant delay [7-10]. The COVID-19 pandemic demonstrated how easily negligence may occur: the results of less than 1/3 of all registered studies were published and numerous investigators never updated their register entries [11].

Librarians can contribute to the pursuit of research transparency by building awareness of the need to register clinical trial protocols and report study results. Moreover, they can support correct reporting by promoting the right checklists – the EQUATOR Network website is a valuable resource, offering a free collection of guidelines on the reporting of randomized clinical studies (CONSORT), systematic reviews (PRISMA) or observation studies (STROBE) [12].

Promoting transparency and reporting relies on disseminating the knowledge that studies should be registered and the results made public, as well as appropriately detailed information about the intervention and endpoints assessed in the study. Currently, more attention is paid to the development of outcome measure sets so that studies and results can be comparable and so that it is possible to draw clinically relevant conclusions in the best interest of patients. OMER-ACT was a pioneering initiative that focused on developing sets of rheumatology outcomes [13]. COMET (Core Outcome Measures in Effectiveness Trials) brings together groups of experts working to develop core outcome sets for various diseases, taking into consideration the needs of patients and clinicians [14]. Unfortunately, outcome measures are selected in a random manner in many studies, with convenience often being a major factor – for example, weight loss as a variable can be presented in multiple ways, making it difficult to compare the effects of studies which focus on the same populations and interventions.

Registration and reporting contributes to an improvement in the quality of future primary studies, prevents duplication and research waste, facilitates planning and enables the identification

of research gaps. It also prevents bias resulting from selective publication. Incomplete reporting limits the usefulness of publications and directly affects the work of librarians (e.g. by making it difficult to index publications in databases), and consequently contributes to the ineffectiveness of literature searches, i.e. a key element in the development of reliable and complete systematic reviews [15].

SYSTEMATIC REVIEWS

There are plenty of scientific studies within medicine and related sciences, and studies of a specific relationship sometimes produce different, and often contradictory, results. Therefore clinical decisions cannot be made on the basis of one or a few randomly analysed primary studies. This was first pointed out by Professor Archibald Cochrane, who argued in the 1970s that it was necessary to create a system of periodically updated reviews of studies addressing various medical questions and specialties [16, 17]. As a term, evidence-based medicine (EBM) was first introduced in 1991 to describe the process of making clinical decisions on the basis of reliable evidence, clinical experience, as well as patients' values and preferences [18]. Today, synthetic scientific evidence is published and updated by e.g. Cochrane Collaboration [19], while data from systematic reviews or meta-analyses is considered most reliable [20].

A systematic review is a secondary study aimed to explore answers to specific, precise research questions, with primary studies constituting its units of enquiry. A systematic review differs from a simple review article in that it uses a well-defined methodology to identify, evaluate and synthesize studies to avoid bias [21, 22]. It is essential to remember that review methodology enhances data credibility, but any synthesis may be encumbered with error [20]. As various EBP branches develop, various typologies of literature reviews or, more broadly, evidence syntheses are created, depending on the objective – this is a valuable point of reference for the investigators carrying out or interpreting the reviews [23]. Medical library websites should be a source of knowledge about the types of evidence syntheses available and the tools useful for their development.

The key elements of a systematic review include the preparation and registration of the protocol. A protocol is a document that includes information about the planned study methods. Its core elements include research questions (often posed within the PICO framework – population,

intervention, comparison, outcome), study selection criteria (clearly defined criteria corresponding to the elements of the PICO framework and defining the methodology of the studies that may be covered by the review), evidence search, data collection and analysis, as well as assessment of the risk of bias (bias is defined as a tendency for study results to be distorted compared to the actual outcome as a result of inadequacies in the planning, implementation, analysis, reporting or interpretation of the results obtained).

The objectives of protocol registration include avoiding the same topic being addressed by various research teams and of the methods being changed in the course of the review due to the evidence identified in the process, which might lead to a loss of objectiveness, poorer quality and bias [22]. For Cochrane reviews, the protocol must be registered and published in the Cochrane database; if a review is undertaken outside Cochrane or similar organizations (JBI, Campbell Collaboration, Collaboration for Environmental Evidence), it should be registered in the PROSPERA database or made public in a different manner in order to ensure transparency [24-28].

The quality of the review largely depends on the study team. The US Institute of Medicine recommends that reviews be developed by interdisciplinary teams of authors, including specialists in various areas, such as subject-matter experts, statisticians, methodologists, properly trained librarians and information specialists [29]. Librarians may play a vital role at many stages of the review, including an initial literature review stage, which is completed before a decision is made whether a particular review is actually necessary [30]. In addition, they may participate in the preparation of the protocol and, in particular, in the formulation of the research question and the creation of inclusion and exclusion criteria defined on its basis. They also play a key role in publication search. Due to their vast knowledge of databases and other resources, they can provide assistance with selecting the right sources and with developing a comprehensive and reliable search strategy. They can also evaluate a strategy against a checklist, such as PREEs (Peer Review of Electronic Search Strategies), to verify if it includes all the necessary elements [30]. It has been noted that the involvement of a librarian is associated with more frequent searches of grey literature, thematic and regional databases, conference papers, sources in languages other than English and reference lists, which enhances the methodological quality of the review. One study reported that the presence of librarians

improved the quality of the search strategy and was linked with better reporting which had a positive effect on repeatability [31]. Reference management and the identification and removal of duplicates can also be entrusted to library staff. Librarians who possess vast methodological knowledge may provide training on conducting systematic reviews and even participate in the development of tools to be used to create reviews [30].

RESEARCH WASTE

Reports on poor quality of published studies, as well as insufficient knowledge and understanding of methodology, appeared as long ago as the early 20th century. A paper published in 1966 looked at 295 studies announced in the first quarter of 1964 in the 10 top scientific journals and found shortcomings with respect to the use of statistical methods: in 34% of the studies conclusions were drawn about the population without the use of statistical tests, in 25% the methodology used was not suitable for the research question and in 19% the results were overinterpreted considering the small sample size [32]. This problem has only gone from bad to worse in modern times. Besides the poor quality of studies, their overall number is growing. For example, there has been an approximately 20-fold increase in the number of systematic reviews published between 2000 and 2019, with up to 80 systematic reviews published per day in 2019 [33]. Repetition of previously published studies, with the same questions being tackled, is an alarming problem. Unfortunately, a large number of studies, including both primary and secondary ones, is not always tantamount to an abundance of useful evidence – it may also be a sign of research waste.

The proportion of research waste is especially significant in primary studies. This applies to all types of studies, from environmental ones, where only 11–18% are estimated to have any added value [34], to randomized trials in the field of surgery, where 73% were plagued by avoidable methodological errors, while only 56% of studies with pharmacological interventions and 73% without pharmacological intervention were correctly reported [35].

The situation is similar when it comes to secondary studies. The constant increase in the number of primary studies conducted and the broadening of the range of therapies available, coupled with more in-depth analyses, makes frequent publication of reviews a welcome phenomenon – but

only if the reviews are of high quality. Re-exploring the same clinical question may only be justified in some cases – if the previous review requires a correction for some reason, in the case of lingering doubts which still need to be clarified or if new data appears and should be taken into consideration [36]. According to its publication policy, Cochrane systematic reviews which tackle clinical questions that have already been addressed elsewhere may only be released as updates to previous reviews [37].

Ten years ago, *The Lancet*, a leading biomedical journal, launched the REduce research Waste And Reward Diligence (REWARD) project to limit research waste and maximize research potential. Its main goals included ensuring appropriate research priorities, robust methodology at the study design, implementation and result analysis stage, proportionality of regulations and management to the risks involved, accessibility of all information on study methods and results, as well as completeness and usability of study reports [38-42].

Another initiative intended to combat research waste is the Evidence-Based Research Network launched as part of a COST Action network project [43]. In this case, the participants' efforts focus on measures that could ensure and facilitate the production of valuable research – using scientific methods to improve how research is conducted, how results are evaluated and how research practice is monitored over time. It was assumed that a transparent approach to the justification and design of new studies, as well as to the presentation of the results in the context of existing studies could help to achieve this objective, along with effective development, updating and dissemination of systematic reviews [44-46].

Unfortunately, many publications which analyse the quality of systematic reviews produced in various fields of medicine point to numerous methodological errors in planning and execution, which makes it difficult to use the results in practice [47, 48]. Research waste has a number of practical consequences, ranging from wasted time and financial resources to unnecessary exposure of patients to side effects, which gives rise to plenty of ethical doubts and hinders scientific progress [49, 50].

SUMMARY

The current evidence synthesis ecosystems fail to meet the needs of stakeholders, which is why

their infrastructure and management methods must be reviewed [51]. Until now, evidence synthesis has been associated with the work of a small team trying to address a specific clinical question in a definite period of time. Today, it is necessary to shift from an evidence synthesis ecosystem towards an evidence ecosystem, which would continuously map research studies and update their lists, monitor methodological quality, transparency and accessibility, as well as continuously update the evidence quality evaluation system [52].

What would be necessary is a sustainable international action plan, proper selection of priority topics and distribution of workload among members of the global evidence synthesis ecosystem, as well as the determination of the role of organisations such as the Cochrane network, which could act as a coordinator of review work to prevent duplication and research waste [53].

The evidence ecosystem should include researchers, healthcare practitioners, guideline authors, health policymakers, as well as patients and methodologists. Librarians also have a crucial role to play, as their active involvement in the production of reviews and in ensuring study transparency and reporting contributes to the improvement of quality, completeness and reliability of existing evidence [2].

Interdisciplinary cooperation between investigators conducting primary studies, evidence synthesis communities and authors of clinical guidelines should ensure ongoing updating of the available evidence and new guidelines so that they are exhaustive and based on robust methodology [53].

WPROWADZENIE

Niniejsza publikacja powstała jako pokłosie wystąpienia na XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, która odbyła się w dniach 11–12 września 2023 r. w Krakowie. Celem artykułu jest podsumowanie wybranych – istotnych dla bibliotekarzy medycznych – informacji o danych naukowych w praktyce badawczej i klinicznej.

Istnieje potrzeba, by bibliotekarze medyczni i specjaliści informacji naukowej aktywnie reagowali na potrzeby swojej organizacji, wspierając badaczy w dążeniu do optymalnego zarządzania danymi naukowymi i efektywnego wykorzystania danych w praktyce badawczej i klinicznej. Dzięki

rozpowszechnieniu podejścia nazwanego praktyką medyczną opartą na danych naukowych (*evidence-based practice*, EBP), powstałego ponad dwie dekady temu, obserwujemy znaczący postęp. Nadal jednak utrzymuje się rozbieżność między faktycznym sposobem praktykowania medycyny a celem, którym jest zapewnienie opieki opartej na najlepszych dostępnych danych naukowych w połączeniu z perspektywą pacjenta i wiedzą kliniczną. Wyzwania stojące przed EBP wynikają głównie z nieefektywności w generowaniu, syntezy i rozpowszechnianiu danych [1]. Brak kompletnych i wiarygodnych danych rzutuje na decyzje podejmowane w opiece zdrowotnej i na zdrowie pacjentów. Nieaktualne czy niepełne dane przyczyniają się do marnotrawienia środków finansowych, a niepotrzebne powtarzanie badań spowalnia postęp w medycynie.

Bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej mogą w pozytywny sposób wpływać na jakość, przejrzystość i wykorzystanie badań klinicznych i naukowych oraz stać na straży pełnego raportowania i upubliczniania danych, tak by mogły one stać się punktem odniesienia dla decyzji klinicznych, jak również służyć planowaniu przyszłych badań [2]. Przez przejrzystość badań rozumie się wszelkie działania zapewniające jawność i jasność informacji oraz pozwalające na właściwe odtworzenie badania.

RAPORTOWANIE I PRZEJRYSTOŚĆ BADAŃ

Zgodnie z zasadami przyjętymi w *Deklaracji helsińskiej*, będącej jedną z podstaw standardu Dobrej Praktyki Klinicznej (Good Clinical Practice, GCP), w celu zachowania przejrzystości badanie kliniczne należy zarejestrować przed rozpoczęciem w publicznie dostępnej bazie (rejestrze badań klinicznych – np. ClinicalTrials.gov); trzeba też upublicznić wyniki w rejestrze w ciągu 12 miesięcy od ukończenia badania oraz w publikacji w czasopiśmie w ciągu 24 miesięcy [3]. Motywami takiego działania są obowiązek etyczny względem ochotników, którzy wzięli udział w badaniu klinicznym, oraz umożliwienie właściwego rozwoju nauki i opieki medycznej [4]. Jest to zbieżne z celami inicjatywy AllTrials, wzywającej do rejestrowania wszystkich przeszłych i obecnych badań klinicznych, udostępniania opisu metod i podsumowania wyników [5]. Mimo istnienia wymogu niestety nie wszystkie badania kliniczne są rejestrowane. Opublikowane dotąd analizy różnych kohort badań, pochodzących przykładowo z konkretnego ośrodka, konkretnych czasopism czy konkretnej dziedziny medycznej, wskazują, że wiele badań

nie zostało zarejestrowanych przed rozpoczęciem [6]. Okazuje się też, że w przypadku wielu ukończonych badań nie upubliczniono wyników lub uczyniono to z opóźnieniem [7–10]. Okres pandemii COVID-19 pokazał, jak w krótkim czasie może dojść do zaniedbań: upubliczniono wyniki mniej niż 1/3 zarejestrowanych badań, a liczni badacze nie zaktualizowali wpisu do rejestru [11].

Bibliotekarze mogą wspomóc prace na rzecz przejrzystości badań naukowych poprzez promowanie wiedzy na temat konieczności rejestrowania protokołów badań klinicznych i raportowania wyników. Ponadto mogą wspierać poprawne raportowanie, promując właściwe listy kontrolne – z pomocą przychodzi tu strona EQUATOR Network, która bezpłatnie udostępnia zbiór wytycznych raportowania randomizowanych badań klinicznych (CONSORT), przeglądów systematycznych (PRISMA) czy badań obserwacyjnych (STROBE) [12].

Promowanie przejrzystości i raportowania to rozpowszechnianie nie tylko wiedzy o rejestrowaniu badań i upublicznianiu wyników, ale także odpowiednio szczegółowej informacji o interwencji i punktach końcowych ocenianych w badaniu. Obecnie zwraca się coraz większą uwagę na opracowywanie zestawów punktów końcowych w taki sposób, aby można było porównywać badania i wyniki oraz wyciągać klinicznie istotne wnioski z korzyścią dla pacjenta. Jedną z pierwszych inicjatyw była tu inicjatywa OMERACT, w ramach której opracowano zestawy punktów końcowych w reumatologii [13]. Inicjatywa COMET (Core Outcome Measures in Effectiveness Trials) skupia grupy ekspertów pracujące nad zestawami punktów końcowych (*core outcome sets*) dostosowanych do różnych jednostek chorobowych oraz uwzględniających potrzeby pacjentów i klinicystów [14]. Niestety w licznych badaniach punkty końcowe wybiera się w sposób przypadkowy i dogodnościowy – przykładowo utrata masy ciała jako zmienna może być przedstawiana na wiele sposobów, co utrudnia porównywanie efektów badań dotyczących tych samych populacji i interwencji.

Rejestrowanie i raportowanie przyczyniają się do poprawy jakości przyszłych badań pierwotnych, zapobiegają ich duplikowaniu i marnotrawstwu badawczemu (*research waste*), ułatwiają planowanie oraz pozwalają na zidentyfikowanie obszarów wymagających analizy i pogłębienia (*research gaps*). Zapobiegają także występowaniu błędów systematycznego wynikającego z wybiórczego publikowania. Niepełne raportowanie ogranicza przydatność publikacji i rzutuje bezpośrednio na pracę bibliotekarzy (np. przez

utrudnianie indeksowania publikacji w bazach danych), a w konsekwencji przyczynia się do nieefektywnego przeszukiwania literatury, które jest kluczowym elementem tworzenia rzetelnych i kompletnych przeglądów systematycznych [15].

PRZEGLĄD SYSTEMATYCZNY

W obrębie medycyny i nauk pokrewnych istnieje wiele badań naukowych, przy czym niejednokrotnie badania konkretnej zależności dają różne – często sprzeczne – wyniki, dlatego na podstawie jednego bądź kilku wyrywkowo przeanalizowanych badań pierwotnych nie można podejmować decyzji klinicznych. Zwrócić na to uwagę już prof. Archibald Cochrane, który w latach 70. ubiegłego wieku wskazał, że niezbędne jest utworzenie systemu aktualizowanych podsumowań badań dotyczących różnych zagadnień i specjalności w medycynie [16, 17]. W roku 1991 wprowadzono pojęcie medycyny opartej na faktach (*evidence-based medicine*, EBM), której założeniem jest podejmowanie decyzji klinicznych na podstawie wiarygodnych danych naukowych, doświadczenia klinicznego oraz wartości i preferencji pacjentów [18]. Dziś tworzeniem, publikowaniem i uaktualnianiem zsyntetyzowanych danych naukowych zajmuje się m.in. Cochrane Collaboration [19], a za najbardziej wiarygodne uznaje się dane pochodzące z przeglądów systematycznych lub metaanaliz [20].

Przeгляд systematyczny to badanie wtórne, którego celem jest znalezienie odpowiedzi na konkretne, precyzyjnie zadane pytanie badawcze i w którym jednostkę analizy stanowią włączone do niego badania pierwotne. Od zwykłego artykułu przeglądowego przegląd systematyczny różni się stosowaniem ściśle określonej metodologii, pozwalającej na identyfikację, ocenę i syntezę badań w celu uniknięcia błędów systematycznych [21, 22]. Należy pamiętać, że metodologia przeglądu wpływa na zwiększenie wiarygodności danych, jednak każda synteza może być obciążona pewnym błędem [20]. Wraz z rozwojem różnych gałęzi EBP powstają też różne typologie przeglądów literatury albo, szerzej, syntez danych naukowych (*evidence synthesis*) w zależności od ich przeznaczenia – to cenny punkt odniesienia dla osób prowadzących lub interpretujących przeglądy [23]. Warto, aby strony bibliotek medycznych były źródłem wiedzy na temat rodzajów syntez danych naukowych i narzędzi użytecznych w ich opracowaniu.

Kluczowymi elementami przeglądu systematycznego są przygotowanie i rejestracja protokołu.

Protokół jest dokumentem, który zawiera informacje dotyczące planowanej metodologii badania. Do jego podstawowych elementów należą: pytanie badawcze (często formułowane za pomocą schematu PICO – *population, intervention, comparison, outcome*), kryteria doboru badań (jasno określone kryteria odpowiadające elementom pytania badawczego PICO i określające metodologię badań, które mogą zostać zakwalifikowane do przeglądu), wyszukiwanie danych naukowych, gromadzenie i analiza danych, ocena ryzyka błędów systematycznych (*bias* – tendencja do wypaczania wyników badania w porównaniu z rzeczywistym wynikiem, wynikająca z nieprawidłowości w planowaniu, realizacji, analizie, raportowaniu lub interpretacji uzyskanych rezultatów).

Celami rejestracji protokołu są uniknięcie jednoczesnego opracowywania danego tematu przez różne zespoły badawcze oraz zabezpieczenie przed zmianą metodologii w czasie prowadzenia przeglądu pod wpływem zidentyfikowanych danych, co mogłoby skutkować utratą obiektywizmu, obniżeniem jakości i wystąpieniem błędów systematycznych [22]. W przypadku przeglądów prowadzonych w ramach Cochrane protokoły należy rejestrować i publikować w bazie danych Cochrane; jeśli zaś przegląd powstaje poza Cochrane i podobnymi organizacjami (JBI, Campbell Collaboration, Collaboration for Environmental Evidence), powinien zostać zarejestrowany w bazie PROSPERO lub upubliczniony w inny sposób, np. w repozytorium, w celu zachowania transparentności [24–28].

Jakość przeglądu w znacznym stopniu zależy od zespołu prowadzącego badanie. U.S. Institute of Medicine zaleca, aby zespół autorów przeglądu był wielodyscyplinarny i składał się z osób posiadających wiedzę specjalistyczną w różnych obszarach: ekspertów merytorycznych, statystyków, metodologów, odpowiednio przeszkolonych bibliotekarzy i specjalistów do spraw informacji [29]. Bibliotekarze mogą odgrywać istotną rolę na wielu etapach przeglądu, łącznie ze wstępnym przeglądem literatury – dokonywanym przed podjęciem decyzji, czy dany przegląd na pewno jest potrzebny [30]. Ponadto mogą brać udział w przygotowywaniu protokołu, a w szczególności w formułowaniu pytania badawczego oraz tworzeniu na jego podstawie kryteriów włączenia i wyłączenia. Pełnią również kluczową funkcję w wyszukiwaniu publikacji. Ze względu na rozległą wiedzę na temat baz danych i innych zasobów mogą pomóc w wyborze źródeł czy opracowaniu kompleksowej i rzetelnej strategii wyszukiwania. Mogą też ocenić przygotowaną strategię poprzez porównanie z listą kontrolną, np. PREE (Peer

Review of Electronic Search Strategies), w celu sprawdzenia, czy strategia uwzględni wszystkie niezbędne elementy [30]. Zauważono, że zaangażowanie bibliotekarza wiąże się z częstszym przeszukiwaniem szarej literatury, baz tematycznych i regionalnych, doniesień konferencyjnych, źródeł nieanglojęzycznych i list referencyjnych, co podnosi jakość metodologiczną przeglądu. W jednym z badań wykazano, iż obecność bibliotekarza poprawia jakość strategii wyszukiwania i jest związana z lepszym raportowaniem, co znacząco wpływa na powtarzalność [31]. Zadaniami pracowników biblioteki mogą być także zarządzanie referencjami oraz identyfikacja i usuwanie duplikatów. Bibliotekarze mający znaczną wiedzę metodologiczną mogą zajmować się edukacją z zakresu prowadzenia przeglądów systematycznych, a nawet uczestniczyć w opracowywaniu narzędzi wykorzystywanych w tworzeniu przeglądów [30].

MARNOTRAWSTWO BADAWCZE

Już w początkach zeszłego stulecia wskazywano na niską jakość publikowanych badań oraz brak znajomości i zrozumienia metodologii. W 1966 r. powstała publikacja, w której przeanalizowano 295 badań ogłoszonych w pierwszym kwartale 1964 r. w 10 najbardziej poczytnych czasopismach naukowych i wykazano braki w zakresie użycia metod statystycznych: w 34% badań wyciągano wnioski na temat populacji bez użycia testów statystycznych, w 25% używano metodologii niewłaściwej względem pytania badawczego, a w 19% nadinterpretowano wyniki przy małej liczbie próby [32]. Zarysowany wówczas problem obecnie przybrał na sile. Poza tworzeniem badań o niskiej jakości obserwuje się wzrost ogólnej liczby badań. Dla przykładu: na przestrzeni lat 2000–2019 zanotowano ok. 20-krotny wzrost liczby opublikowanych przeglądów systematycznych, a w roku 2019 ukazywało się do 80 przeglądów systematycznych dziennie [33]. Dość alarmującym problemem jest powtarzanie już istniejących badań, czyli podejmowanie tych samych tematów. Duża liczba badań, zarówno pierwotnych, jak i wtórnych, niestety nie zawsze oznacza bogactwo użytecznych danych – może również oznaczać marnotrawstwo badawcze.

Wśród badań pierwotnych odsetek marnotrawstwa jest znaczny. Problem dotyczy wszystkich typów badań: od badań ekologicznych, z których – według opublikowanych szacunków – jedynie 11–18% niesie ze sobą wartość dodaną [34], po badania randomizowane w chirurgii, z których 73% było obciążonych możliwymi do uniknięcia błędami metodologicznymi, a tylko 56% badań

włączających interwencje farmakologiczne i 73% niezwiązanych z interwencjami farmakologicznymi zaraportowano poprawnie [35].

Podobnie sytuacja wygląda w odniesieniu do badań wtórnych. Oczywiście przy wzroście liczby badań pierwotnych i poszerzaniu zakresu terapii oraz wraz z pogłębianiem analiz powstawanie przeglądów jest zjawiskiem pożądanym – jednak tylko wtedy, gdy przeglądy są wysokiej jakości. Ponowne odpowiadanie na to samo pytanie kliniczne może być uzasadnione wyłącznie w kilku przypadkach: jeśli poprzedni przegląd z jakiegoś powodu wymaga poprawy, jeśli pozostały jakieś wątpliwości do wyjaśnienia albo jeśli pojawiły się nowe dane, które należy uwzględnić [36]. Zgodnie z polityką publikacyjną przeglądy systematyczne Cochrane odpowiadające na raz już postawione pytanie kliniczne mogą być jedynie aktualizacjami poprzednich przeglądów [37].

Jedno z wiodących czasopism biomedycznych, „The Lancet”, 10 lat temu stworzyło inicjatywę mającą na celu ograniczenie marnotrawstwa i maksymalizację potencjału badawczego – Reduce research Waste And Reward Diligence (REWARD). Założenia skupiały się na: ustaleniu właściwych priorytetów badawczych; solidnej metodologii w fazie projektowania, przeprowadzania badania i analizy wyników; proporcjonalności do ryzyka regulacji i zarządzania; dostępności wszystkich informacji na temat metod i wyników badań; kompletności i użyteczności raportów z badań [38–42].

Kolejną inicjatywą skierowaną przeciwko fali *research waste* jest projekt Evidence-Based Research Network, powstały w ramach jednego z projektów sieci COST Action [43]. Wysiłek uczestników skupił się na wszelkich środkach mogących zapewnić i ułatwić tworzenie wartościowych badań – na wykorzystaniu metod naukowych do poprawy sposobu prowadzenia badań, oceny wyników i monitorowania praktyki badawczej w czasie. Przyjęto, że osiągnięciu celu sprzyjają stosowanie przejrzystego podejścia przy uzasadnianiu, projektowaniu nowego badania i umieszczaniu wyników w kontekście istniejących danych naukowych oraz efektywne tworzenie, aktualizowanie i rozpowszechnianie przeglądów systematycznych [44–46].

Niestety wiele publikacji analizujących jakość przeglądów systematycznych powstałych w obrębie różnych dziedzin medycyny wskazuje na liczne błędy metodologiczne w planowaniu i wykonaniu, co utrudnia praktyczne wykorzystanie wyników [47, 48]. Zjawisko *research waste* ma szereg praktycznych konsekwencji: od zmarnowania

czasu i zasobów finansowych po niepotrzebną ekspozycję pacjentów na skutki uboczne, co rodzi szereg wątpliwości etycznych i spowalnia rozwój nauki [49, 50].

PODSUMOWANIE

Obecne ekosystemy syntezy danych naukowych nie odpowiadają na potrzeby interesariuszy, dlatego konieczna jest weryfikacja ich infrastruktury i sposobów zarządzania nimi [51]. Dotychczas synteza danych kojarzona była z pracą małego zespołu odpowiadającego na konkretne pytanie kliniczne w określonym czasie. Dziś istnieje potrzeba przejścia od ekosystemu syntezy danych do ekosystemu danych, który nieustannie mapowałby badania naukowe i aktualizował ich mapę, monitorował jakość metodologiczną, przejrzystość i dostępność, a także ciągle aktualizował system oceny jakości danych [52].

Potrzebne są: zrównoważony i międzynarodowy plan działania, wybór tematów priorytetowych i rozłożenie nakładu pracy wśród członków globalnego ekosystemu syntezy danych oraz określenie roli organizacji takich jak sieć Cochrane, która mogłaby pełnić funkcję koordynatora prac nad przeglądami, zapobiegając tworzeniu duplikatów i generowaniu *research waste* [53].

Częścią ekosystemu danych powinni być badacze, pracownicy ochrony zdrowia, twórcy wytycznych, urzędnicy polityki zdrowotnej, jak również pacjenci czy metodolodzy. Niebagatelną rolę odgrywają też bibliotekarze, którzy poprzez czynny udział w tworzeniu przeglądów oraz dbałość o transparentność i raportowanie badań przyczyniają się do poprawy jakości, kompletności i wiarygodności istniejących danych [2].

Interdyscyplinarna współpraca między naukowcami prowadzącymi badania pierwotne, środowiskami zajmującymi się syntezą danych i osobami formułującymi wytyczne kliniczne powinna zagwarantować ciągłą aktualizację dostępnych danych oraz powstających wytycznych, tak by były one wyczerpujące i oparte na rygorystycznej metodologii [53].

REFERENCE LIST

1. Cartabellotta A, Tilson JK. The ecosystem of evidence cannot thrive without efficiency of knowledge generation, synthesis, and translation. *J Clin Epidemiol*. 2019;110:90–5. doi: 10.1016/j.jclinepi.2019.01.008

2. Kirtley S. Impactful Librarians: identifying opportunities to increase your impact. *Journal of EAHL*. 2015;11(4):23–8.
3. ClinicalTrials.gov [Internet]. National Library of Medicine; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://clinicaltrials.gov/>
4. De Angelis C, Drazen JM, Frizelle FA, Haug C, Hoey J, Horton R, Kotzin S, Laine C, Marusic A, Overbeke AJ, Schroeder TV, Sox HC, Van Der Weyden MB. Clinical trial registration: a statement from the International Committee of Medical Journal Editors. *N Engl J Med*. 2004;351(12):1250–1. doi: 10.1056/NEJMe048225
5. What does all trials registered and reported mean? [Internet]. +AllTrials; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://www.alltrials.net/find-out-more/all-trials/>
6. Gopal AD, Wallach JD, Aminawung JA, Gonsalves G, Dal-Ré R, Miller JE, Ross JS. Adherence to the International Committee of Medical Journal Editors' (ICMJE) prospective registration policy and implications for outcome integrity: a cross-sectional analysis of trials published in high-impact specialty society journals. *Trials*. 2018;19(1):448. doi: 10.1186/s13063-018-2825-y
7. Goldacre B, DeVito NJ, Heneghan C, Irving F, Bacon S, Fleminger J, Curtis H. Compliance with requirement to report results on the EU Clinical Trials Register: cohort study and web resource. *Bmj*. 2018;362:k3218. doi: 10.1136/bmj.k3218
8. DeVito NJ, Bacon S, Goldacre B. Compliance with legal requirement to report clinical trial results on ClinicalTrials.gov: a cohort study. *Lancet*. 2020;395(10221):361–9. doi: 10.1016/s0140-6736(19)33220-9
9. Strzebonska K, Wasylewski MT, Zaborowska L, Riedel N, Wieschowski S, Strech D, Waligora M. Results dissemination of registered clinical trials across Polish academic institutions: a cross-sectional analysis. *Bmj Open*. 2020;10(1):e034666. doi: 10.1136/bmjopen-2019-034666
10. Can university medical center trial investigators do more to ensure timely publication of clinical trial results? *J Clin Epidemiol*. 2019;115:A6–A8. doi: 10.1016/j.jclinepi.2019.09.020
11. Fincham L, Hohlfield A, Clarke M, Kredt T, McCaul M. Exploring trial publication and research waste in COVID-19 randomised trials of hydroxychloroquine, corticosteroids, and vitamin D: a meta-epidemiological cohort study. *BMC medical research methodology*. 2024;24(1):19. doi: 10.1186/s12874-023-02110-4

12. Equator network : Enhancing the QUALITY and Transparency Of health Research [Internet]. equator network; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://www.equator-network.org>
13. Omeract : Outcome Measures in Rheumatology [Internet]. Omeract; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://omeract.org>
14. Comet Initiative: Core Outcome Measures in Effectiveness Trials [Internet]. Comet Initiative; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://www.comet-initiative.org>
15. Bruckner T. Clinical Trial Transparency: A guide for policy makers. [s.l.]: Transparency International; 2017.
16. Archie Cochrane: the name behind Cochrane [Internet]. Cochrane; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://community.cochrane.org/archie-cochrane-name-behind-cochrane>
17. History [Internet]. Cochrane; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://community.cochrane.org/history>
18. What is EBM? [Internet]. BMJ Best Practice; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://bestpractice.bmj.com/info/toolkit/learn-ebm/what-is-ebm>
19. O nas [Internet]. Cochrane; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://www.cochrane.org/pl/about-us>
20. Murad MH, Asi N, Alsawas M, Alahdab F. New evidence pyramid. *Evid Based Med*. 2016;21(4):125–7. doi: 10.1136/ebmed-2016-110401
21. Bała MM, Leśniak W, Jaeschke R. Proces przygotowywania przeglądów systematycznych, z uwzględnieniem przeglądów Cochrane. *Pol Arch Med Wewn*. 2015;125(Special Issue):16–25. doi: 10.20452/pamw.3230
22. Bała M, Koperny M, Zajęc J, Leśniak W. Zasady przygotowania przeglądów systematycznych i metaanaliz. In: Paradowska-Stankiewicz I, editor. *Epidemiologia : od teorii do praktyki*. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2021. pp. 376–99.
23. Booth A, Sutton A, Papaioannou D. *Systematic Approaches to a Successful Literature Review*. 2 ed. Los Angeles: SAGE; 2017.
24. Search Reviews (CDSR) [Internet]. Cochrane; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/reviews>
25. PROSPERO is fast-tracking registration of protocols related to COVID-19 [Internet]. NIHRR : National Institute for Health and Care Research; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://www.crd.york.ac.uk/prospéro>
26. SYSTEMATIC REVIEW REGISTER [Internet]. JBI; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://jbi.global/systematic-review-register>
27. Register a review [Internet]. Campbell Collaboration; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://www.campbellcollaboration.org/explore/register-a-review.html>
28. A global registration system for titles and protocols of environmental evidence reviews and syntheses [Internet]. Collaboration for Environmental Evidence; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://environmentalevidence.org/proceed/>
29. Institute of Medicine Committee on Standards for Systematic Reviews of Comparative Effectiveness R. In: Eden J, Levit L, Berg A, Morton S, editors. *Finding What Works in Health Care: Standards for Systematic Reviews*. Washington (DC): National Academies Press (US); 2011.
30. Spencer AJ, Eldredge JD. Roles for librarians in systematic reviews: a scoping review. *J Med Libr Assoc*. 2018;106(1):46–56. doi: 10.5195/jmla.2018.82
31. Rethlefsen ML, Farrell AM, Osterhaus Trzasko LC, Brigham TJ. Librarian co-authors correlated with higher quality reported search strategies in general internal medicine systematic reviews. *J Clin Epidemiol*. 2015;68(6):617–26. doi: 10.1016/j.jclinepi.2014.11.025
32. Altman DG, Simera I. A history of the evolution of guidelines for reporting medical research: the long road to the EQUATOR Network. *J R Soc Med*. 2016;109(2):67–77. doi: 10.1177/0141076815625599
33. Hoffmann F, Allers K, Rombey T, Helbach J, Hoffmann A, Mathes T, Pieper D. Nearly 80 systematic reviews were published each day: Observational study on trends in epidemiology and reporting over the years 2000–2019. *J Clin Epidemiol*. 2021;138:1-11. doi: 10.1016/j.jclinepi.2021.05.022
34. Purgar M, Klanjscek T, Culina A. Quantifying research waste in ecology. *Nat Ecol Evol*. 2022;6(9):1390–7. doi: 10.1038/s41559-022-01820-0
35. Chapman SJ, Aldaffaa M, Downey CL, Jayne DG. Research waste in surgical randomized controlled trials. *Br J Surg*. 2019;106(11):1464–71. doi: 10.1002/bjs.11266
36. Naudet F, Schuit E, Ioannidis JPA. Overlapping network meta-analyses on the same topic: survey of published studies. *Int J Epidemiol*. 2017;46(6):1999–2008. doi: 10.1093/ije/dyx138
37. *Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions*. 2 ed. Higgins JPT, Thomas J, editors. [s.l.]: Wiley-Blackwell; 2019 2019/09/23.
38. Chalmers I, Bracken MB, Djulbegovic B, Gattattini S, Grant J, Gülmezoglu AM, Howells DW, Ioannidis JP, Oliver S. How to increase value and reduce waste when research priorities are set. *Lancet*. 2014;383(9912):156–65. doi: 10.1016/s0140-6736(13)62229-1
39. Ioannidis JP, Greenland S, Hlatky MA, Khoury MJ, Macleod MR, Moher D, Schulz KF, Tibshirani R. Increasing value and reducing waste in research design, conduct, and analysis. *Lancet*. 2014;383(9912):166–75. doi: 10.1016/s0140-6736(13)62227-8
40. Al-Shahi Salman R, Beller E, Kagan J, Hemminki E, Phillips RS, Savulescu J, Macleod M, Wisely J, Chalmers I. Increasing value and reducing waste in biomedical research regulation and management. *Lancet*. 2014;383(9912):176–85. doi: 10.1016/s0140-6736(13)62297-7
41. Chan AW, Song F, Vickers A, Jefferson T, Dickersin K, Gøtzsche PC, Krumholz HM, Ghersi D, van der Worp HB. Increasing value and reducing waste: addressing inaccessible research. *Lancet*. 2014;383(9913):257–66. doi: 10.1016/s0140-6736(13)62296-5
42. Glasziou P, Altman DG, Bossuyt P, Boutron I, Clarke M, Julious S, Michie S, Moher D, Wager E. Reducing waste from incomplete or unusable reports of biomedical research. *Lancet*. 2014;383(9913):267–76. doi: 10.1016/s0140-6736(13)62228-x
43. About Evidence-Based Research (EBR) [Internet]. evbres : Evidence-Based Research; [cited 04.06.2024.] Available from: <https://evbres.eu/about/about-evidence-based-research-ebrr>
44. Robinson KA, Brunnhuber K, Ciliska D, Juhl CB, Christensen R, Lund H. Evidence-Based Research Series-Paper 1: What Evidence-Based Research is and why is it important? *J Clin Epidemiol*. 2021;129:151–7. doi: 10.1016/j.jclinepi.2020.07.020
45. Lund H, Juhl CB, Nørgaard B, Draborg E, Henriksen M, Andreasen J, Christensen R, Nasser M, Ciliska D, Clarke M, Tugwell P, Martin J, Blaine C, Brunnhuber K, Robinson KA. Evidence-Based Research Series-Paper 2 : Using an Evidence-Based Research approach before a new study is conducted to ensure value. *J Clin Epidemiol*. 2021;129:158–66. doi: 10.1016/j.jclinepi.2020.07.019
46. Lund H, Juhl CB, Nørgaard B, Draborg E, Henriksen M, Andreasen J, Christensen R, Nasser M, Ciliska D, Tugwell P, Clarke M, Blaine C, Martin J, Ban JW, Brunnhuber K, Robinson KA. Evidence-Based Research Series-Paper 3: Using an Evidence-Based Research approach to place your results into context after the study

is performed to ensure usefulness of the conclusion. *J Clin Epidemiol.* 2021;129:167–71. doi: 10.1016/j.jclinepi.2020.07.021

47. Gagnier JJ, Kellam PJ. Reporting and methodological quality of systematic reviews in the orthopaedic literature. *J Bone Joint Surg Am.* 2013;95(11):e771–7. doi: 10.2106/jbjs.L.00597
48. Ho RS, Wu X, Yuan J, Liu S, Lai X, Wong SY, Chung VC. Methodological quality of meta-analyses on treatments for chronic obstructive pulmonary disease: a cross-sectional study using the AMSTAR (Assessing the Methodological Quality of Systematic Reviews) tool. *NPJ Prim Care Respir Med.* 2015;25:14102. doi: 10.1038/npjpcrm.2014.102
49. Habre C, Tramèr MR, Pöpping DM, Elia N. Ability of a meta-analysis to prevent redundant research: systematic review of studies on pain from propofol injection. *Bmj.* 2014;348:g5219. doi: 10.1136/bmj.g5219
50. Clarke M, Brice A, Chalmers I. Accumulating research: a systematic account of how cumulative meta-analyses would have provided knowledge, improved health, reduced harm and saved resources. *PLoS ONE.* 2014;9(7):e102670. doi: 10.1371/journal.pone.0102670
51. Boutron I, Créquit P, Williams H, Meerpohl J, Craig JC, Ravaud P. Future of evidence ecosystem series: 1. Introduction Evidence synthesis ecosystem needs dramatic change. *J Clin Epidemiol.* 2020;123:135–42. doi: 10.1016/j.jclinepi.2020.01.024
52. Créquit P, Boutron I, Meerpohl J, Williams HC, Craig J, Ravaud P. Future of evidence ecosystem series: 2. current opportunities and need for better tools and methods. *J Clin Epidemiol.* 2020;123:143–52. doi: 10.1016/j.jclinepi.2020.01.023
53. Ravaud P, Créquit P, Williams HC, Meerpohl J, Craig JC, Boutron I. Future of evidence ecosystem series: 3. From an evidence synthesis ecosystem to an evidence ecosystem. *J Clin Epidemiol.* 2020;123:153–61. doi: 10.1016/j.jclinepi.2020.01.027

Sylwia Warzecha

Chair of Epidemiology and Preventive Medicine, Hygiene and Dietetics Department, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland

Małgorzata Maraj

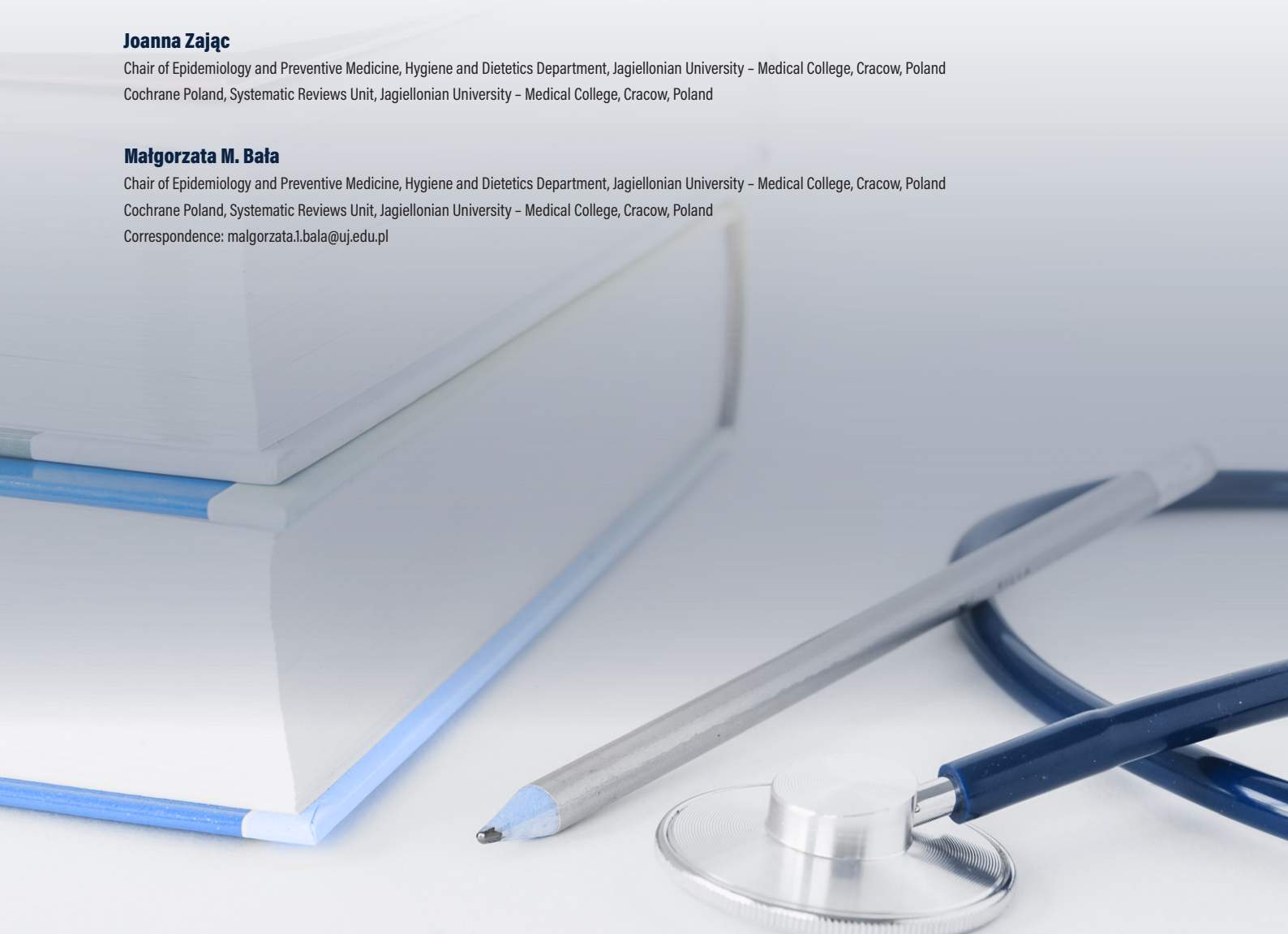
Chair of Epidemiology and Preventive Medicine, Hygiene and Dietetics Department, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland
Cochrane Poland, Systematic Reviews Unit, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland

Joanna Zajac

Chair of Epidemiology and Preventive Medicine, Hygiene and Dietetics Department, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland
Cochrane Poland, Systematic Reviews Unit, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland

Małgorzata M. Bała

Chair of Epidemiology and Preventive Medicine, Hygiene and Dietetics Department, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland
Cochrane Poland, Systematic Reviews Unit, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland
Correspondence: malgorzata.l.bala@uj.edu.pl

Szymon Kubik^(a)Agnieszka Milewska^(b)Tomasz Nowocień^(c)Jakub Rusakow^(b)

Medical libraries' strategies in research data management: analysis and implications

Strategie bibliotek medycznych w zarządzaniu danymi badawczymi: analiza i implikacje

Medical Library Forum 2023;16(2):12-20

DOI: 10.34738/mlf.0089

(a) Medical Library, Jagiellonian University –

Medical College, Cracow, Poland

(b) Main Library, Medical University of Gdańsk, Poland

(c) Main Library, Pomeranian Medical University

in Szczecin, Poland Medical College, Cracow, Poland

Correspondence to: sz.kubik@uj.edu.pl

ORIGINAL ARTICLE

Abstract

This article discusses the involvement of Polish medical libraries in the field of research data management (RDM). It provides an overview of RDM's development and its introduction in medical libraries. On the basis of a survey conducted among the staff of Polish medical libraries, the authors outline the librarians' level of competence, the extent of services they provide and the organisational context of their work. It is stressed that it is crucial to further develop librarians' qualifications related to RDM, as well as to increase the awareness of libraries' role in this area among researchers. The authors present conclusions concerning the formal acknowledgement of librarians' role in the process of RDM, which contributes to the development of both libraries and research institutions.

Streszczenie

W artykule omówiono zaangażowanie bibliotek medycznych w zarządzanie danymi badawczymi (ZDB) w Polsce. Przedstawiono kontekst włączenia tego zagadnienia w zakres działalności bibliotek i rozwój ZDB w ostatniej dekadzie. Na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród przedstawicieli bibliotek medycznych w Polsce opisano ich kompetencje i zakres usług świadczonych przez nich w 2023 r. oraz kontekst organizacyjny. Podkreślono znaczenie rozwoju umiejętności bibliotekarzy w obszarze ZDB i współpracy międzybibliotecznej, a także potrzebę zwiększenia świadomości naukowców co do roli bibliotek medycznych. Wysłunięto wnioski dotyczące formalnego uznania roli bibliotekarzy w procesie ZDB, niosącego za sobą rozwój i wzrost prestiżu zarówno bibliotek, jak i całych instytucji naukowych.

KEYWORDS

research data, medical libraries, research data management, data management plan, open science, medical libraries cooperation

INTRODUCTION

It has been at least a decade since research data management (RDM) first started to be recognized as a service which could be offered by scientific libraries [1]. At first, only some tentative attempts were made by a narrow group of pioneering librarians. They were guided by their own interests and familiarity with global information science literature, which reported on similar activities in the Netherlands, United Kingdom or United States, describing them as a fully-fledged component of the service offering of university libraries [2]. Embedding RDM in a proper framework and incorporating it into the right discourse seems to have been a key problem at the time.

The community of research librarians has long become accustomed to the periodic emergence of new tasks – after all, we are living in an era of continuous digital revolutions [3]. However, some data management tasks were traditionally identified as incumbent exclusively on researchers, as the only professionals fully competent in this area, or on IT specialists, because research data was principally addressed in the context of its digital form. From time to time, data management tasks were allocated to units in charge of shaping science policies [4]. This stemmed mainly from the fact that neither everyday practice, nor the library and information science education programmes offered in Poland covered RDM [5].

The open science discourse, which has now long become a fixture of modern library practice, turned out to be the solution to the problem of identifying the place of RDM within research units [6]. Open research data was mainly intended to become yet another step towards opening and making results of scientific research available – similarly to publications, although the two are ontologically separate. An important stage of the process was the release by the National Science Centre (NCN) of a data management plan appendix for its grant applications in 2019, which contributed to a clearer identification of the main party that should be involved in RDM [7]. The document identifies librarians as the specialists grant

applicants should approach for assistance. Back in 2019, the awareness of data management practices was relatively low among the Polish scientific community [8]. Confused librarians, thrown in at the deep end, were expected to answer precise questions about specific items in data management plans and were often unable to help. [5]. Ever since this first turning point, the National Science Centre (NCN) has played the role of a key stakeholder of open science in Poland; it was the first to set specific requirements in this respect and at the same time, it started to organise relevant webinars and training sessions [9].

Librarians decided to pick up the gauntlet: they took part in foreign online training activities and searched for information in research papers, signed up to e-learning platforms and directed questions to specialists in the fields of copyright, IT, ethics, personal data and clinical trials, fully aware that effective RDM combined a number of different areas. Ultimately, Polish data steward courses were also developed, such as the Data Steward School, which has already gone through three editions (the most recent one was held in 2022). However, the outreach of the training programmes was not sufficient (a total of ca. 40 people completed them) and the relatively high prices exceeded the possibilities of many institutions. Therefore, the National Science Centre (NCN) commissioned the development of MOOCs (*massive open online courses*), exploring their potential to reach a wider target group. However, even they are no longer available. At the same time, research data sharing tools, such as repositories, were undergoing rapid development. According to the latest report by the National Information Processing Institute, there are almost 100 of them in Poland now [10]. Librarians then lobbied with university authorities to structure RDM processes and embed them in an administrative framework. New teams or separate entities started to be established in libraries and existing roles of rectors' representatives for open science or open data and publications continued to be developed [11].

The most recent stage in the process of transformation of librarians into RDM specialists has been

an exchange of experience and the creation of a community. The Data Stewardship Competence Center Implementation Network PL, established in 2021 under the auspices of the international organisation GO FAIR (DSCC – IN PL) [12], was the first initiative in this area, which now brings together the largest number of members. It currently operates as „Open Science Competence Network (Sieć Kompetencji Otwartej Nauki) – Data Steward PL”. The group holds regular online meetings and occasional on-site sessions with several dozen participants in attendance. Conferences and workshops by librarians and for librarians, addressing particular RDM themes are organised, along with meetings with experts. A number of conclusions have emerged from the meetings and discussions, one of which is the observation that the approach to research data should depend on its specificity and domain. For example: medical research data is inextricably linked with personal data protection and ethics issues, as it relates to patients and study subjects, as well to sensitive healthcare data. It is also necessary to ensure appropriate infrastructure for large (especially in comparison to others) data volumes, since a single microscopic tissue image may be larger than 1 GB. Hence the need to develop solutions intended strictly for medical data, which was to be addressed by the workshop held during the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries [13].

METHODS

Medical librarians include people with abundant expertise, as well as employees who are still at the beginning of their careers. One of the biggest challenges facing the organizers was to prepare a workshop tailored to an audience with such diverse knowledge and experience. On the one hand, the session could not leave out important aspects and, on the other hand, it could not prove to be cognitively unattractive to the expert group.

A survey was conducted to fine-tune the substantive content level and to identify the important themes to be addressed during the workshop. The questionnaires were sent to medical libraries

several weeks ahead of the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, in May 2023.

The study was intentionally addressed to a narrow target group including librarians employed by state medical university libraries. The intended survey respondent was the person in charge of broadly understood RDM at a particular institution or the person with the broadest knowledge about research data. The survey was designed so that a single questionnaire would be completed per institution. Ultimately, 12 librarians from 12 different medical universities (Medical University of Łódź, Pomeranian Medical University in Szczecin, University of Opole, Nicolaus Copernicus University in Torun, Medical University in Wrocław, Medical University in Białystok, Medical University of Gdańsk, Medical University of Poznań, University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Jagiellonian University Medical College, Medical University of Warsaw and Medical University of Lublin), offering a balanced and fairly comparable overview of the situation.

RESULTS

The first question in the survey was intended to determine whether individual libraries offered research data services and if so, to what extent. It turned out that 11 out of the 12 surveyed institutions do offer research data-related services. In one case, RDM was a task assigned to entities responsible for research projects implemented by the university's research staff.

Next question was about the substantive preparation of librarians to provide RDM services. Out of the 11 survey participants who answered „Yes” to the previous question, 10 reported that they had taken part in at least one training programme about this topic. When asked to name specific training programmes, the survey participants mentioned the courses organised by the National Science Centre (NCN), by the Ministry of Education and Science or the Interdisciplinary Centre for Mathematical and Computer Modelling of the University of Warsaw, as well as the Data Steward School.

RDM has recently been a dynamically developing area of libraries' activity. Most librarians who took on new tasks added RDM to their normal responsibilities as part of existing structures. The next questions were intended to determine the number of employees handling data in particular institutions. It turns out that in most libraries RDM is usually handled by a very small group of people, and usually by teams of two employees.

The survey revealed that in most cases (91%), it is library staff members who are responsible for RDM.

The range of services related to broadly understood RDM offered by libraries is quite diverse. Most often librarians are consulted about data management plans and offer general advice about open science. The fact that not a single library marked the option „Research data management in research projects” is especially significant.

Another question focused on the respondents' membership in the Polish Data Steward Network (DSCC – IN PL GO FAIR) established in 2021. The answers suggest that 6 medical libraries are represented in the network.

In a large share of Polish scientific institutions, broadly understood open science is handled by a rector's representative for open access or by a person in an equivalent role. One of the questions addressed to medical libraries was about whether such a position exists within their structures. The answers reveal that half of all Polish medical universities have a rector's representative for open access / open science. This role is most often (66%) fulfilled by an employee of the library, who in principle works independently (not managing a separate team).

The question about making research data available in repositories was very important in the context of the development of open science. To the best of the respondents' knowledge, ¾ of research data generated in particular institutions are made available in repositories. Zenodo, RePOD, PPM, Most Danych and Mendeley Data are the ones most often chosen.

Since Polish medical libraries have launched and are handling the Polish Platform of Medical Research (PPM) together,¹ it also seems significant that, according to respondents' answers, the PPM, which often serves as an institutional repository for medical universities, is not the place where data generated at individual institutions is placed. This is expected to change in future, following this year's launch of the necessary functionalities (such as the assignation of a permanent identifier) and the start of joint work

towards developing the OMEGA-PSIR system in the context of data handling.

The respondents were asked to evaluate their own RDM competences. Their answers reflect their very good familiarity with FAIR principles and free licenses, but also more limited knowledge of metadata charts, as well as technical and legal issues. Their level of knowledge in other areas is quite diverse.

The answers to the penultimate survey question suggest unanimous agreement among medical librarians regarding their readiness to undertake extensive cooperation to exchange experience and work for the development of data management tools, which can be considered especially valuable.

The final question in the survey was an open one, which enabled the participants to describe any other themes they believed should be addressed during the workshop. Some of the suggestions included the storage of metadata, repository certification and, most importantly, broadly understood support for researchers in the preparation of data management plans. By including these topics in the agenda, the workshop could better match the needs and interests of its participants. Data from the survey were uploaded to the PPM in the form of research data².

DISCUSSION

The survey made it possible to determine the scope of RDM services offered by medical libraries, to identify the competences of the individuals responsible for providing these services and to understand the organisational context within which they work.

Most of the data obtained in the process was used, in accordance with its primary purpose, to evaluate participants' proficiency in broadly-understood RDM. This had a significant impact on the selection of themes ultimately addressed during the session. The information collected in the survey also confirmed the authors' assumptions that RDM and open science tasks are mainly

¹ The „Polish Platform of Medical Research” is a knowledge database developed to present the scientific achievements and research potential of scientists and Polish medical institutions in the field of medicine, pharmacy, dentistry, public health, occupational safety and health, ergonomics, and health protection. The PPM was created as part of the „Polish Platform of Medical Research: a knowledge and research potential management platform” project (POPC.02.03.01-00-0008/17-00). The PPM is an OMEGA-PSIR-based current research information system (CRIS).

² <https://doi.org/10.60731/040424>.

allocated to libraries, rather to any other units of the institutions concerned. Due to the limited number of respondents, the results of the survey may suggest a significant involvement of librarians in RDM in medical universities in Poland.

Special attention should be paid to the recent report released by the National Information Processing Institution, which attempted to identify the main challenges and problems affecting open science personnel and suggested some possible solutions [10]. The study described in the report was carried out in three stages, which included quantitative research (an online survey) and qualitative research (interviews with professionals). The most numerous group among the respondents (49%) were librarians – the authors believe that this resulted from the fact that the role of libraries in open science and RDM processes was highlighted by the Ministry of Science and Higher Education in its 2015 recommendations [14].

Due to the overlap between the tasks declared by respondents and the typical duties of librarians in the field of information science, documentation of scientific output, bibliometric analyses and co-creation and administration of institutional repositories, it should be assumed that a significant share of library personnel in charge of open science are employed in scientific information departments and bibliographic or bibliometric analysis departments. The recommendations listed in the report include the need to determine the exact scope of competences necessary for their effective work, as well as to provide additional funding to increase the pay of open science specialists and for scientific institutions to hire additional staff for this purpose [10].

A similar survey was carried out by employees of the Adam Mickiewicz University in Poznań [6] to identify the directions of change in the functioning of scientific libraries and to confirm their involvement in open science and RDM activities. The authors received 71 answers, 8 of which were provided by medical libraries. The results of the study seem to confirm the above claim, suggesting a high level of awareness of open science and RDM among librarians, as well as the fact that libraries actually undertake the activities of a data steward.

The involvement of foreign libraries in RDM tasks is nothing new, while medical librarians identify the provision of such services as a key global trend [15]. Similarly to Poland, the attitudes of grant donors are of significant importance in this respect abroad as well, as they identify

the development of data management plans as a necessary precondition for providing research funding [16]. However, researchers stress that the implementation of such services is usually limited to consulting and educational activities [17, 18] – these are also the key forms of support offered by medical librarians in Poland.

Examples of RDM services offered by medical libraries hint at the similarities between the challenges faced by librarians in Poland and abroad, both as regards organisational issues and acquiring the right competences [19, 20]. Polish medical libraries are quite similar to other scientific libraries in terms of their open science and research data activities [6]. Special attention should be paid to problems which are repeatedly mentioned in various studies, such as a lack of funding earmarked in institutions' budget for the employment or extra remuneration for employees who offer RDM services in libraries in addition to their normal duties, as well as a lack of understanding among research staff of the need to take additional action to support the reuse of data [8, 10, 16, 21].

The results of the survey conducted in preparation for the planned workshop may form the basis for further research into the role of medical librarians in RDM in medical universities in Poland. In-depth studies seem necessary to evaluate the quality of such work and specify the extent of the support expected by researchers. The data obtained could help to improve the competences and define further specialization paths for librarians.

CONCLUSIONS

It was not the first time that the community of Polish librarians had to respond to the challenges facing scientific information specialists, staying one step ahead of formal and legal developments. Libraries are adopting different strategies in this regard, with employees trying to reconcile existing responsibilities with new tasks that are gaining and will only continue to gain in importance [22]. Sometimes, such new tasks have not yet even been properly identified or duly embedded in librarians' job descriptions, which is why they continue to be seen as extra activities to be completed in between regular duties. This is a lost opportunity both for libraries and entire scientific institutions, along with the academic community. Formal recognition of the important role of RDM professionals in the research activities of scientific staff could lead to the strengthening

of the position of medical libraries. This would also lead to the conclusion that RDM is becoming a fully-fledged area of libraries' activities, on a par with a formal and substantive description of documents or with the preparation of bibliometric analyses.

The area of issues related to the correct, FAIR-compliant and secure collection, processing and sharing of research data is very broad. Although the professionals who handle research data at scientific institutions possess extensive knowledge, the legal, formal and technological context is changing so dynamically, that any such knowledge must be continuously updated and close cooperation is required between librarians themselves and individuals working in other administrative departments of scientific institutions, as well as with scientists, in order to keep abreast of the changes [5].

The work completed in preparation for the „Role of medical libraries in research data management” workshop at the 40th Anniversary Problem Conference of Medical Libraries laid bare some of the problems and challenges faced by the community of medical librarians in Poland.

The survey conducted among librarians enabled the workshop organisers to select the themes that needed to be more comprehensively addressed. Based on the answers collected in the survey, a decision was made to invite guests who were able to share their own RDM experience with the participants.

Since the respondents assessed their own skills related to legal issues as quite limited, the organisers decided to invite lawyers from the Legal Department of the University of Szczecin to take part in the workshops. In addition, as the vast majority of participants had an average or limited knowledge of the ethical issues surrounding the sharing of research data, an employee of the Department of Philosophy and Bioethics of the Jagiellonian University Medical College was also invited to shed some new light of these topics. The diverse results of the participants' self-assessment of their skills related to consulting research data management plans ultimately resulted in a representative of the Open Science Team of the National Science Centre (NCN) being invited to also deliver a talk.

During the workshops, medical librarians from across Poland had the opportunity to meet with experts, as well as representatives of companies offering technology solutions for libraries,

sparking a lively debate about the role of medical libraries in RDM.

The work of librarians consisting in adding appropriate descriptions to datasets, marking them with the right licenses, assigning permanent identifiers and placing them in a safe, durable and high-quality infrastructure to ensure their searchability, availability, interoperability and reusability, is of extreme relevance for the development and increasing the prestige of entire scientific institutions. If this obligation is not properly fulfilled, research grant donors may claim their funding back.

In principle, librarians do not currently manage data in research projects from the very start of their implementation. In fact, however, they are responsible for the fulfillment of the obligation related to making data available in a FAIR-compliant manner, with specific funding allocated for that purpose in research projects [23]. It is worth appreciating the fact that some university authorities and library managers offer additional remuneration, such as functional and/or task-related bonuses, to professionals handling research data. However, this is not covered by project funding specifically earmarked for that purpose.

Considering the challenges discussed above and the librarians' willingness to work together, a decision was made to establish a Task Force for Research Data Management at Medical Universities. This informal initiative is intended to promote cooperation, professional upskilling, exchange of experience and solving problems related to medical research data, as a response to the needs expressed by librarians in the survey [24]. The group meets once a month and the participants work together to propose solutions to current problems, but they are also developing a research data module for the Polish Platform of Medical Research, converting it into a repository which will meet the expectations of Polish scientists.

WPROWADZENIE

Rozpoznawanie zarządzania danymi badawczymi (ZDB) jako usługi możliwej do wprowadzenia w bibliotekach naukowych rozpoczęło się w Polsce przynajmniej dekadę temu [1]. Początkowo były to nieśmiałe próby, stanowiące raczej awangardę i podejmowane przez nieliczne grono bibliotekarzy. Wynikały przede wszystkim z własnych zainteresowań i lektur – w światowej literaturze

z dziedziny informacji naukowej donoszono, że w Holandii, Wielkiej Brytanii czy Stanach Zjednoczonych podobna działalność jest już pełnoprawnym elementem oferty bibliotek uniwersyteckich [2]. Wydaje się, że jednym z największych problemów było wtedy umiejscowienie ZDB we właściwych ramach, wpisanie w odpowiedni dyskurs.

Pojawianie się co jakiś czas kolejnych zadań bibliotekarzy naukowych jest czymś, do czego środowisko zdążyło się w pewnym stopniu przyzwyczaić – w końcu żyjemy w epoce następujących po sobie cyfrowych rewolucji [3]. Jednak część zadań związanych z *data management* identyfikowano dotąd albo jako przynależną tylko naukowcom, jako jedynym kompetentnym w omawianym zakresie, albo informatykom, gdyż o danych badawczych mówiło się przede wszystkim w kontekście formy cyfrowej. Od czasu do czasu przypisywano te zadania jednostkom odpowiedzialnym za kształtowanie polityki naukowej [4]. Taka postawa wynikała przede wszystkim z faktu, że ani codzienna praktyka, ani oferowane w Polsce programy edukacyjne z dziedziny bibliotekoznawstwa i informacji naukowej nie obejmowały zagadnienia ZDB [5].

Rozwiązaniem problemu identyfikacji miejsca ZDB w jednostkach naukowych okazał się dyskurs otwartej nauki, obecny już od dłuższego czasu w bibliotecznej praktyce [6]. Otwarte dane badawcze miały być przede wszystkim kolejnym elementem otwierania i udostępniania rezultatów badań naukowych, podobnie jak publikacje, choć z punktu widzenia ontologii to były odmienne. Ostatecznym doprecyzowaniem, czy też wskazaniem odpowiedzialnego, było wprowadzenie przez Narodowe Centrum Nauki w 2019 r. załącznika w postaci planu zarządzania danymi do wniosków grantowych [7]. To właśnie bibliotekarze zostali w dokumencie wskazani jako ci, u których grantobiorcy powinni szukać pomocy w tym zakresie. Świadomość praktyk zarządzania danymi w społeczności naukowej była wówczas na niezbyt wysokim poziomie [8]. Skonfundowany personel bibliotek, rzucony na głęboką wodę, otrzymywał pytania dotyczące poszczególnych elementów planów zarządzania danymi i często nie potrafił odpowiedzieć [5]. Był to punkt zwrotny i odtąd Narodowe Centrum Nauki odgrywa w Polsce rolę czołowego interesariusza otwartej nauki; jako pierwsze postawiło konkretne wymagania w omawianym tu zakresie, a jednocześnie zaczęło organizować webinaria i szkolenia [9].

Bibliotekarze postanowili podjąć rękawicę: sięgali po zagraniczne kursy online i artykuły naukowe, docierali do platform e-learningowych, zarzucali

pytaniami specjalistów z dziedzin prawa autorskiego, informatyki, etyki, ochrony danych osobowych i badań klinicznych – gdyż efektywne ZDB łączy liczne obszary. W końcu powstały też polskie kursy mające wykształcić data stewardów, takie jak Data Steward School, których odbyły się dotychczas trzy edycje (ostatnia w 2022 r.). Jednak zasięg oddziaływania szkoleń nie był wystarczający (łącznie wzięło w nich udział ok. 40 osób), a dość wysoka cena przekraczała możliwości wielu instytucji. Na zlecenie Narodowego Centrum Nauki powstały więc kursy typu MOOC (*massive open online courses* – masowe otwarte kursy online), które mogły dotrzeć już do szerszego grona, lecz obecnie i one nie są dostępne. Równocześnie w bardzo szybkim tempie rozwijały się narzędzia do udostępniania danych badawczych – repozytoria, których według najnowszego raportu Ośrodka Przetwarzania Informacji jest już w Polsce blisko 100 [10]. Następnie bibliotekarze próbowali wpływać na władze uczelni, aby ZDB ustrukturyzować i osadzić w ramach administracyjnych. Zaczęły powstawać nowe zespoły w bibliotekach lub osobne jednostki, kontynuowano rozwijanie istniejących stanowisk pełnomocników rektora ds. otwartej nauki lub otwartych danych i publikacji [11].

Ostatnim dotychczas etapem transformacji bibliotekarzy do roli specjalistów w dziedzinie ZDB są wymiana doświadczeń i tworzenie społeczności. Pierwszą i jak dotąd skupiającą największą liczbę członków inicjatywą jest utworzona w 2021 r. sieć Data Stewardship Competence Center Implementation Network PL pod egidą międzynarodowej organizacji GO FAIR (DSCC – IN PL) [12], obecnie działająca pod nazwą Sieć Kompetencji Otwartej Nauki – Data Steward PL. Grupa odbywa regularne spotkania online i okazjonalne spotkania stacjonarne, w których udział bierze kilkadziesiąt osób. Zaczęto organizować konferencje i warsztaty prowadzone przez bibliotekarzy dla bibliotekarzy, podczas których omawiane są poszczególne zagadnienia z zakresu ZDB, a także spotkania z ekspertami. W trakcie spotkań i dyskusji pojawiły się liczne wnioski, a jednym z nich była konstatacja, że podejście do danych badawczych powinno zależeć od ich specyfiki i dziedziny. Dla przykładu: z medycznymi danymi badawczymi wiąże się nierozłącznie kwestie ochrony danych osobowych i etyki, ponieważ mamy tu do czynienia z pacjentami i uczestnikami badań oraz z danymi wrażliwymi na temat stanu zdrowia. Konieczne jest też zapewnienie odpowiedniej infrastruktury dla – wyjątkowo dużych na tle innych – wolumenów danych, ponieważ jedno zdjęcie mikroskopowe tkanki może mieć rozmiar powyżej 1 GB. Stąd potrzeba wypracowania

rozwiązań dotyczących *stricte* danych medycznych, na którą odpowiedzią miały być warsztaty zorganizowane podczas XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych [13].

METODY

W gronie bibliotekarzy medycznych znajdują się zarówno osoby z wiedzą ekspercką, jak i pracownicy będący jeszcze na początku drogi zawodowej. Przygotowanie warsztatów dostosowanych do zróżnicowanego pod względem wiedzy i doświadczenia grona odbiorców, które z jednej strony nie pominą ważnych aspektów, a z drugiej – nie okażą się mało atrakcyjne poznawczo dla grupy eksperckiej, było jednym z największych wyzwania stojących przed organizatorami.

W celu dostosowania poziomu merytorycznego i ustalenia zakresu istotnych zagadnień, które powinny zostać poruszone na warsztatach, wykorzystano badania ankietowe. Ankiety rozesłano do bibliotek medycznych na kilkanaście tygodni przed XL Jubileuszową Konferencją Problemową Bibliotek Medycznych, w maju 2023 r.

Ankiety celowo skierowano do wąskiej grupy odbiorców – bibliotekarzy zatrudnionych w bibliotekach państwowych uczelni medycznych. O udzielenie odpowiedzi każdorazowo proszono osobę, która w danej instytucji zajmuje się szeroko rozumianym ZDB lub ma najszerszą wiedzę na temat danych badawczych. Badanie zaprojektowano tak, aby w jednej instytucji została wypełniona jedna ankieta. Ostatecznie w badaniu wzięło udział 12 bibliotekarzy z 12 uczelni medycznych (Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Gdański Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum w Krakowie, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Medyczny w Lublinie), dzięki czemu uzyskano miarodajny i dość porównywalny obraz sytuacji.

WYNIKI

Pierwsze, podstawowe pytanie ankietowe miało na celu było ustalenie, czy – a jeżeli tak, to w jakim stopniu – poszczególne biblioteki zajmują się obsługą tematu danych badawczych. Okazało się,

że usługi związane z danymi badawczymi są świadczone przez 11 z 12 ankietowanych instytucji. W 1 przypadku zagadnienia ZDB przypisano do jednostek odpowiedzialnych za projekty badawcze realizowane przez pracowników naukowych uczelni.

Kolejne pytanie dotyczyło przygotowania merytorycznego bibliotekarzy do świadczenia usług w zakresie ZDB. Spośród 11 ankietowanych, którzy w poprzednim pytaniu wybrali odpowiedź twierdzącą, 10 osób wskazało, że uczestniczyło w co najmniej jednym szkoleniu poświęconym temu zagadnieniu. Poproszeni o wymienienie konkretnych szkoleń, ankietowani wskazywali m.in. kursy organizowane przez Narodowe Centrum Nauki, Ministerstwo Edukacji i Nauki czy Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW, jak również Data Steward School.

ZDB jest w ostatnich latach rozwijającym się obszarem działalności bibliotek. Większość bibliotekarzy, którzy podjęli się nowych zadań, zaczęła zajmować się ZDB oprócz swoich zwyczajowych obowiązków, w ramach dotychczasowych struktur. Kolejne pytanie miało na celu określenie liczby osób, które zajmują się danymi w poszczególnych instytucjach. Okazało się, że zazwyczaj temat ZDB jest w bibliotekach obsługiwany przez bardzo wąskie grono, najczęściej przez zespoły dwuosobowe.

Z ankiety wynika, iż w większości przypadków (91%) za ZDB odpowiadają osoby zatrudnione właśnie w bibliotekach.

Zakres usług w obszarze szeroko rozumianego ZDB oferowanych w bibliotekach jest mocno zróżnicowany. Najczęściej bibliotekarze konsultują plany zarządzania danymi oraz udzielają ogólnych porad dotyczących otwartej nauki. Szczególnie znamieny wydaje się fakt, iż żadna z bibliotek nie zaznaczyła odpowiedzi „zarządzanie danymi badawczymi w projektach badawczych”.

Inne pytanie odnosiło się do przynależności respondentów do powołanej w 2021 r. Polskiej Sieci Data Stewardów (DSCC – IN PL GO FAIR). Z odpowiedzi wynika, iż w stowarzyszeniu swoich przedstawicieli ma 6 bibliotek medycznych.

W znaczącej części polskich instytucji naukowych sprawami szeroko rozumianej otwartości w nauce zajmuje się pełnomocnik rektora ds. open access lub jego odpowiednik. Jedno z pytań skierowanych do bibliotek medycznych dotyczyło istnienia takiego stanowiska. Jak wynika z udzielonych

odpowiedzi, pełnomocnicy rektora ds. open access / otwartej nauki pracują w połowie polskich uczelni medycznych. Najczęściej (66%) wywodzą się z biblioteki i zasadniczo pracują samodzielnie (nie kierują osobnym zespołem).

Bardzo istotne w kontekście rozwoju otwartości w nauce było pytanie o udostępnianie danych badawczych w repozytoriach. Wedle wiedzy respondentów ¾ danych badawczych generowanych w poszczególnych instytucjach jest udostępniane w repozytoriach. Najczęściej wybierane repozytoria to: Zenodo, RepOD, PPM, Most Danych, Mendeley Data.

Ponieważ krajowe biblioteki medyczne wspólnie uruchomiły i wspólnie obsługują Polską Platformę Medyczną (PPM)¹, znamieny wydaje się również fakt, iż wedle odpowiedzi respondentów PPM, będąca często instytucjonalnym repozytorium uczelni medycznych, nie jest miejscem, gdzie co do zasady umieszczane są dane generowane w poszczególnych instytucjach. W związku z wprowadzeniem w roku bieżącym niezbędnych funkcjonalności (jak chociażby przydzielenie stałego identyfikatora) i podjęciem wspólnych prac na rzecz rozwoju systemu OMEGA-PSIR w kontekście obsługi danych sytuacja być może znacznie się zmieniać.

Respondentów poproszono o ocenę własnych kompetencji w zakresie ZDB. W swoich odpowiedziach wskazali na zdecydowanie dobrą znajomość zasad FAIR i wolnych licencji, a słabszą – schematów metadanych, kwestii technicznych i zagadnień prawnych. Poziom wiedzy w pozostałych dziedzinach jest zróżnicowany.

Szczególnie cenny jest, wynikający z odpowiedzi na przedostatnie pytanie ankietowe, jednogłós bibliotekarzy medycznych, jeśli chodzi o gotowość do podjęcia szerokiej współpracy w zakresie wymiany doświadczeń oraz pracy na rzecz rozwoju narzędzi związanych z zarządzaniem danymi.

1 Polska Platforma Medyczna jest bazą wiedzy prezentującą dorobek naukowy i potencjał badawczy naukowców i polskich instytucji medycznych w zakresie medycyny, farmacji, stomatologii, zdrowia publicznego, bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii i ochrony zdrowia. PPM powstała w ramach projektu „Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym” (POPC.02.03.01-00-0008/17-00). PPM to system typu CRIS (*current research information system*), który wykorzystuje oprogramowanie OMEGA-PSIR.

Ostatnim elementem ankiety było pole przeznaczone na swobodną wypowiedź, umożliwiające wpisanie zagadnień, które zdaniem respondentów powinny zostać omówione podczas warsztatów. Pojawiły się m.in. głosy dotyczące przechowywania metadanych, certyfikacji repozytoriów, a przede wszystkim – szeroko rozumianego wspierania naukowców w przygotowaniu planów zarządzania danymi. Ujęcie ww. zagadnień w programie pozwoliło na dostosowanie warsztatów do potrzeb i zainteresowań uczestników. Dane z ankiety zamieszczono w postaci danych badawczych na PPM².

DYSKUSJA

Dzięki badaniu ankietowemu możliwe były: określenie zakresu usług związanych z ZDB realizowanych w bibliotekach medycznych, identyfikacja kompetencji osób odpowiedzialnych za świadczenie tych usług oraz zarysowanie kontekstu organizacyjnego, w którym ci pracownicy funkcjonują.

Większość pozyskanych danych została wykorzystana, zgodnie ze swoim prymarnym przeznaczeniem, do oceny zaawansowania uczestników warsztatów w szeroko rozumianej tematyce ZDB. Miało to znaczący wpływ na ostateczny dobór poruszanych zagadnień. Zgromadzone informacje potwierdziły również przypuszczenia autorów, że to głównie biblioteki wykonują w swoich instytucjach zadania związane z ZDB i otwartą nauką w ogóle. Ze względu na wąską grupę respondentów wyniki ankiety mogą wskazywać na istotny udział bibliotekarzy w ZDB na uczelniach medycznych w Polsce.

Warto zwrócić szczególną uwagę na niedawny raport Ośrodka Przetwarzania Informacji, zawierający próbę diagnozy głównych wyzwań i problemów dotyczących funkcjonowania kadr ds. otwartej nauki oraz propozycje rozwiązań [10]. Przedstawione w raporcie badanie przeprowadzono w trzech etapach, składających się z badań ilościowych (ankieta online) i jakościowych (wywiady ze specjalistami). Wśród respondentów najliczniej reprezentowaną grupę (49%) stanowią bibliotekarze – co zdaniem autorów wynika ze zwrócenia uwagi na rolę bibliotek naukowych w procesach związanych z otwartą nauką i ZDB w rekomendacjach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2015 r. [14].

Ze względu na pokrywanie się zadań deklarowanych przez respondentów z typowymi obowiązkami bibliotekarzy z zakresu informacji naukowej, dokumentacji dorobku naukowego, analiz bibliometrycznych oraz współtworzenia repozytoriów instytucjonalnych i administrowania nimi należy przypuszczać, że znacząca część kadr ds. otwartej nauki funkcjonujących w bibliotekach jest zatrudniona w działach informacji naukowej i działach bibliografii lub analiz bibliometrycznych. Wśród przedstawionych w raporcie zaleceń wyróżnia się konieczność sprecyzowania zakresu kompetencji niezbędnych do skutecznego działania kadr oraz „skierowania dodatkowych środków na wzrost wynagrodzeń specjalistów ds. otwartości i na dodatkowe etaty w instytucjach naukowych [10]”.

Podobne badanie ankietowe, mające na celu określenie kierunku zmian w funkcjonowaniu bibliotek naukowych oraz potwierdzenie ich zaangażowania w działalność związaną z otwartą nauką i ZDB, przeprowadziły pracownice Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu [6]. Autorki uzyskały 71 odpowiedzi, spośród których 8 zostało nadesłanych z bibliotek medycznych. Wyniki badania zdają się potwierdzać postawioną wyżej tezę – świadczą zarówno o dużej świadomości bibliotekarzy w zakresie otwartej nauki i ZDB, jak i o rzeczywistym podejmowaniu przez biblioteki działań tożsamy z zadaniami data stewarda.

Zaangażowanie zagranicznych bibliotek naukowych w działalność związaną z ZDB nie jest zjawiskiem nowym, a bibliotekarze medyczni uznają świadczenie podobnych usług za jeden z kluczowych globalnych trendów [15]. Tak jak na gruncie polskim, niebagatelne znaczenie mają tu działania grantodawców, którzy wprowadzają tworzenie planów zarządzania danymi jako warunek *sine qua non* pozyskania środków na badania [16]. Badacze przedmiotu podkreślają jednak, że realizacja takich usług zwykle ogranicza się do działalności doradczej i edukacyjnej [17, 18] – są to również główne formy wsparcia oferowane przez bibliotekarzy medycznych w Polsce.

Przykłady wdrożeń i funkcjonowania usług z zakresu ZDB w bibliotekach medycznych wskazują na zbieżność wyzwań, z którymi mierzą się bibliotekarze za granicą i w Polsce, zarówno w kwestiach organizacyjnych, jak i pod kątem uzyskiwania odpowiednich kompetencji [19, 20]. Polskie biblioteki medyczne nie odbiegają od innych bibliotek naukowych pod względem działalności dotyczącej otwartej nauki i danych badawczych [6]. Szczególną uwagę należy zwrócić na problemy powtarzające się w licznych badaniach:

brak przeznaczenia w budżecie instytucji środków na zatrudnienie lub dodatkowe wynagrodzenie pracowników świadczących usługi z zakresu ZDB w bibliotekach obok swoich standardowych obowiązków, a także brak zrozumienia kadry naukowej dla podejmowania dodatkowych działań na rzecz wsparcia ponownego wykorzystania danych [8, 10, 16, 21].

Wyniki ankiety przeprowadzonej w ramach przygotowań do planowanych warsztatów mogą stanowić podstawę do dalszych badań poświęconych roli bibliotekarzy medycznych w ZDB na uczelniach medycznych w Polsce. Konieczne wydają się pogłębione badania, które pozwoliłyby ocenić jakość takiej działalności czy sprecyzować oczekiwany przez badaczy zakres świadczonego wsparcia. Uzyskane dane mogłyby pomóc w uzupełnieniu kompetencji i wytyczeniu dalszej ścieżki specjalizacyjnej dla bibliotekarzy.

WNIOSKI

Nie pierwszy raz środowisko bibliotekarskie w Polsce musiało odpowiedzieć na wyzwania stawiane specjalistom informacji naukowej, wyprzedzając rzeczywistość formalnoprawną. Biblioteki przyjmują tu różne strategie, a pracownicy starają się godzić dotychczasowe obowiązki z nowymi zadaniami, które zyskują i wciąż będą zyskiwać na znaczeniu [22]. Te nowe zadania często nie są jednak odpowiednio nazwane i osadzone formalnie w zakresach obowiązków bibliotekarzy, przez co wciąż traktowane są jako działania poboczne, wykonywane w międzyczasie. W rezultacie tracą zarówno same biblioteki, jak i całe instytucje naukowe wraz ze społecznością akademicką. Formalne uznanie niebagatelnej roli, którą osoby zajmujące się ZDB odgrywają w prowadzeniu działalności naukowej przez pracowników badawczych, mogłoby bowiem skutkować wzmocnieniem znaczenia bibliotek medycznych. Skutkowałoby też konstatacją, że ZDB staje się równoprawnym obszarem działań podejmowanych w bibliotekach, na równi z opisem formalnym i rzeczowym dokumentów czy przygotowaniem analiz bibliometrycznych.

Obszar zagadnień związanych z poprawnym, zgodnym z regułami FAIR i bezpiecznym gromadzeniem, przetwarzaniem i udostępnianiem danych badawczych jest bardzo szeroki. I choć wiedza osób zajmujących się danymi badawczymi w instytucjach naukowych jest już na dość wysokim poziomie, to dynamika zmian zasad prawnych, formalnych i technologicznych jest na tyle duża, że wymaga nieustannego aktualizowania zdobytej

przez bibliotekarzy wiedzy oraz współpracy zarówno między samymi bibliotekarzami, jak i z osobami zatrudnionymi w innych działach administracyjnych instytucji naukowych oraz naukowcami [5].

Działania podjęte w celu zorganizowania warsztatu „Rola bibliotek medycznych w zarządzaniu danymi badawczymi” podczas XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych unaocznili część problemów i wyzwań środowiska bibliotekarzy medycznych w Polsce.

Ankieta przeprowadzona wśród bibliotekarzy pozwoliła organizatorom warsztatów na wyselekcjonowanie zagadnień wymagających szerszego omówienia. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi zdecydowano się również na zaproszenie gości, którzy mogli podzielić się własnym doświadczeniem dotyczącym ZDB.

Stosunkowo niska ocena własnych umiejętności związanych z zagadnieniami prawnymi deklarowana przez respondentów skłoniła organizatorów do zaproszenia na warsztaty prawnicze z Działu Prawnego Uniwersytetu Szczecińskiego. W zdecydowanej większości średnia lub niska znajomość kwestii etycznych towarzyszących udostępnianiu danych badawczych była z kolei podstawą do zaangażowania pracownika Zakładu Filozofii i Bioetyki Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum. Zróżnicowana samoocena respondentów w zakresie umiejętności konsultowania planów zarządzania danymi badawczymi zaowocowała wreszcie zaproszeniem przedstawicielki Zespołu ds. Otwartej Nauki Narodowego Centrum Nauki do wygłoszenia referatu.

W trakcie warsztatów bibliotekarze medyczni z całej Polski mieli okazję spotkać się z ekspertami, a także przedstawicielami firm zewnętrznych oferujących rozwiązania technologiczne dla bibliotek, co zaowocowało ożywioną dyskusją na temat roli bibliotek medycznych w ZDB.

Praca bibliotekarzy polegająca na właściwym opisaniu, oznakowaniu za pomocą odpowiednich licencji i nadaniu trwałych identyfikatorów, a następnie umieszczeniu zbiorów danych w bezpiecznej, trwałej i dobrej jakościowo infrastrukturze, po to by zapewnić wyszukiwalność, dostępność, interoperacyjność i możliwość ponownego użycia datasetów, ma duże znaczenie dla rozwoju i wzrostu prestiżu całych instytucji naukowych. Niewłaściwa realizacja tego obowiązku może natomiast doprowadzić do konieczności zwrotu środków grantodawcom finansującym badania naukowe.

Obecnie bibliotekarze zasadniczo nie zajmują się zarządzaniem danymi w projektach badawczych od samego początku ich realizacji. *De facto* jednak odpowiadają za spełnienie wymogu udostępnienia danych zgodnie z zasadami FAIR, na co w projektach przeznaczana jest część środków [23]. Warto docenić fakt, że niektóre władze uczelni i kierownictwa bibliotek oferują gratyfikację w postaci dodatków funkcyjnych i/lub zadaniowych dla osób zajmujących się danymi badawczymi. Jednakże co do zasady nie odbywa się to w ramach kosztów projektowych, specjalnie na to poświęconych.

Mając na uwadze omówione tu wyzwania i wyrażoną przez bibliotekarzy medycznych chęć pogłębionej współpracy, zdecydowano o utworzeniu Grupy Roboczej ds. Zarządzania Danymi Badawczymi na Uczelniach Medycznych. Jest to nieformalna inicjatywa mająca na celu współdziałanie, podnoszenie kompetencji, wymianę doświadczeń i rozwiązywanie problemów z zakresu zarządzania medycznymi danymi badawczymi, będąca odpowiedzią na zgłoszone w ankiecie potrzeby bibliotekarzy [24]. Spotkania grupy odbywają się raz w miesiącu, a uczestnicy nie tylko starają się razem wypracowywać rozwiązania bieżących problemów, ale też rozwijają moduł danych badawczych na Polskiej Platformie Medycznej, czyniąc z niej repozytorium spełniające oczekiwania polskich naukowców.

REFERENCE LIST

- Nahotko M, Zych M. Dane badawcze – wprowadzenie. In: Nahotko M, editor. Obecność problematyki zarządzania danymi badawczymi na stronach web polskich bibliotek naukowych. Kraków: Uniwersytet Jagielloński, Biblioteka Jagiellońska; 2022. pp. 8–21.
- Kim J. Academic library's leadership and stakeholder involvement in research data services. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*. 2020;57(1). doi: <https://doi.org/10.1002/ptra2.304>
- Koltay T. Data Curation in Academic Libraries as Part of the Digital Revolution. *Zagadnienia Informatyki Naukowej – Studia Informacyjne*. 2019;57(1A (113A)):28–36. doi: <https://doi.org/10.36702/zin.12>
- Tenopir C, Rice NM, Allard S, Baird L, Borycz J, Christian L, Grant B, Olandorf R, Sandusky RJ. Data sharing, management, use, and reuse: Practices and perceptions of scientists worldwide. *PLOS ONE*. 2020. doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0229003>
- Weinper K, Tomczak Ł. Data librarian potrzebny od zaraz! Specjalista w polskich bibliotekach akademickich i jego kompetencje. In: *Biblioteki naukowe – doświadczenia przeszłości, wyzwania jutra*. Białystok: Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej; 2022. pp. 178–88.
- Kuczowska M, Theus M. Otwarta nauka – otwarte dane badawcze – nowe zadania bibliotek naukowych: raport z badania pilotażowego. *Przegląd Biblioteczny*. 2022;90(3). doi: <https://doi.org/10.36702/pb.937>
- Pismo dyrektora NCN w sprawie zarządzania danymi naukowymi w projektach [cited 01.07.2024.]. Available from: https://www.ncn.gov.pl/sites/default/files/pliki/2019_04_03_pismo_dyrektora_NCN_zarządzanie_danymi_naukowymi.pdf
- Milewska A, Wiśniewska N, Cimoszko P, Rusakow J. A survey of medical researchers indicates poor awareness of research data management processes and a role for data librarians. *Health Information & Libraries Journal*. 2021;39(2):132–41. doi: <https://doi.org/10.1111/hir.12403>
- Kalendarz szkoleń online dotyczących otwartej nauki w 2024 roku [Internet]. Narodowe Centrum Nauki; [cited 01.07.2024.]. Available from: <https://www.ncn.gov.pl/fiansowanie-nauki/otwarta-nauka/szkolenia-i-wydarzenia>
- Analiza stanu otwartej nauki w Polsce [Internet]. RAD – ON; [cited 01.07.2024.]. Available from: <https://radon.nauka.gov.pl/analiza/analiza-stanu-otwartej-nauki-w-polsce>
- Grzelczak B, Haryłek M. Wspieranie naukowców w przygotowaniu Planu Zarządzania Danymi Badawczymi w polskich bibliotekach naukowych. In: Beata C, Świrad M, editors. *Funkcjonowanie biblioteki naukowej w zmieniającym się otoczeniu społecznym*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu; 2023. pp. 39–62.
- Polska Grupa Robocza [Internet]. Politechnika Gdańska; [cited 02.07.2024.]. Available from: <https://pg.edu.pl/openscience/wspolpraca/siec-kompetencji-otwartej-nauki-dاتا-steward-pl>
- XL Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych – O konferencji [Internet]. Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum; [cited 01.07.2024.]. Available from: <https://40kpbm.cm-uj.krakow.pl/pl/strona-glowna/o-konferencji/>
- Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce [Internet]. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego; [cited 01.07.2024.].

Available from: https://www.gov.pl/documents/1068557/1069061/20180413_Kierunki_rozwoju_OD_wersja_ostateczna.pdf

15. Murphy J. Global trends health science libraries: Part 1. *Health Information & Libraries Journal*. 2021;38(4):319–24. doi: <https://doi.org/10.1111/hir.12408>
16. Goldman J, Muilenburg J, Schorr AN, Osom-Williamson P, Uribe-Lacy CJ. Trends in Research Data Management and Academic Health Sciences Libraries. *Medical Reference Services Quarterly*. 2023;42(3):273–93. doi: <https://doi.org/10.1080/02763869.2023.2218776>
17. Cox AM, Kennan MA, Lyon L, Pinfield S. Developments in research data management in academic libraries: Towards an understanding of research data service maturity. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2017;68(9):2035–295. doi: <https://doi.org/10.1002/asi.23781>
18. Cox AM, Kennan MA, Lyon EJ, Pinfield S, Sbaffi L. Progress in Research Data Services: An International Survey of University Libraries. *International Journal of Digital Curation*. 2019;14(1):126–35. doi: <https://doi.org/10.2218/ijdc.v14i1.595>
19. Birkbeck G, Nagle T, Sammon D. Challenges in research data management practices: a literature analysis. *Journal of Decision Systems*. 2022;31(sup1):153–67. doi: <https://doi.org/10.1080/12460125.2022.2074653>
20. Kim S, Syn SY. Practical considerations for a library's research data management services: the case of the National Institutes of Health Library. *Journal of the Medical Library Association*. 2021;109(3):450–8. doi: <https://doi.org/10.5195/jmla.2021.995>
21. Schmidt B, Chiarelli A, Loffreda L, Sondervan J. Emerging Roles and Responsibilities of Libraries in Support of Reproducible Research. *LIBER Quarterly*. 2023;33:1–21. doi: <https://doi.org/10.53377/lq.14947>
22. Otwarte dane badawcze – nowe perspektywy [Internet]. ICM UW; [cited 01.07.2024.] Available from: <https://icm.edu.pl/blog/2021/11/12/otwarte-dane-badawcze-nowe-perspektywy/>
23. Galica N. Otwarte dane badawcze w polityce i praktyce Narodowego Centrum Nauki. 2023. In: XL Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych Kraków, 11–12 września 2023 [Internet]. Available from: <https://ppm.edu.pl/info/book/UJCMab5bf3380a144e8cbab6b-7293f8a123d/>.
24. Grupa Robocza ds. Zarządzania Danymi Badawczymi na Uczelniach Medycznych [Internet]. Gdański Uniwersytet Medyczny; [cited 01.07.2024.] Available from: <https://biblioteka.gumed.edu.pl/?strona=543>

Szymon Kubik

Medical Library, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland

Correspondence: sz.kubik@uj.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5616-6065>

Agnieszka Milewska

Main Library, Medical University of Gdańsk, Poland

Correspondence: amilewska@gumed.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4954-9809>

Tomasz Nowocień

Main Library, Pomeranian Medical University in Szczecin, Poland

Correspondence: tomasz.nowocien@pum.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2600-7070>

Jakub Rusakow

Main Library, Medical University of Gdańsk, Poland

Correspondence: jakubrusakow@gumed.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3233-7815>

Magdalena Kotlarek-Naskręt

About the MeSH information and retrieval query language in the area of activity of Polish academic libraries of medical universities

O języku informacyjno-wyszukiwawczym MeSH w kontekście polskich akademickich bibliotek uczelni medycznych

Medical Library Forum 2023;16(2):21-27

DOI: 10.34738/mlf.0090

Main Library, Poznan University of Medical Sciences, Poland

Correspondence to: mnaskret@ump.edu.pl

PROFESSIONAL ARTICLE

Abstract

The article presents the history of MeSH, the information and retrieval query language in Poland, in the context of cooperation between academic medical libraries. It also discusses the role of the Central Medical Library in the implementation of medical subject headings. Particular attention was focused on an attempt to explain the reason for the functioning of two Polish-language versions of the file, which are translations of the American version of MeSH's Medical Subject Headings run by U.S. National Library of Medicine.

Streszczenie

W artykule przedstawiono historię języka informacyjno-wyszukiwawczego Medical Subject Headings (MeSH) w Polsce w kontekście współpracy między akademickimi bibliotekami medycznymi. Omówiono rolę Głównej Biblioteki Lekarskiej we wdrożeniu medycznych haseł przedmiotowych. Szczególnie skoncentrowano się na próbie wyjaśnienia przyczyny funkcjonowania dwóch polskojęzycznych wersji kartoteki, które są tłumaczeniami oryginalnej, amerykańskiej wersji MeSH, prowadzonej przez U.S. National Library of Medicine.

Keywords

Medical Subject Headings, MeSH, medical libraries, cooperative behavior

Medical Subject Headings (MeSH) is an information and retrieval query language with a controlled vocabulary, produced by the US National Library of Medicine (NLM), mainly used in the Medline database for the indexation and searching of medical scientific literature.

The first official list of subject headings was published by NLM in 1954 under the title „Subject Heading Authority List”. It combined the subject headings from several different indexes and catalogues and was repeatedly modified over the years. In 1960, a new and thoroughly revised MeSH was published along with the appearance of Index Medicus (New Series). The first edition contained 4400 main headings (descriptors), while the second one, released in 1963, included 5700; 113 were withdrawn in favor of new terms. The latest version, MeSH 2024, contains 30,764 descriptors [1].

From its beginning, MeSH was an open vocabulary (with procedures for recommending and analysing the need for new headings) with a polyhierarchical structure and an extensive system of cross-references. The content of the vocabulary related to the terms used in specialised literature and evolved as new concepts emerged. Computers made MeSH revisions more convenient and systematic – despite difficulties with updating printed indexes and card catalogues [1].

MeSH was developed in the USA but its influence extends much further. It has been translated into multiple languages and used by scholars, medical professionals and librarians across the globe. Currently, apart from the original English-language file, there are 15 different language versions (Portuguese, Dutch, Italian, German, French, Croatian, Norwegian, Swedish, Czech, Finnish, Lithuanian, Japanese, Spanish, Russian and Polish) of the MeSH heading vocabulary in the Unified Medical Language System (UMLS) – a multi-thesaurus, which incorporates terms from various medical classification systems [2]. NLM has also developed BabelMeSH¹, a tool which facilitates Medline/PubMed terminology searches in 13 languages, including Arabic, Chinese, English, French, German, Italian, Japanese, Korean, Portuguese, Russian, Spanish, Swedish and Dutch.

In Poland, MeSH was first introduced in the 1970s, when the Central Medical Library (Główna Biblioteka Lekarska, GBL) applied to NLM for approval for the translation of the original MeSH

headings. After obtaining NLM’s approval and following a period of intensive work, the first Polish-language version was released in 1978 under the title „Tezarus” (Thesaurus). The database operated on a SINGER 1500 computer. Due to the technical constraints of the time, the electronic version was only available at the seat of the GBL. All interested users could use a printed version [3].

In 1995 the electronic Tezarus database was made available to medical libraries and scientific and research institutes [3].

University libraries used MeSH headings to index publications authored by research staff in bibliographical databases and, once library systems were rolled out, to catalogue books, journals and multimedia. The need to use MeSH in integrated library systems and the creation of the NUKAT National Universal Catalogue, as well as the development of a list of model headings for the medical community, motivated medical libraries to create a platform where the headings would be available in the MARC 21 format. It enables the import of headings to computerized library catalogues, as well as the creation of search indexes and content descriptions for collections [4].

Initially, medical libraries imported the original NLM file directly to their automated systems – this was the case of the Medical Academy in Poznan and the Medical Academy in Łódź (currently the Poznan University of Medical Sciences and the Medical University of Łódź, respectively), which used the Horizon system, as well as the Jagiellonian University Medical College in Krakow, which relied on the VTLS system. The manners of implementation differed depending on the needs of a particular facility. This led to the creation of two independent databases which functioned in different ways. Other Polish academic libraries rolled out various automated library systems, which only increased the number of problems associated with the use of the MeSH file [5].

In 2001, the joint effort of multiple libraries which decided to contribute to work on the file, as well as the use of previous translations of Polish terms from the Polish-English Medical Thesaurus published by GBL in Warsaw between 1995 and 1996, led to the implementation of a collaborative project, known as the MeSH-PL Subject Headings File, hosted on a separate server. This new approach made the file more universal, independent of any library system in particular and available to all medical libraries. Records could

be imported, in several formats, to the catalogue databases of various systems [6].

The scope of problems caused by the multiplicity of integrated library systems encouraged the teams of all the participating facilities to sign a memorandum of cooperation between the directors of medical academy libraries and GBL in November 2001 [5]. The MeSH-PL portal continued to be developed and updated. Most centres contributed to the translation of the headings, with the Jagiellonian University Medical College taking on a leading role. MeSH-PL was organized in a multifaceted manner: it presented headings for terms in Polish and English, as well as definitions with the allowed qualifiers, cross-references and a unique heading record number (consistent with the original file). It also offered an administrative version equipped with a statistical module, which allowed for the publication of a Polish version of the headings, adding qualifiers in Polish and their two-stage approval. Each heading could be imported from the file to the library system in the MARC format [7]. Medical libraries, faced with the challenge of maintaining the file and with heavy workloads related to translation, explored various possible ways to raise the required funds. They also sought to define the framework of cooperation by attempting to create and organise a multi-centre interdisciplinary project of medical libraries, based on an electronic file of model headings [8].

In parallel with the activities of the academic centres, GBL continued its earlier project which involved the translation and updating of the MeSH file using headings to index literature in the Polish Medical Bibliography (PBL). After several years of stagnation, efforts to update the Thesaurus were relaunched. In 2005 it was renamed Tez-MeSH and was run on new software provided by Splendor. Since 2007 it has been updated annually in line with the latest source version. GBL released its own MARC 21 version of the file in 2019, more than 20 years after the MeSH-PL file was first made available in this format [3]. In 2011, the Tez-MeSH database was integrated with the UMLS multi-thesaurus managed by NLM. In 2005, due to the need to use the model heading file, which was of significant importance to medical libraries, in the MARC 21 format, MeSH-PL was incorporated into the NUKAT catalogue and started to be used for cataloguing. The presence of Tez-MeSH in the NLM multi-thesaurus and its use for indexation in PBL, and the use of MeSH-PL with the MARC 21 format in NUKAT contributed to the emergence of two divergent MeSH currents, which became difficult

¹ <https://pubmedh.nlm.nih.gov/babelmesh/index.php>.

to manage. Medical libraries attempted to combine the efforts of all academic centres and GBL to create a single MeSH file. Unfortunately, their attempts to work together were not as fruitful as expected either in 2011 or in subsequent years.

Over time, collaboration between academic libraries on MeSH vocabulary has dwindled (mainly for financial reasons) and work on the file stopped altogether in 2016, when rights to use the IT platform which hosted the MeSH-PL file were lost. The Krakow centre, with the full support of the other academic libraries and of the Conference of Directors of Academic Libraries of Medical Universities (KDBAUM), made many attempts to raise funds to create an independent platform to host the MeSH file. Thanks to the determination of Anna Uryga, Director of the Library of the Jagiellonian University Medical College, who worked to reactivate the tool needed to operate the file, the goal was ultimately achieved. In 2023, after 7 years of hard work, the new MeSHPol platform was first presented at the 40th Anniversary Problem Conference of Medical Libraries in Krakow. It was developed and launched as part of a project titled: „Platform for the management of the knowledge and research potential of the Jagiellonian University Medical College as a module of the Polish Platform of Medical Research”, financed from European Funds (Digital Poland Programme).

The MeSHPol portal was developed mainly as a tool to support the information and search apparatus in Polish in CRIS (current research information system) databases, i.e. the Platform for the management of the knowledge and research potential of the Jagiellonian University Medical College and the Polish Medical Platform. It also incorporates mechanisms which enable the downloading of data from the original Medical Subject Headings thesaurus and the exporting of data, also in the MARC format, to library catalogues. The portal mirrors the structure of the original thesaurus; MeSH descriptors are translated in strict accordance with the US template. Translation work is done in a multi-centre system. Data processed in MeSHPol is publicly available on an open access basis (CC BY-NC licence) in accordance with the terms of use. Copyrights to the Polish translation of MeSH are held by the libraries of medical universities affiliated with KDBAUM. Jagiellonian University Medical College is the administrator of the MeSHPol portal [9]. Updating the file in local library systems will be a considerable challenge, considering the long work hiatus spanning several years. The way the file works, annual updates, deletion and

clarification of terms, as well as the deletion and addition of qualifiers do not allow for a smooth transition from the 2015 version to the current version – libraries have to implement the updates for each year separately until the most recent version is reached. Coordinating the process will require strict discipline and the involvement of all medical libraries.

In almost 25 years of their MeSH work, medical university libraries have relied on the thesaurus both in library practice and in research and education work. Numerous scientific articles in Polish and English and many talks at national and international congresses have been prepared. Workshops have been held for the people in charge of cataloguing and indexing publications. Education of users, especially PhD students, in the correct use of MeSH terminology – in order to enable them to search for scientific publications more effectively – is currently offered.

Systematic reviews are an area where medical librarians may make use of their competences and knowledge of the MeSH structure and terminology. In many centres, systematic reviews are among the core tools for planning scientific studies and research work. Thanks to the project entitled „Systematic review as an integral component of research projects” developed by the Medical University in Łódź and implemented by the Information and Library Centre (with funding provided by the Ministry of Education and Science as part of the „Science for Society” programme) – medical libraries will not only receive a compendium of knowledge, but also a foundation for further skill development [10].

The activity of medical libraries in the area of the information and retrieval query language is also worth looking at in the context of artificial intelligence (AI) which is becoming ubiquitous. After years of grappling with the translation of headings and the development of platforms, a question may arise: will it still be necessary to maintain a file of model headings in the era of continuously enhanced versions of ChatGPT? Will AI replace librarians who used to catalogue library collections? Will headings just be translated by a suitable tool? Will AI search for publications without involving librarians or will it only remain a tool to facilitate their work?

For the purposes of this study we used the free and publicly accessible ChatGPT version 3.5. The question (asked in Polish) was: „What MeSH headings should be used to search for a publication about antibiotic treatment of acne?” The answer

generated by ChatGPT (original spelling kept below and in subsequent examples) was as follows:

Here are some suggested MeSH headings which can be helpful in your search:

- „Acne Vulgaris” – This is the principal MeSH heading for acne vulgaris.
- „Acne Vulgaris/drug therapy” – MeSH heading for acne vulgaris therapy.
- „Anti-Bacterial Agents” – MeSH heading for antibiotics.
- „Drug Therapy, Combination” – MeSH heading for drug therapy based on a combination of various agents.
- „Dermatologic Agents” – MeSH heading for dermatologic drugs which may be used in the treatment of acne.
- „Drug Resistance, Bacterial” – MeSH heading for bacterial resistance to antibiotics which may be relevant in the context of acne treatment.

You can also use a combination of these terms, such as „Acne Vulgaris/drug therapy AND Anti-Bacterial Agents”, to narrow your search results to publications on antibiotic treatment of acne vulgaris.

Before starting your search, it is a good idea to ensure that the MeSH search terms you select are up-to-date and in line with the latest medical terminology, as well as aligned with your chosen database, for example PubMed.

The question was straightforward and the answer turned out to be surprisingly exhaustive. As part of further experiments, the same question was posed to the same chat version but using a different device – a smartphone iOS app instead of a desktop computer and Firefox browser. The artificial intelligence app again answered correctly, but the answer was more vague and somewhat different this time:

You can use the following MeSH (Medical Subject Headings) headings to find publications about antibiotic treatment of acne vulgaris in the PubMed database:

1. „Acne Vulgaris/drug therapy”
2. „Anti-Bacterial Agents/therapeutic use”
3. „Drug Therapy, Combination”
4. „Clinical Trials as Topic”

These search terms will help to focus the search on publications related to antibiotic treatment of acne vulgaris and clinical trials on the topic.

When the same question was asked using an Android phone, the answer was even more compact:

You can use the following MeSH headings to find publications about antibiotic treatment of acne vulgaris in the PubMed database:

1. „Acne Vulgaris/drug therapy”
2. „Anti-Bacterial Agents/therapeutic use”

You can also combined the headings as needed, e.g. by using „AND”, e.g.: „Acne Vulgaris/drug therapy AND Anti-Bacterial Agents/therapeutic use”.

It is evident that despite the same question being asked in all cases, AI generated answers of varying quality. Caution and vigilance are advised despite the promising results.

A less advanced AI-based tool – MeSH on Demand – is embedded in the MeSH Browser. It enables automatic matching of terminology related to a specific topic to MeSH categories, which facilitates searching in Medline/PubMed databases and may help in the development of document content descriptions. The tool currently only suggests main descriptors, without any qualifiers.

It seems that the use of digital tools for indexing can already be detected in the PubMed database. When one searches for papers about „medical subject headings” (which is a main descriptor in the file), a list of publications is displayed, most of them about hernia surgeries performed using surgical meshes, mainly in the 1960s. Can this be considered human error? Everyone makes mistakes from time to time. However, it is difficult to believe that consistent and repetitive use of a heading, especially accompanied with an asterisk (denoting a main descriptor) is a consequence of human obstinacy. More likely, this characteristic pattern suggests the involvement of an artificial intelligence algorithm.

Please note that ChatGPT currently draws on the results of our translation work, at least that is what we want to believe. What is the truth? That is probably another question we should ask AI.

Only future will tell how artificial intelligence will change the world and affect the work of libraries. For sure, it is worth staying abreast of new trends without downplaying the importance of novelties. At the same time, remember that information provided by AI should undergo human verification, which requires a combination of thorough knowledge and experience.

Verification of information is an important task for academic centres, of which university libraries are an important part. It may be worth reviewing existing practices and procedures with a view to long-term planning of libraries’ MeSH-related activities, so that the rapidly advancing technologies remain our allies, rather than taking us by surprise.

Medical Subject Headings (MeSH) to język informacyjno-wyszukiwawczy z kontrolowanym słownikiem, opracowanym przez National Library of Medicine (NLM) w Stanach Zjednoczonych, wykorzystywany przed wszystkim w bazie danych Medline do indeksowania i wyszukiwania medycznej literatury naukowej.

Pierwsza oficjalna lista haseł opublikowana przez NLM – Subject Heading Authority List – ukazała się w 1954 r. Powstała z połączenia haseł kilku różnych indeksów i katalogów i na przestrzeni lat ulegała modyfikacjom. W roku 1960, wraz z pojawieniem się Index Medicus (New Series), opublikowano nowe, gruntownie zmienione MeSH. Pierwsze wydanie miało 4400 haseł (deskryptorów) głównych, a drugie, z 1963 r. – już 5700; 113 haseł wycofano wówczas na rzecz nowych terminów. Obecna wersja, czyli MeSH 2024, zawiera 30 764 deskryptory [1].

Od samego początku MeSH miał formę otwartego słownika (z odpowiednimi procedurami rekomendowania i analizowania zapotrzebowania na nowe hasła), budowę polihierarchiczną i rozległą strukturę odsyłaczy. Słownictwo odnosiło się do terminów stosowanych w literaturze fachowej i ewoluowało, aby sprostać nowym koncepcjom. Wykorzystanie komputerów do prac związanych z MeSH sprawiło, że zmiany stały się bardziej przyjazne i systematyczne – pomimo trudności w aktualizacji drukowanych indeksów i katalogów kartkowych [1].

MeSH został opracowany w Stanach Zjednoczonych, jednak swoim wpływem sięga daleko poza granice USA. Jest tłumaczony na wiele języków i stosowany przez badaczy, pracowników medycznych czy bibliotekarzy na całym świecie. Obecnie oprócz oryginalnej kartoteki angielskiej w ramach Unified Medical Language System (UMLS) – multitezaurusu obejmującego terminologię z licznych systemów klasyfikacji medycznych – funkcjonuje 15 wersji językowych słownika haseł MeSH: portugalska, niderlandzka, włoska, niemiecka, francuska, chorwacka, norweska, szwedzka, czeska, fińska, litewska, japońska,

hiszpańska, rosyjska, a także polska [2]. NLM stworzyła też narzędzie BabelMeSH², które umożliwia przeszukiwanie bazy Medline/PubMed według terminologii w 13 językach: arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim, japońskim, koreańskim, portugalskim, rosyjskim, hiszpańskim, szwedzkim i niderlandzkim.

W Polsce początki MeSH przypadły na lata 70., gdy Główna Biblioteka Lekarska (GBL) wystąpiła do NLM o zgodę na tłumaczenie oryginalnych haseł MeSH. Po uzyskaniu akceptacji i okresie intensywnych prac w roku 1978 została udostępniona pierwsza wersja polskojęzyczna – pod nazwą Tezaurus – prowadzona jako baza komputerowa dzięki wykorzystaniu sprzętu SINGER 1500. Wersja elektroniczna, z uwagi na ówczesne ograniczenia techniczne, była dostępna tylko w siedzibie GBL. Wszyscy zainteresowani mieli do dyspozycji Tezaurus w wersji drukowanej [3].

W roku 1995 bazę Tezaurus w wersji elektronicznej udostępniono bibliotekom medycznym i instytutom naukowo-badawczym [3].

Biblioteki uczelniane wykorzystywały hasła MeSH do indeksowania publikacji pracowników naukowych w bazach bibliograficznych, jak również – wraz z implementacją systemów bibliotecznych – do katalogowania rzeczowego zbiorów książkowych, czasopism i multimediów. Potrzeba stosowania MeSH w zintegrowanych systemach bibliotecznych oraz utworzenie Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKAT i prace nad wdrożeniem kartoteki haseł wzorcowych dla środowisk medycznych zmobilizowały biblioteki medyczne do podjęcia prac nad stworzeniem platformy umożliwiającej udostępnianie haseł w formacie MARC 21. Format ten pozwala na import haseł do skomputeryzowanych katalogów bibliotecznych, a także tworzenie indeksów wyszukiwawczych i charakterystyk treściowych zbiorów [4].

Początkowo biblioteki medyczne importowały oryginalną kartotekę z NLM bezpośrednio do swoich zautomatyzowanych systemów – tak było w przypadku Akademii Medycznej w Poznaniu i Akademii Medycznej w Łodzi (obecnie odpowiednio Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu i Uniwersytet Medyczny w Łodzi), działających w systemie Horizon, oraz Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, wykorzystującego system VTLS. Sposoby implementacji były różne w zależności od potrzeb danego ośrodka. Przyczyniło się to do utworzenia

² <https://pubmedhh.nlm.nih.gov/babelmesh/index.php>.

dwóch – niezależnych i odmiennie funkcjonujących – baz danych. Kolejne polskie biblioteki akademickie wdrażały różne zautomatyzowane systemy biblioteczne, co zwiększyło liczbę problemów związanych z zastosowaniem kartoteki MeSH [5].

W roku 2001, dzięki połączeniu sił bibliotek, które włączyły się w prace nad kartoteką, oraz na bazie wcześniejszych tłumaczeń polskiej terminologii z Tezaurusu Medycznego Polsko-Angielskiego wydanego przez GBL w Warszawie w latach 1995–1996, powstał wspólny projekt –Kartoteka Haseł Przedmiotowych MeSH-PL, posadowiona na wydzielonym serwerze. Dzięki temu kartoteka nabrała bardziej uniwersalnego charakteru, nie była związana z żadnym systemem bibliotecznym i stała się dostępna dla wszystkich bibliotek medycznych. Istniała możliwość importu rekordów, prezentowanych w kilku formatach, do baz katalogowych różnych systemów [6].

Zakres problemów wywołanych przez mnogość zintegrowanych systemów bibliotecznych skłonił zespoły wszystkich ośrodków do podpisania w listopadzie 2001 r. porozumienia o współpracy między dyrektorami bibliotek akademickich i GBL [5]. Portal MeSH-PL był rozwijany i aktualizowany. Tłumaczeń haseł dokonywała większość ośrodków, a wiodącą rolę odgrywał tu zespół Collegium Medicum UJ. MeSH-PL został zorganizowany wieloaspektowo: prezentował hasła dla terminów w języku polskim i angielskim oraz definicje wraz z dozwolonymi określnikami, odsyłaczami i unikatowym numerem rekordu hasła (zgodnym z oryginalną kartoteką). Miał również wersję administracyjną, wyposażoną w moduł statystyczny, która pozwalała na zamieszczanie polskiej wersji haseł, dopisywanie deskryptorów w języku polskim i dwuetapowe ich zatwierdzenie. Każde hasło można było pobrać z kartoteki do systemu bibliotecznego w formacie MARC 21 [7]. Biblioteki medyczne, stojące przed wyzwaniem utrzymania kartoteki i mierzące się z ogromem prac związanych z tłumaczeniami, podejmowały szereg inicjatyw w celu pozyskania środków. Starły się też określać ramy współpracy poprzez próby utworzenia i zorganizowania wieloosrodkowego i wielodyscyplinarnego projektu bibliotek medycznych opartego na elektronicznej kartotece haseł wzorcowych [8].

Równoległe do aktywności ośrodków akademickich GBL kontynuowała realizację swojego wcześniejszego projektu tłumaczenia i aktualizowania kartoteki MeSH, stosując hasła do indeksowania literatury w Polskiej Bibliografii Lekarskiej (PBL). Po kilku latach swoistej stagnacji ponownie rozpoczęto prace nad aktualizacją Tezaurusu, który

w roku 2005 zmienił nazwę na Tez-MeSH i był prowadzony w nowym oprogramowaniu firmy Splendor. Od 2007 r. jest aktualizowany co roku, zgodnie z obowiązującą wersją źródłową. GBL udostępniła własną wersję kartoteki w formacie MARC 21 w 2019 r., ponad 20 lat po udostępnieniu w nim kartoteki MeSH-PL [3]. W 2011 r. baza Tez-MeSH została włączona do multitezaurusu UMLS, prowadzonego przez NLM. W roku 2005, z uwagi na konieczność korzystania z ważnej dla bibliotek medycznych kartoteki haseł wzorcowych w formacie MARC 21, MeSH-PL zamieszczono w katalogu NUKAT i zaczęto stosować do katalogowania. Obecność Tez-MeSH w multitezaurusie NLM i używanie go do indeksowania w PBL, a jednocześnie wykorzystanie MeSH-PL wraz z formatem MARC 21 w NUKAT przyczyniło się do powstania trudnego do zrozumienia „dwugłosu meshowego”. Biblioteki medyczne podjęły próby połączenia wysiłków wszystkich ośrodków akademickich i GBL w celu utworzenia jednej kartoteki MeSH. Niestety ani w roku 2011, ani w kolejnych latach próby wspólnych prac nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Z czasem współpraca bibliotek akademickich w zakresie słownictwa MeSH została ograniczona (przede wszystkim ze względów finansowych), a prace nad kartoteką zatrzymano w roku 2016, gdy utracono prawa do korzystania z platformy informatycznej, na której była umieszczona kartoteka MeSH-PL. Ośrodek krakowski, z pełnym poparciem pozostałych bibliotek akademickich i Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych (KDBAUM), podejmował wiele prób pozyskania środków na utworzenie niezależnej platformy do posadowienia kartoteki MeSH. Determinacja Anny Urygi, dyrektora Biblioteki Collegium Medicum UJ, w działaniu na rzecz reaktywacji narzędzia do posługiwania się kartoteką przyniosła rezultaty. W roku 2023, po 7 latach starań, na XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych w Krakowie zaprezentowano nową platformę MeSHPol. Została ona opracowana i uruchomiona w ramach projektu „Portal Zarządzania Wiedzą i Potencjałem Naukowym Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum jako moduł Polskiej Platformy Medycznej”, finansowanego z Funduszy Europejskich (program Polska Cyfrowa).

Portal MeSHPol powstał przede wszystkim jako narzędzie wspierające aparat informacyjno-wyszukiwawczy w języku polskim w bazach typu CRIS (*current research information system*): Portalu Zarządzania Wiedzą UJ CM i Polskiej Platformie Medycznej. Zawiera również mechanizmy

pozwalające na pobieranie danych z oryginalnego tezaurusu Medical Subject Headings oraz na eksport danych, także w formacie MARC, do katalogów bibliotecznych. Portal odwzorowuje strukturę oryginalnego tezaurusu, deskryptory MeSH są tłumaczone w ścisłej zgodności z amerykańskim szablonem. Przewidziano formułę pracy wieloosrodkowej nad tłumaczeniem. Dane opracowane w MeSHPol są dostępne publicznie w formule *open access* (licencja CC BY-NC) zgodnie z warunkami użytkowania. Prawa autorskie do polskiego tłumaczenia MeSH należą do bibliotek uczelni medycznych skupionych wokół KDBAUM. Administratorem portalu MeSHPol jest Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum [9]. Dużym wyzwaniem, z uwagi na kilkuletnią przerwę, będzie przeprowadzenie aktualizacji kartoteki w lokalnych systemach bibliotecznych. Sposób funkcjonowania kartoteki, coroczne aktualizacje, usuwanie i doprecyzowywanie terminów, usuwanie i dodawanie określników nie pozwalają na płynne przejście z wersji z 2015 r. na aktualną – biblioteki muszą kolejno implementować aktualizacje z każdego roku aż do bieżącej wersji. Skoordynowanie procesu będzie wymagało ogromnej dyscypliny i zaangażowania wszystkich bibliotek medycznych.

W prawie ćwierćwiecznej historii swoich prac związanych z MeSH biblioteki uczelni medycznych wykorzystywały omawiany słownik zarówno w praktyce bibliotecznej, jak i w działaniach badawczych czy edukacyjnych. Powstały liczne artykuły naukowe w językach polskim i angielskim oraz wiele doniesień ze zjazdów krajowych i międzynarodowych. Organizowano warsztaty dla osób katalogujących i indeksujących publikacje. Obecnie prowadzi się edukację użytkowników, szczególnie doktorantów, w zakresie prawidłowego posługiwania się terminologią MeSH – w celu efektywniejszego wyszukiwania publikacji naukowych.

Obszarem, w którym bibliotekarze medyczni mogą wykorzystać kompetencje związane ze znajomością terminologii i struktury słownika MeSH, są przeglądy systematyczne (*systematic reviews*), w wielu ośrodkach należące do podstawowych narzędzi planowania badań naukowych i prac badawczych. Dzięki projektowi Uniwersytetu Medycznego w Łodzi realizowanemu przez Centrum Informacyjno-Biblioteczne – „Przegląd systematyczny | Systematic review jako integralny komponent projektów badawczych” (finansowanie: Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa”) – biblioteki medyczne otrzymują nie tylko kompendium wiedzy, ale też podstawę do rozwijania umiejętności [10].

Na aktywność bibliotek medycznych w zakresie języka informacyjno-wyszukiwawczego warto także spojrzeć w kontekście coraz częściej towarzyszącej nam sztucznej inteligencji (*artificial intelligence*, AI). Po latach zmagania z tłumaczeniem haseł i tworzeniem platform może pojawić się pytanie: czy w dobie coraz doskonalszych wersji ChatGPT nadal będzie istniała potrzeba utrzymywania kartoteki haseł wzorcowych? Czy pracownik biblioteki, który dotychczas klasyfikował zbiory, może zostać zastąpiony przez AI? Czy tłumaczenia haseł nie wykona za nas odpowiednie narzędzie? Czy AI będzie wyszukiwać publikacje bez udziału bibliotekarza, czy pozostanie tylko narzędziem ułatwiającym nam pracę?

Na potrzeby niniejszego opracowania użyto darmowego, powszechnie dostępnego narzędzia ChatGPT w wersji 3.5. Zadano pytanie w języku polskim: „Jakie hasła MeSH powinno się wykorzystać do wyszukania publikacji o leczeniu antybiotykami trądziku pospolitego?”. Otrzymano następującą odpowiedź (poniżej i w kolejnych cytatach zachowano pisownię oryginalną):

Oto kilka sugestii haseł MeSH, które mogą być przydatne do wyszukiwania:

- „Acne Vulgaris” – Jest to główne hasło MeSH odnoszące się do trądziku pospolitego.
- „Acne Vulgaris/drug therapy” – Hasło MeSH odnoszące się do leczenia trądziku pospolitego.
- „Anti-Bacterial Agents” – Hasło MeSH odnoszące się do antybiotyków.
- „Drug Therapy, Combination” – Hasło MeSH odnoszące się do terapii lekowej opartej na kombinacji różnych leków.
- „Dermatologic Agents” – Hasło MeSH odnoszące się do leków dermatologicznych, które mogą być stosowane w leczeniu trądziku.
- „Drug Resistance, Bacterial” – Hasło MeSH odnoszące się do oporności bakterii na antybiotyki, co może być istotne w kontekście leczenia trądziku.

Można także wykorzystać kombinacje tych terminów, na przykład: „Acne Vulgaris/drug therapy AND Anti-Bacterial Agents”, aby zawęzić wyniki wyszukiwania do publikacji dotyczących leczenia antybiotykami trądziku pospolitego.

Przed rozpoczęciem wyszukiwania warto upewnić się, że wybrane hasła MeSH są aktualne i zgodne z najnowszą terminologią medyczną, a także dostosowane do wybranej bazy danych, na przykład PubMed.

Pytanie nie było skomplikowane, a odpowiedź okazała się zaskakująco wyczerpująca. W ramach dalszych eksperymentów zadano to samo pytanie temu samemu chatowi, ale przy użyciu innego urządzenia – zamiast komputera stacjonarnego i przeglądarki Firefox użyto aplikacji w telefonie z systemem iOS. Sztuczna inteligencja znów odpowiedziała poprawnie, ale w sposób bardziej lakoniczny i nieznacznie odmienny:

Do odnalezienia publikacji o leczeniu antybiotykami trądziku pospolitego w bazie danych PubMed możesz użyć następujących hasłowych MeSH (Medical Subject Headings):

1. „Acne Vulgaris/drug therapy” (Trądzik pospolity/leczenie farmakologiczne)
2. „Anti-Bacterial Agents/therapeutic use” (Antybiotyki/zastosowanie terapeutyczne)
3. „Drug Therapy, Combination” (Terapia kombinowana)
4. „Clinical Trials as Topic” (Badania kliniczne)

Te hasła pomogą skupić wyszukiwanie na publikacjach związanych z leczeniem antybiotykami trądziku pospolitego oraz badaniami klinicznymi dotyczącymi tematu.

Po zadaniu analogicznego pytania za pomocą telefonu z systemem Android otrzymano jeszcze bardziej skondensowaną odpowiedź:

Aby odnaleźć publikacje dotyczące leczenia antybiotykami trądziku pospolitego w bazie danych PubMed, można wykorzystać następujące hasła MeSH:

1. „Acne Vulgaris/drug therapy” (Trądzik pospolity/leczenie farmakologiczne)
2. „Anti-Bacterial Agents/therapeutic use” (Antybiotyki/zastosowanie terapeutyczne)

Możesz również skombinować te hasła w zależności od potrzeb, na przykład używając operatora AND, np. „Acne Vulgaris/drug therapy AND Anti-Bacterial Agents/therapeutic use”.

Jak widać, choć pytanie za każdym razem brzmiało identycznie, AI wygenerowała różne odpowiedzi o odmiennej jakości. Pomimo obiecujących wyników należy zachować ostrożność i czujność.

Mniej zaawansowane narzędzie wykorzystujące AI – MeSH on Demand – zostało umieszczone w wyszukiwarce MeSH Browser. Pozwala ono na automatyczne dopasowanie terminologii związanej z danym tematem do kategorii MeSH, co ułatwia przeszukiwanie baz Medline/PubMed oraz

może służyć jako wsparcie przy budowaniu charakterystyk treściowych dokumentów. Obecnie narzędzie to sugeruje tylko deskryptory główne, bez określników.

Wydaje się, że wykorzystanie narzędzi cyfrowych w indeksowaniu można już zaobserwować w bazie PubMed. Gdy szuka się w niej artykułów dotyczących „medical subject headings” (w kartotece hasło to funkcjonuje jako deskryptor główny), otrzymuje się wykaz publikacji, z których większość dotyczy operacji przepuklin z wykorzystaniem siatek chirurgicznych, głównie w latach 60. XX w. W języku angielskim siatki chirurgiczne określane są terminem „mesh”. Czy można to uznać za błąd człowieka? Jednorazowy błąd może zdarzyć się zawsze. Niemniej trudno uwierzyć, że konsekwentne, wielokrotne stosowanie hasła, i to jeszcze z oznaczeniem w postaci gwiazdki (wskazującej na deskryptor główny), jest skutkiem ludzkiego uporu. To raczej charakterystyczny schemat postępowania algorytmu sztucznej inteligencji.

Należy zwrócić uwagę, że obecnie ChatGPT korzysta z rezultatów naszej pracy związanej z tłumaczeniami – a przynajmniej chcemy w to wierzyć. Jaka jest prawda – to zapewne kolejne pytanie, które warto zadać w konwersacji z AI.

Przyszłość pokaże, jak sztuczna inteligencja zmieni świat i jak wpłynie na funkcjonowanie bibliotek. Na pewno warto obserwować trendy, nie lekceważąc nowości. Jednocześnie trzeba pamiętać, że to człowiek powinien weryfikować informacje dostarczane przez AI, co wymaga gruntownej wiedzy połączonej z doświadczeniem. Weryfikowanie informacji to ważne zadanie ośrodków akademickich, których biblioteki uczelniane są istotnym elementem. Być może warto zrewidować dotychczasowe praktyki i schematy postępowania, mając na uwadze długofalowe planowanie aktywności bibliotek w zakresie funkcjonowania MeSH – tak aby zmieniające się w błyskawicznym tempie technologie były sprzymierzeńcem, a nie zaskoczeniem.

REFERENCE LIST

1. History of MeSH [Internet]. National Library of Medicine; [cited 05.06.2024.] Available from: https://www.nlm.nih.gov/mesh/intro_preface.html#pref_hist
2. UMLS Metathesaurus Vocabulary Documentation [Internet]. National Library of Medicine; [cited 05.06.2024.] Available from: <https://www.nlm.nih.gov/research/umls/sourcereleasedocs/index.html>

3. Ubysz D, Fryzowska-Chrobot I, Giermaziak W. Baza Tez-MeSH jako efektywne narzędzie do opracowania rzeczowego i wyszukiwania informacji z zakresu medycyny i nauk pokrewnych. *Zarządzanie Biblioteką*. 2019;1(11):59–73.
4. Cieśla J, Sieradzka-Fleituch M, Bohatkiewicz E. MeSH-PL: the Polish version of MeSH in catalogues. *Journal of EAHIL*. 2008;4(1):10–3.
5. Uryga A, Piotrowicz A. Kartoteka haseł wzorcowych Medical Subject Headings (MeSH) w wersji polskoangielskiej. Koncepcja integracji wielośrodkowej i wielodyscyplinarnej pracy nad bazą w oparciu o system zunifikowanego słownictwa medycznego (Unified Medical Language System- Metathesaurus UMLS). In: *Infobazy 2002 – Bazy danych dla nauki Materiały konferencji organizowanej pod patronatem Komitetu* Badań Naukowych Gdańsk- Sobieszewo, 24–26 czerwca 2002. Gdańsk: Centrum Informatyczne TASK; 2002.
6. Piotrowicz A, Grzędzielewska E, Torlińska B. Współpraca akademickich bibliotek medycznych w Polsce. In: *Konferencja nt Współpraca bibliotek naukowych w zakresie obsługi użytkowników*, Warszawa, 23–24 września 2002 r. Warszawa: Biblioteka Gł. Politechniki Warszawskiej; 2002. pp. 1–12.
7. Piotrowicz A, Krzyżaniak P. Zastosowanie kartoteki haseł wzorcowych MeSH do klasyfikacji przedmiotowej w zintegrowanym systemie HORIZON. *Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej*. 2000;46(363):31–44.
8. Uryga A. Organizacja wielośrodkowego i wielodyscyplinarnego projektu bibliotek medycznych: efekty ekspertyz na opracowanie i wdrożenie elektronicznej kartoteki haseł wzorcowych w oparciu o MeSH w wersji polsko-angielskiej. In: *Derfert-Wolf L, editor. Udział bibliotek akademickich w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego w Polsce – potencjał, możliwości, potrzeby : materiały z konferencji naukowej z okazji 50-lecia Akademii Techniczno-Rolniczej im Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Bydgoszcz-Klonowo, 15–17 V 2002*. Bydgoszcz: Akademia Techniczno-Rolnicza im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy; 2002. pp. 201–10.
9. Witamy w Portalu MeSHPol [Internet]. Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum; [cited 05.06.2024.] Available from: <https://mesh.cm-uj.krakow.pl/>
10. PSR : Systematic Review : Przegląd Systematyczny [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 05.06.2024.]

Magdalena Kotlarek-Naskręt

Main Library, Poznan University of Medical Sciences, Poland
Correspondence: mnaskret@ump.edu.pl

Ewa Kapela

Izabela Czeszek

Aleksandra Kaczmarzka

Examples of data modules on the Wrocław Medical University Polish Platform of Medical Research – worked schemes and development plans

Przykłady modułów danych na Polskiej Platformie Medycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu – wypracowane schematy oraz plany rozwojowe

Medical Library Forum 2023;16(2):28–38

DOI: 10.34738/mlf.0084

Main Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence to: ewa.kapela@umw.edu.pl

PROFESSIONAL ARTICLE

Abstract

Polish Platform of Medical Research (PPM) is a knowledge and research potential management platform for Polish academic institutions from the medical field which participate in the PPM project. The local platform of the Wrocław Medical University (PPM-UMW) is an institutional repository, which keeps the records and archives the research, scientific, and educational activities of the university's employees and doctorate students. The article presents the current advancement of the platform being adapted to the needs of a medical university, and the progress of data publishing on the PPM-UMW platform. The presented fields include: projects, patents, infrastructure, professional achievements (career), and professional activity.

Streszczenie

Polska Platforma Medyczna (PPM) to portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym krajowych instytucji naukowych związanych z medycyną uczestniczących w projekcie PPM. Platforma lokalna Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (PPM-UMW) jest repozytorium instytucjonalnym, systemem ewidencji i archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników i doktorantów uczelni. W artykule przedstawiono aktualny stan zaawansowania prac związanych z dostosowywaniem funkcji platformy do specyfiki uczelni

medycznej oraz wprowadzaniem i upublicznianiem danych za pośrednictwem PPM-UMW. Prezentowane obszary to: projekty, patenty, aparatura badawcza, osiągnięcia zawodowe (kariera) i aktywność zawodowa.

Keywords

Polish Platform of Medical Research of Wrocław Medical University, institutional repository, projects, patents, infrastructure, professional achievements (career), professional activity

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license.

Polish Platform of Medical Research (PPM) [1] is a result of the project „Polish Platform of Medical Research: knowledge and research potential management platform”. The project, launched in November 2017, was carried out thanks to the European Union funding as part of the Operational Programme Digital Poland 2014–2020. PPM is a multi-institutional project associating Polish institutions presenting academic achievements and research potential of scientists working in the fields of medicine, pharmacy, dentistry, public health, health and safety at work, ergonomics, and healthcare. The PPM system was incorporated by eight medical universities and institutes: Medical University of Białystok, Medical University of Gdańsk, Medical University of Silesia, Medical University of Lublin, Pomeranian Medical University in Szczecin, Medical University of Warsaw, Institute of Occupational Medicine in Łódź, and Medical University of Wrocław (as the project leader). Jagiellonian University Medical College joined in 2022, and the Medical University of Łódź in 2023.

PPM utilises the Omega-PSIR software, which is a CRIS-type system (current research information system), which allows for comprehensive management of scientific information and research potential of partner institutions.

This system offers solutions that allow not only for following the given institution’s cooperation with other universities, both in Poland and abroad, but also with the economic and business sector. The Omega-PSIR system is also used for evaluation purposes in the process of sharing data with the integrated systems of information on science. It serves as a valuable source of information on research funding and makes it easier to search for full text publications, contact other researchers or create bibliographies and reports, which makes the process of implementation and commercialisation of research more efficient. The software is provided by the Sages company, located in Warsaw.

An integral part of the PPM are institutional repositories and local platforms, created by each of the partner institutions, which make up the global PPM database. The local repositories are created to archive and publish the institution’s employees’ academic achievements in such a way that everyone can access it at their convenience.

In 2018, the PPM Open Access Policy was established – common to all institutions participating in the project [2]. Thanks to the accessibility of published data – articles as well as research data (according to the 5-star Open Data standard) – PPM is part of the rising global trend of open science, while also contributing to a rise in transparency and responsibility of publicly funded pursuits. Thanks to applying the CRIS system and open-access data, PPM can present numerous aspects of scientific activity in one place: scientists’ profiles, researcher teams, publications, dissertations, patents, projects, research data, laboratories, infrastructure, multimedia, grants, and other professional activities of researchers. The platform’s databases are accessible and ever-growing, and available to use without a user account.

The 5-star Open Data scheme, introduced by Tim Berners-Lee in 2008, defines 5 levels of data openness:

- 1 star – available data
- 2 stars – data available as structured data
- 3 stars – data available in non-proprietary open format
- 4 stars – data available in a semantic format, for example RDF
- 5 stars – data linked to other data.

All types of data available on PPM can be linked to other data inside the system – e.g. a publication can be linked with a project or research data – as well as outside systems, such as ORCID, Google Scholar, Wikipedia. A significant part of the 5-star description is incorporating the MeSH

keywords, which are of utmost importance for medical sciences [3].

Local PPM platforms include the Polish Platform of Medical Research of the Medical University of Wrocław (PPM-UMW) [4] – a central system for the purpose of recordkeeping and archiving the research, scientific and educational activities of the university’s employees and doctorate students. Rules of the university’s repository are regulated by Rector’s Ordinance No. 177/XVI R/2023 of October 25th, 2023 (altered Ordinance No. 215/XVI R/2022 of the Rector of Medical University of Wrocław of December 13th, 2022). According to the ordinance, the Repository of the Medical University of Wrocław, where documents are published in an open access model, is an integral part of the PPM-UMW platform. Moreover, the PPM can be used to keep records of:

1. information on scientists and other UMW employees (scientists’ profiles),
2. publications,
3. PhD dissertations and theses,
4. research data,
5. information on research potential (patents, implementations, projects, grants, infrastructure, laboratories)
6. conferences and events,
7. professional achievements (prizes, honourable mentions, certificates, etc.),
8. professional activities (membership on editorial boards, participating in organisations and societies, taking on expert roles, employee mobility),
9. information on media appearances and press releases,
10. participation in research and educational projects funded by outside sources,
11. data concerning the commercialisation of research results or development works or know-how concerning these results,
12. proof of the influence of scientific activity on the functioning of society and economy” [5].

PPM-UMW is a basic source of information on the achievements and professional activity of UMW employees and doctorate students. Additionally, it protects scientific records by means of digital recordkeeping. It helps to report and evaluate scientific activity, while also making it easier for the university's academic, educational, and popularising work to be promoted online.

The second legal act regulating the use of the PPM-UMW platform is Ordinance No. 218/XVI R/2022 of the Rector of Medical University of Wrocław of December 15th, 2022 concerning the monitoring of research activity at the Medical University of Wrocław [6]. It establishes the procedure of preparing quarterly reports by the Office for Scientific Discipline Evaluation for each department and for university units doing research work. After analysing the quarterly reports, the Discipline Committee Coordinators create yearly reports of monitoring scientific activity in the given field, which are then presented to the Rector.

PPM-UMW hold the records of achievements, activities, projects, patents, and infrastructure, and that is the main subject of interest in this article.

Gathering information on the university employees' scientific achievements in an exhaustive way required the library to cooperate with other university departments. A series of training meetings were conducted in order to instruct the employees of selected departments.

PROJECTS

Out of all modules available on the platform, **Projects** is the most extensive one. It consists of information on project applications and the projects that received funding for their implementation. The projects databases are updated by assigned university departments: Project Management Centre (Centrum Zarządzania Projektami, CZP) and University Centre of Clinical Research Support (Uniwersyteckie Centrum Wsparcia Badań Klinicznych, UCWBK).

The platform's administrators held a series of meetings and workshops for the employees of CZP and UCWBK, who were instructed how to input project-related records into the database. There were many questions and doubts to be answered, such as how to fill in the forms in the system with the given data. The data model is very extensive – including 180 fields in the case of projects, some of them mandatory. The administration of

PPM-UMW modified the project/programme/activity dictionary in order to adapt it to the projects carried out on UMW. Several needed checkboxes were added, such as: outside project for evaluation, outside project not for evaluation, interior, threatened, contest, about COVID-19. The main task of CZP and UCWBK employees was to establish a uniform system of information input (number of agreement with funding institution / application number / project number). As it turned out, it was necessary to divide the project budget into years and to provide the sums in different currencies (PLN, Euro), since these options were not originally in the system. Additionally, per request of the CZP employees, the administrators changed the position of some fields in the publishing form.

Due to the university's interior regulations, project applications are not public. They are added by system editors and changed into project records after they receive funding, then published after filling in all the necessary information and being marked as "complete". Thanks to this, the employees gather statistics about how many projects have been applied for and how many of them have been accepted for funding. It allows for monitoring the university's project progress. UMW is the only institution in the PPM system which keeps records of both project applications and the projects in progress.

According to interior regulations, PPM-UMW keeps the record of projects that either begun in 2022, or had already been in progress that year. CZP and UCWBK are responsible for the input of data about those projects. The system is currently being adapted so that the project coordinators could upload data on earlier projects from before 2022. The coordinators would be authorised as editors and would be able to input data, which would make the process of updating the database more efficient. Sages is currently working on introducing this option and making it applicable for the PPM-UMW platform.

Other than that, development plans include the automatization of the process of uploading data about projects receiving outside funding from the PPM-UMW system directly to the Integrated System of Information on Science and Higher Education POL-on. Optimizing the transfer of data from PPM to POL-on requires working on the compatibility of both systems, mapping specific fields in the forms, and controlling the accuracy of the upload. Such a solution would definitely help eliminate the inconvenience that is doing twice the work: registering the projects in the PPM-UMW database and then in the POL-on system.

PATENTS

Patents are another type of record registered on the platform. This module is managed by the Innovation Department – its employees have been instructed by the system administrators, and are keeping in contact with them. This module includes the option of publishing just the patent applications and the patents that they concern. The module's editors, together with the system administrators, decided to publish patent applications which have already been published in the "Polish Patent Office Bulletin", as well as granted patents, which were given a unique number and have been published in "Polish Patent Office News" or by equivalent national and international organisations.

Training courses concerning how the module works, including a thorough discussion of all the form fields, have been organised for the editors who input the patent data into the PPM-UMW database. In agreement with the editors, it was decided which fields are mandatory and which will allow for obtaining information about the innovation in UMW employees work in the future.

The most important data in this module are the creators and title of the patent, dates and numbers of applications, and the applying units. This is necessary for gathering statistics or creating an index. Whether or not the patent was implemented is also a substantial piece of information. It is also worth to include keywords and descriptions, as they will help to search for the patent or to create a curated list of references on a specific topic. Another relevant issue is the possibility to connect the patents to various types of data: publications, projects, or other patents. One can also check what outside entities the scientists from UMW collaborate with while working on the patents. All this detailed information about the patent are supplemented with the application details and documentation. This is why it's important to include all possible applications and patents created in the past in the module, as it will allow for presenting the entirety of the university's scientific work.

INFRASTRUCTURE

In order to gather information about the research apparatus used by the university, the administrators of PPM-UMW contacted the Funds Management Department (Dział Zarządzania Majątkiem, DZM). It was decided that the platform will include data about the apparatus, equipment, and infrastructure.

The **Infrastructure** module was supplemented with data about the equipment being a part of the library's collection. Records about teaching aids available to the students in the library were created. Thus, PPM-UMW records include different types of skulls, a male human muscle model, human skeleton models both with and without muscles. On top of that, data about various anatomical models was uploaded: the head, the brain, the heart, the hand, or the foot.

Records created for the library's teaching aids include two types of data: basic information and additional data. The basic data includes the user unit, responsible affiliation unit, admin, contact data, and infrastructure category. The additional data field holds information such as the name of the object, description and registration number, specification, amortization. In most cases, the record is supplemented by a picture presenting the object in question, making the data presentation more appealing.

Units owning the equipment or research apparatus and chosen admins are responsible for inputting other data. Information included in the PPM database involve a short description of the apparatus and its location, as well as contact info of the apparatus' admin or laboratory. The description tells us how the apparatus can be useful and in what kind of research and projects it has been used. This information is taken from websites of university departments, not created for the PPM platform.

The administrators of the PPM-UMW database sent indexes from the DZM to persons responsible for the research apparatus asking to choose which items should be included in the database.

Gathering information on research apparatus in one place – the PPM-UMW repository – allows for presenting the university's potential. It helps the employees look for research equipment, which makes conducting projects and research easier. Knowing what equipment is stored by the university helps not buy the same devices twice and save up the funds as a result.

PROFESSIONAL ACHIEVEMENTS (CAREER) AND ACTIVITY

Professional achievements and professional activity are data categories that are different from the information on projects, patents, or infrastructure. This concerns the outcome of the university's employees' professional activity – be

it scientific, research, educational, or organisational, which reflect how a scientist is viewed in the scientific community and in their field of work. The achievements are proof of recognition of someone's work, and including them in a personal profile helps build not only the reputation of the researcher, but also of the institution they represent.

PROFESSIONAL ACHIEVEMENTS

According to the "Editor's manual – WCAG version", the Achievements category includes career events which happened in a given moment, meaning they do not last an extended period of time [7]. The PPM achievement dictionary includes prizes, honourable mentions, academic titles and ranks, specialisations, and certifications. The PPM-UMW dictionary is more complex, due to the need to specify other types of achievements which cannot be listed under the already existing categories.

Achievements listed in the PPM-UMW database are mostly Rector's Awards given to UMW employees for their professional activity. These include individual and team awards for scientific and scientific-research activity (1st and 2nd degree), educational and organisational, as well as special awards for the entirety of the work. The achievements involve also awarded PhD dissertations, theses, accomplishments that are basis for habilitation, or practical use of research results or development works.

This category entails many more awards recognised in both local and global academic community. In this case, the PPM-UMW administrators work with information provided by the university's employees. Awards worth mentioning include:

- Golden Synapse – awarded in a plebiscite held by Medforum
- Golden Scalpel – awarded in a contest organised by The Pulse of Medicine (Puls Medycyny)
- Young Talents – plebiscite held by Lower Silesia Capital Club
- Supertalents in Medicine
- The 100 List by The Pulse of Medicine – a ranking of the most influential people in the medical community
- awards: prof. Tadeusz Szczęsny Owiński award, prof. Ludwik Hirszfelf award
- stipends: prof. Ludwik Hirszfelf stipend, prof. Jan Mozrzyms stipend

- medal Merito de Wratislavia – Meritorious for Wrocław, The Laur of Wrocław (given by Wrocław Appreciation Society)
- awards given for appearances and poster presentations on conferences.

A very important subgroup of the achievements are decorations, awarded for unique, outstanding work for the country, society or the alma mater in the field of healthcare or educational, scientific, or inventive work. The most notable of these are The Order of Polonia Restituta, an honour badge "For contributions to health", and the Golden Badge of Honour [8]. Information about the decorations is gathered by the Employee Affairs Department (Dział Spraw Pracowniczych, DSP), which is also responsible for inputting information into the database. Library employees and PPM-UMW administrators conducted a training for chosen DSP employees in order to familiarise them with the platform, present the achievement form, and discuss what fields should be filled out. During the meeting it was also decided that the tree structure of achievements should be simplified as much as possible, and a separate category of "Decorations" should be created, with the subcategories: national, resort, and university decorations.

The researchers' profiles on PPM-UMW include information about specialisations obtained during their academic career, as well as professional and academic titles and ranks, which were complimented with additional options (M.D., DDS, DVM) in order to adapt the platform to the needs of a medical university. If the unit related to a specific achievement has not yet been input in the dictionary, the field "Main awarding unit from outside UMW" should be filled out.

Information about the scientists' achievements are input by the platform administrators. The uploaded data about current Rector's awards is based on interior documentation from the Human Resources Department. The data is uploaded by the department responsible for gathering information about the decorations. The records are created based on documentation confirming the events, provided by the university's employees – usually scans or pictures of diplomas, certificates, attestations, links to institution websites or articles.

PROFESSIONAL ACTIVITY

The **Professional activity** category includes events lasting for an extended period of time.

The activities available in PPM include being involved in journal editorial boards, institutions, organisations, societies. The activity dictionary involves also sociopolitical activity, additional and expert roles, scientist mobility, co-organising conferences, workshops, courses, and seminars, implementations, media appearances.

Just like in the category of achievements, professional activity dictionary was also expanded in order to adapt it to the variety of academic activity of UMW employees. Items worth mentioning include improvement of professional skills (post-graduate studies), participating in conferences (with options to choose from: poster, lecture, other, passive participation), Erasmus+ or course, training, stipend, internship.

In terms of scientists' professional activity, the PPM-UMW platform is updated by the library employees, who use information about the employees' membership and roles in organisations or publishing agencies. The most important of those are activities related to participation in conferences and seminars (such as giving a lecture, participating in a poster session), and organising events (such as conducting a session, being invited to give a lecture, membership in a programme committee). The uploaded data concerns also improving professional skills and other types of professional activity.

Researchers' profiles contain also information on academic mobility, including stays in foreign institutions or taking part in the Erasmus+ programme. This area of employee activity is handled by chosen employees of the International Cooperation Department.

Creating records pertaining to participation in conferences demands creating a record for the conference in question (Communications and Marketing Department employees support the library editors in this task), while inputting roles in teams and commissions require creating records for specific teams and commissions. Another important matter is supplementing the dictionary with institutions and organisations necessary for filling in the data about the scientists' professional activity.

Creating records about achievements and professional activity is not a complicated process. The forms are clear, and the required information is nothing surprising. What is more problematic and time-consuming is creating uniform, catalogue (dictionary) content for achievements and activities which will allow for easy searching and

guarantee that the reports, which are expected by the employees and required by the university, will be exhaustive. Each completed form requires an individual analysis and interpretation, and the resulting data is sometimes incomplete or unrelated to the submitted event, which requires the editor to do another online search.

There are not many achievements and activities submitted to the platform so far; the submissions are usually sent in bulk (sometimes even up to 30 from one or two persons). This raises some concerns – are we to assume this is because of low awareness of the significance of building online researcher profiles, or a reluctance to present one's achievements publicly? Publishing about the achievements and activities is mostly an effect of outside demand: department accreditations, creating reports, gathering information needed for a promotion or a coordinator position contest, building or expanding department websites. The data in the PPM-UMW platform is the basis for professor assessments or yearly reports of doctorate students, which is why it's so important to gather all the needed data about activity, work, and achievements in one place.

SUMMARY

The table below shows an approximate number of records input by the platform editors since January 1st, 2023.

The aforementioned Ordinance No. 215/XVI R/2022 of the Rector of Medical University of Wrocław of December 13th, 2022 concerning the recordkeeping and archiving of effects of the research, scientific, and educational activity or employees and doctorate students of Medical University of Wrocław was key to begin the ongoing data registration. It obliged specific university departments to share the information about different types of employee activity that they have

gathered on the PPM-UMW platform, which resulted in a noticeable rise in uploaded data.

Since the PPM project was launched in 2017, until the end of 2022, inputting data to the platform was mostly done by importing it from other databases, such as POL-on. Unfortunately, this data was often incomplete and inconsistent, which required adding another fields with important information. As a result, updating the PPM-UMW was a tiresome and irregular process, and the library employees could not easily access the needed information. Thus, a need to involve more university departments emerged. Regulating the responsibilities related to the platform legally made updating the database more efficient – both in terms of task division and the data input process itself. Establishing rules of cooperation between the library and other university departments gathering various types of data (projects, patents, employee mobility, decorations), needed time and commitment in preparation of courses, workshops, numerous aiding instructions. It is, without a doubt, a team achievement, and what is more, the platform is being continuously expanded: new functions are being introduced, new agreements are being signed (e.g. with Clarivate Analytics), and the Sages company continues to cooperate with the university on improving the platform.

PPM-UMW is a great solution, being both a university repository and, thanks to cooperating with outside partners, a global, open platform for knowledge and research potential management in the field of medical sciences. The Medical University of Wrocław, as the project leader, is the administrator of the PPM's central platform. Ever since the project was launched, expanding the platform has meant an immense amount of work. The database is updated basing on the documents provided by the scientists (publications, dissertations, information about activity, achievements, etc.). PPM-UMW is constantly updated by the university library employees, who pay

Type of record	Number of records during 1.01.2023-14.03.2024
Patent applications	8
Patents	52
Projects	207
Infrastructure	130
Professional activity	278
Decorations	238
Achievements	1479
Teams	37
Conferences	319

attention to the completeness and meticulousness of data.

Such a complex system gathering the university's academic output and the effects of scientific, research, and educational work makes for the main source of data which will serve as the basis for creating reports for the needs of the university or outside units. Thanks to the system, the results of publicly funded medical scientific research are published. It helps to avoid funding different projects with similar thematic scope. Publishing the results on the platform makes it possible to reuse research data, which saves both time and public funding. The scientists have the opportunity to verify the published results, which in turn strengthens research productivity, increases the knowledge, allows for formulating new or alternative hypotheses and trying out new methods of analysis, and finally – speeds up the progress of science and discoveries that might just be revolutionary. The database gives the opportunity to transfer knowledge between research institutions and scientists free of charge. Thanks to this, academic communication, cooperation between various entities, and commercialisation of research results can be much faster, easier, and more effective. On top of that, openness of the platform allows us to take advantage of the potential of the new information searching technologies, thanks to which the data uploaded to the platform is more visible. This, in turn, leads to the data being more impactful – both in the academic community and in other social and economic areas.

Currently all relevant project partners are closing an agreement with the DataCite company. Its aim is to identify the objects in the PPM repositories in a uniform and constant manner (in the case of PPM-UMW – PhD dissertations and research data).

UMW represents specific partners of the PPM project in negotiations with the Omega-PSIR software provider. Certain discrepancies in terms of the needs of local platforms have come up, which is why the platform's administrators contact the partners individually. Good practice, including in terms of university legal regulation, is being shared.

When it comes to PPM-UMW, the upcoming years hold plans for obtaining the CoreTrustSeal data repository quality certificate, as well as developing the modules of patents, projects, and descriptions for the needs of evaluating academic activity or registering information about research teams emerging at the university.

Despite the highly individual character of the local platforms, PPM-UMW remains open to communicating with other partners and exchanging experience concerning developing certain areas of the platform. The Medical University of Wrocław, as the PPM project leader, remains open for cooperation with new departments or institutions in the medical field.

Polska Platforma Medyczna (PPM) [1] powstała w wyniku realizacji projektu “Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym”. Uruchomiony w listopadzie 2017 r. projekt został zrealizowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. PPM to projekt wielośrodkowy, zrzeszający polskie instytucje, które prezentują dorobek naukowy i potencjał badawczy naukowców zajmujących się medycyną, farmacją, stomatologią, zdrowiem publicznym, bezpieczeństwem i higieną pracy, ergonomią i ochroną zdrowia. System PPM został wdrożony przez osiem uczelni i instytutów medycznych: Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Gdański Uniwersytet Medyczny, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Instytut Medycyny Pracy w Łodzi i Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (lider projektu). W 2022 r. dołączyło Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, a w 2023 r. – Uniwersytet Medyczny w Łodzi.

PPM wykorzystuje oprogramowanie Omega-PSIR, czyli system typu CRIS (*current research information system*), który pozwala na kompleksowe zarządzanie informacją o nauce i potencjale badawczym poszczególnych instytucji partnerskich.

Rozwiązania oferowane przez system umożliwiają śledzenie współpracy danej instytucji nie tylko z innymi uczelniami w kraju i za granicą, ale także z sektorem gospodarczym i biznesem. System Omega-PSIR wykorzystywany jest również na potrzeby ewaluacji – w procesie przekazywania danych do centralnych systemów informacji o nauce. Stanowi cenne źródło informacji o funduszach badań naukowych oraz ułatwia wyszukiwanie pełnych tekstów publikacji, nawiązywanie kontaktów między badaczami czy tworzenie bibliografii i raportów, dzięki czemu usprawnia wdrażanie i komercjalizację badań. Dostawcą oprogramowania jest firma Sages z siedzibą w Warszawie.

Integralną częścią PPM są repozytoria instytucjonalne i platformy lokalne, tworzone przez każdą z instytucji partnerskich i składające się na globalną bazę PPM. Repozytoria lokalne służą do przechowywania i udostępniania dorobku naukowego pracowników danej instytucji w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

W 2018 r. ustalono Politykę Otwartości PPM [2], wspólną dla wszystkich instytucji badawczych uczestniczących w projekcie. Dzięki otwartości udostępnianych danych – zarówno publikacji, jak i danych badawczych (zgodnie ze standardem 5-star Open Data) – PPM wpisuje się w rosnący światowy trend otwartej nauki, a także przyczynia do większej transparentności i odpowiedzialności za działania finansowane z pieniędzy publicznych. Dzięki użyciu systemu typu CRIS i otwartości danych PPM prezentuje w jednym miejscu różne powiązane ze sobą aspekty działalności naukowej: profile naukowców, zespoły badaczy, publikacje, doktoraty, patenty, projekty, dane badawcze, laboratoria, aparaturę badawczą, multimedia, nagrody i inne aktywności zawodowe naukowców. Zasoby platformy są ogólnodostępne oraz sukcesywnie uzupełniane i wzbogacane, a korzystanie z nich nie wymaga logowania.

Zastosowany w PPM paradygmat 5-star Open Data, wprowadzony przez Tima Bernersa-Lee w 2008 r., definiuje pięć poziomów otwartości:

- 1 gwiazdka – dane dostępne
- 2 gwiazdki – dane dostępne w formacie do odczytu maszynowego
- 3 gwiazdki – dane dostępne w formacie niezastrzeżonym
- 4 gwiazdki – dane dostępne w formacie semantycznym, takim jak RDF
- 5 gwiazdek – dane powiązane z danymi zewnętrznymi.

Wszystkie typy danych dostępnych na PPM są możliwe do powiązania z innymi danymi wewnątrz systemu – przykładowo publikacja może być powiązana z projektem czy danymi badawczymi – a także z systemami zewnętrznymi: ORCID, Google Scholar, Wikipedią. Ważnym elementem opisu 5-gwiazdkowego jest powiązanie z hasłami MeSH, które mają szczególne znaczenie dla nauk medycznych [3].

Do platform lokalnych PPM należy Polska Platforma Medyczna Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (PPM-UMW) [4] – centralny system ewidencji oraz archiwizacji efektów

działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników i doktorantów uczelni. Zasady funkcjonowania repozytorium uczelniane reguluje *Zarządzenie Rektora nr 177/XVI R/2023 z dnia 25 października 2023 r.* (zmienione *Zarządzenie nr 215/XVI R/2022 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 13 grudnia 2022 r.*). Zgodnie z treścią zarządzenia integralną częścią PPM-UMW jest Repozytorium Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, w którym udostępniane są dokumenty w modelu otwartym. Ponadto na PPM mogą być rejestrowane:

1. informacje o naukowcach i innych pracownikach UMW (profile naukowców),
2. publikacje,
3. rozprawy doktorskie i prace dyplomowe,
4. dane badawcze,
5. informacje o potencjale badawczym (patenty, wdrożenia, projekty, granty, aparatura badawcza, laboratoria),
6. konferencje i wydarzenia,
7. osiągnięcia zawodowe (nagrody, wyróżnienia, certyfikaty itp.),
8. aktywność zawodowa (członkostwo w komitetach redakcyjnych, działalność w organizacjach i towarzystwach, pełnienie funkcji eksperckich, mobilność pracowników),
9. informacje o wystąpieniach w mediach i notatki prasowe,
10. udział w projektach badawczych i dydaktycznych finansowanych ze źródeł zewnętrznych,
11. dane dotyczące komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami,
12. dowody wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki” [5].

PPM-UMW jest podstawowym źródłem informacji o dorobku i aktywności zawodowej pracowników i doktorantów UMW, a także chroni dorobek naukowy poprzez cyfrową archiwizację dokumentów. Pomaga w raportowaniu i przygotowaniach do ewaluacji działalności naukowej oraz tworzy warunki do promowania w internecie dorobku naukowego, dydaktycznego i popularyzatorskiego UMW.

Drugim uczelnianym aktem prawnym regulującym wykorzystanie systemu PPM-UMW jest *Zarządzenie nr 218/XVI R/2022 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie monitorowania działalności badawczej w Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu* [6]. Ustala ono tryb przygotowywania raportów kwartalnych przez Biuro ds. Ewaluacji

Dyscyplin Naukowych dla każdej jednostki wydziałowej i dla jednostek ogólnouczelnianych prowadzących działalność badawczą. Na podstawie analizy raportów kwartalnych Przewodniczący Rad Dyscyplin sporządzają roczne sprawozdania z monitorowania działalności naukowej w danej dyscyplinie naukowej, które przekazują następnie Rektorowi.

Na PPM-UMW gromadzone są informacje o osiągnięciach, aktywnościach, projektach, patentach czy aparaturze badawczej – i to one stanowią główny przedmiot zainteresowania w niniejszym artykule.

Kompleksowe gromadzenie informacji o dorobku pracowników naukowych wymagało współpracy biblioteki z innymi jednostkami uczelnianymi. Przeprowadzono więc szereg spotkań szkoleniowych, służących przygotowaniu pracowników wybranych działów.

PROJEKTY

Moduł **Projekty** jest najbardziej rozbudowany spośród wszystkich dostępnych na PPM. Składa się z informacji o wnioskach projektowych oraz samych projektów – tych, które otrzymały dofinansowanie na realizację. Uzupełnianiem danych o projektach zajmują się na UMW specjalne jednostki: Centrum Zarządzania Projektami (CZP) i Uniwersyteckie Centrum Wsparcia Badań Klinicznych (UCWBK).

Administratorzy PPM-UMW zorganizowali szereg spotkań i warsztatów dla pracowników CZP i UCWBK, którzy zostali przeszkoleni z zasilania platformy rekordami odnoszącymi się do projektów. Pojawiło się mnóstwo pytań i wątpliwości, jak dostosować posiadane dane do pól zaprojektowanych w systemie PPM-UMW. Model danych jest bardzo rozbudowany i w przypadku projektów obejmuje 180 pól, z których część to pola obowiązkowe. Administratorzy PPM-UMW zmodyfikowali słownik rodzajów projektów/programów/działań, by dostosować go do projektów realizowanych na UMW. Ze względu na zapotrzebowanie dodano pola wyboru: projekt zewnętrzny do ewaluacji, zewnętrzny nie do ewaluacji, wewnętrzny, zagrożony, konkursowy, tematyka COVID-19. Zadaniem pracowników CZP i UCWBK było wypracowanie jednolitego systemu dodawania informacji (numer umowy z instytucją finansującą / numer wniosku / numer projektu). Potrzebne okazały się podział budżetu projektu na lata i podawanie kwot w różnych walutach (złoty, euro) – funkcje, których wcześniej system

nie oferował. Dodatkowo na prośbę CZP administratorzy PPM zmienili miejsce wyświetlania niektórych pól w szablonie edycji projektów.

Zgodnie z założeniami wewnętrznymi uczelni wnioski projektowe nie są widoczne publicznie. Są dodawane przez redaktorów systemu, a następnie, po otrzymaniu dofinansowania, przekształcane w rekordy projektu. Po uzupełnieniu wszystkich informacji i otrzymaniu statusu “kompletny” zostają upublicznione. Dzięki temu pracownicy zbierają informację statystyczną, ile wniosków projektowych złożono/wysłano oraz jaka część z nich otrzymała dofinansowanie, a jaka nie. Pozwala to na monitorowanie postępów projektowych na uczelni. UMW jako jedyny spośród wszystkich partnerów PPM rejestruje w systemie uczelnianym zarówno wnioski projektowe, jak i realizowane projekty.

Według ustaleń wewnętrznych na PPM-UMW rejestrowane są projekty, które rozpoczęły się lub trwały w 2022 r. Uzupełnianiem danych o nich zajmują się wspomniane już jednostki: CZP i UCWBK. Trwają prace nad dostosowaniem systemu, tak aby kierownicy projektów mogli uzupełniać dane wcześniejsze, dotyczące projektów sprzed 2022 r. Kierownicy otrzymaliby uprawnienia redaktorskie i mogliby wprowadzać dane samodzielnie, co znacznie usprawniłoby proces zasilania bazy. Opisana opcja jest w fazie przygotowywania przez firmę Sages i dostosowywania na potrzeby platformy lokalnej PPM-UMW.

Do planów rozwojowych należy także zautomatyzowanie procesu przesyłu danych o projektach otrzymujących finansowanie zewnętrzne z systemu PPM-UMW bezpośrednio do Zintegrowanego Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on. Optymalizacja przenoszenia danych dostępnych w szablonach projektowych na PPM do POL-onu wymaga pracy nad kompatybilnością obu systemów, mapowaniem poszczególnych pól w szablonach i kontrolą poprawności przesyłu. Takie rozwiązanie z pewnością pomogłoby w zniwelowaniu niekorzystnego zjawiska, jakim jest dwukrotne wykonywanie pracy: rejestrowanie projektów w bazie PPM-UMW i osobno w systemie POL-on.

PATENTY

Patenty to kolejny typ rekordów wprowadzanych do PPM-UMW. Zajmuje się nim Dział Innowacji, którego pracownicy zostali przeszkoleni przez administratorów systemu i są z nimi w kontakcie. W module **Patenty** istnieje możliwość umieszczania

samych zgłoszeń patentowych i wynikających z nich patentów. Na uczelni redaktorzy modułu wraz z administratorami zdecydowali się na umieszczanie zgłoszeń patentowych, które opublikowano już w "Biuletynie Urzędu Patentowego RP", oraz przyznanych patentów, które uzyskały unikalny numer i zostały opublikowane w "Wiadomościach Urzędu Patentowego RP" lub przez równorzędne organizacje zagraniczne i międzynarodowe.

Dla redaktorów wprowadzających do bazy PPM-UMW informacje o patentach zorganizowano warsztaty dotyczące funkcjonowania modułu i szkolenia obejmujące omówienie wszystkich pól. Wraz z redaktorami ustalono, które pola są obowiązkowe i z których w przyszłości będzie można uzyskiwać informacje do raportów na temat innowacyjności działalności naukowej pracowników UMW.

W analizowanym module najważniejszymi informacjami – potrzebnymi do prowadzenia statystyk czy opracowywania wykazów – są twórcy i tytuł danego patentu, daty i numery zgłoszeń oraz jednostki zgłaszające. Istotnym punktem jest również informacja, czy patent został wdrożony. Warto, aby w rekordzie patentu pojawiły się opisy i słowa kluczowe, które pomogą przy wyszukiwaniu lub tworzeniu zestawień tematycznych. Znaczącą kwestią jest powiązanie patentów z różnymi typami danych: publikacjami, projektami czy innymi patentami. Można też sprawdzić, z jakimi jednostkami zewnętrznymi naukowcy z UMW współpracują przy patentach. Do szczegółowo uzupełnianych informacji o patencie dołączane są opis zgłoszeniowy i dokumentacja. Dlatego ważne jest, aby w module znalazły się wszystkie możliwe zgłoszenia i patenty powstałe w przeszłości, co pozwala w całości przedstawić dorobek naukowy uczelni.

APARATURA BADAWCZA

By pozyskać informacje o aparaturze badawczej wykorzystywanej na uczelni, administratorzy PPM-UMW nawiązali kontakt z Działem Zarządzania Majątkiem (DZM). Ustalono, że na platformie znajdować się będą dane dotyczące aparatury, sprzętów oraz infrastruktury.

Moduł **Aparatura badawcza** wzbogacono o dane sprzętów znajdujących się na stanie biblioteki. Utworzono przede wszystkim rekordy zawierające informacje o pomocach dydaktycznych, które są udostępniane studentom stacjonarnie w bibliotece. W PPM-UMW można zatem wyszukać różnego rodzaju czaszki, figurę mięśniową męską

oraz szkielety człowieka z mięśniami i bez mięśni. Ponadto wprowadzono informacje o licznych modelach: głowy, mózgu z polami funkcjonalnymi, serca, dłoni czy stopy.

Rekordy tworzone dla bibliotecznych zasobów dydaktycznych zawierają dwa rodzaje informacji: dane podstawowe i dane dodatkowe. Obszar danych podstawowych obejmuje m.in. jednostkę użytkującą, jednostkę odpowiedzialną, opiekuna i dane kontaktowe oraz kategorię infrastruktury. W obszarze danych dodatkowych uzupełnia się nazwy eksponatów, opisy i numery ewidencyjne, dane techniczne, datę nabycia i wartość zakupu, cel wykorzystania, stan techniczny, stopień amortyzacji. W większości przypadków rekord dopełniają fotografie eksponatów, wskazujące opisywany obiekt i uatrakcyjniające prezentację danych.

Za wprowadzanie pozostałych danych odpowiadają jednostki, w których znajdują się konkretne sprzęty lub aparatura badawcza, i odpowiedzialni za nie wyznaczeni opiekunowie. Informacje ujęte w bazie PPM obejmują m.in. krótki opis i lokalizację aparatury czy dane kontaktowe opiekuna aparatu lub laboratorium. Opis informuje, do czego aparatura może być przydatna oraz w jakich badaniach i projektach była już wykorzystywana – przy czym są to informacje pozyskane ze stron internetowych jednostek uczelnianych, a nie stworzone na potrzeby PPM.

Administratorzy bazy PPM-UMW wysłali wykazy otrzymane od DZM do osób odpowiedzialnych za aparaturę badawczą z prośbą o wskazanie pozycji, które warto zamieścić w bazie.

Zgromadzenie danych o aparaturze badawczej w jednym miejscu – repozytorium PPM-UMW – pozwala na zaprezentowanie potencjału uczelni. Pomaga pracownikom w poszukiwaniach aparatury do badań, dzięki czemu ułatwia prowadzenie projektów i prac badawczych. Wiedza o tym, czym dysponuje uczelnia, przekłada się na oszczędność środków finansowych i niedublowanie zakupu sprzętów wykorzystywanych do badań.

OSIĄGNIĘCIA ZAWODOWE (KARIERA) I AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

Osiągnięcia i aktywność zawodowa to kategorie danych różniące się od wprowadzanych do PPM informacji o projektach, patentach czy aparaturze badawczej. Chodzi tu bowiem o efekty działalności zawodowej pracowników – naukowej,

badawczej, dydaktycznej czy organizacyjnej, odzwierciedlające również postrzeganie naukowca w świecie naukowym, w przestrzeni konkretnej dyscypliny. Osiągnięcia są potwierdzeniem szerszego uznania dla czyjejś działalności, dlatego warto mieć na uwadze rolę, jaką odgrywają w profilu naukowca oraz w budowaniu wizytówki nie tylko samego pracownika, lecz także całej reprezentowanej przez niego instytucji.

OSIĄGNIĘCIA ZAWODOWE

Według "Podręcznika redaktora – wersja WCAG" kategoria **Osiągnięcia** obejmuje wydarzenia zawodowe, które zaistniały w określonym momencie, co oznacza, że nie wykazują trwania w czasie [7]. W PPM słownik osiągnięć uwzględnia nagrody, wyróżnienia, stopnie i tytuły naukowe, specjalizacje i certyfikaty. W PPM-UMW słownik jest nieco bardziej rozbudowany, co wynika z potrzeby wyodrębnienia innych typów osiągnięć i tworzenia wpisów dla osiągnięć, których nie można zaliczyć do kategorii już istniejących w systemie.

Osiągnięcia ujmowane w PPM-UMW to w zdecydowanej większości nagrody rektorskie związane z działalnością zawodową pracowników UMW. Wskazać tu należy nagrody indywidualne i zespołowe za działalność naukową i naukowo-badawczą (I i II stopnia), dydaktyczną i organizacyjną, jak również nagrody specjalne albo za całokształt dorobku. W grupie osiągnięć znajdują się też wyróżnione rozprawy doktorskie, prace dyplomowe, osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego czy zastosowanie praktyczne wyników badań naukowych lub prac rozwojowych.

Omawiana kategoria obejmuje jednak zdecydowanie więcej różnego rodzaju wyróżnień, docenianych zarówno w lokalnym, jak i globalnym środowisku naukowym. W tym zakresie redaktorzy PPM-UMW opierają się na informacjach dostarczanych przez pracowników naukowych uczelni. Warto tu wspomnieć o osiągnięciach takich jak:

- Złota Synapsa – przyznawana w plebiscywie organizowanym przez Medforum
- Złoty Skalpel – nagroda w konkursie Pulsu Medycyny
- Młode Talenty – plebiscyt Dolnośląskiego Klubu Kapitału
- Supertalenty w Medycynie
- Lista Stu Pulsu Medycyny – ranking osób najbardziej wpływowych w medycznym świecie

- nagrody: im. prof. Tadeusza Szczęsnego Owińskiego, im. prof. Ludwika Hirszfelda
- stypendia: im. prof. Ludwika Hirszfelda, im. prof. Jana Mozrzymsa
- medal Merito de Wratislavia – Zasłużony dla Wrocławia, Laur Wrocławia (otrzymywany od Towarzystwa Miłośników Wrocławia)
- nagrody i wyróżnienia przyznawane za wystąpienia i prezentacje plakatów na konferencjach.

Bardzo istotną grupę osiągnięć tworzą odznaczenia, przyznawane m.in. za wybitną, nieprzeciętną działalność na rzecz kraju, społeczeństwa czy macierzystej uczelni w zakresie ochrony zdrowia lub działalności dydaktycznej, naukowej, wynalazczej. Wskazać tu należy Order Odrodzenia Polski, odznakę honorową "Za zasługi dla ochrony zdrowia" i Złotą Odznakę Honorową [8]. Informacje o odznaczeniach gromadzi Dział Spraw Pracowniczych (DSP), który podjął się również zadań związanych z bieżącą rejestracją w bazie. Pracownicy biblioteki wraz z administratorami PPM-UMW przeprowadzili szkolenie dla oddelegowanych pracowników DSP, by zapoznać uczestników z platformą, zaprezentować formularz osiągnięć i omówić pola wymagające uzupełnienia. Efektem szkolenia była ponadto decyzja o maksymalnym uproszczeniu działań w obszarze drzewa strukturalnego osiągnięć i utworzeniu odrębnej kategorii **Odnaczenia** z podkategoriami: odnaczenia państwowe, resortowe, uczelniane.

W profilach naukowców na PPM-UMW uzupełniane są informacje dotyczące specjalizacji uzyskanych w toku kariery zawodowej, a także stopni i tytułów naukowych i zawodowych, w obrębie których utworzono dodatkowe opcje (lek., lek. dent., lek. wet.) w celu dostosowania platformy do specyfiki uczelni medycznej. Należy pamiętać, że jeśli jednostka powiązana z danym osiągnięciem jeszcze nie znajduje się w słowniku, uzupełnienia wymaga pole „Główna jednostka przyznająca spoza macierzystej UMW”.

Informacje o osiągnięciach naukowców wprowadzają redaktorzy platformy. Bieżące nagrody rektorskie dodawane są na podstawie dokumentacji wewnętrznej, uzyskiwanej od Zespołu ds. Zarządzania Zasobami Ludzkimi. Za wprowadzanie odznaczeń odpowiada jednostka gromadząca informacje o nich. Rekordy pozostałych osiągnięć powstają na bazie dokumentacji potwierdzającej zaistniałe wydarzenia, którą dostarczają pracownicy naukowcy. Są to zazwyczaj skany lub zdjęcia dyplomów, certyfikatów, zaświadczeń albo linki do stron instytucji czy artykułów.

AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

Do kategorii **Aktywność zawodowa** zalicza się wydarzenia trwające przez jakiś czas. Wśród aktywności proponowanych w PPM znajdują się te związane z pełnieniem szeregu funkcji w czasopiśmie (np. w komitetach redakcyjnych), instytucjach, organizacjach, towarzystwach. Słownik aktywności obejmuje również działalność społeczno-polityczną, funkcje dodatkowe i eksperckie, mobilność naukowców, udział w organizacji konferencji, warsztatów, kursów lub seminariów, wdrożenia, wystąpienia w mediach.

Podobnie jak w przypadku osiągnięć, słownik aktywności zawodowej został rozbudowany w celu dostosowania kategorii do szerokiej działalności naukowej pracowników UMW. Wskazać tu należy podnoszenie kompetencji zawodowych (studia podyplomowe), udział w konferencjach (z opcjami: plakat, referat, inne, udział bierny), Erasmus+ czy kurs, szkolenie, stypendium, staż.

W zakresie aktywności zawodowej naukowców platforma PPM-UMW zasilana jest przez pracowników biblioteki informacjami o członkostwie i funkcjach pełnionych w organizacjach czy wydawnictwach. Bardzo istotne są aktywności związane z uczestnictwem w konferencjach i seminariach (np. wygłoszenie referatu, udział w sesji plakatowej), a także z organizacją wydarzeń (np. prowadzenie sesji, wykład na zaproszenie, członkostwo w komitecie programowym). Wprowadzane dane dotyczą też podnoszenia kompetencji i innych rodzajów aktywności zawodowej.

Profile naukowców zawierają ponadto informacje o mobilności naukowej, która obejmuje pobyty w instytucjach zagranicznych czy wyjazdy w ramach programu Erasmus+. Nad tym obszarem działalności naukowców opiekę sprawują wyznaczeni pracownicy Działu Współpracy Międzynarodowej.

Co ważne, tworzenie rekordów dotyczących uczestnictwa w konferencjach wymusza przygotowanie rekordu dla konkretnej konferencji (redaktorów z biblioteki wspierają tu pracownicy Działu Komunikacji i Marketingu), a pełnienie funkcji w zespołach czy komisjach wiąże się z koniecznością opracowania rekordów dla konkretnych zespołów i komisji. Istotną kwestią jest również wprowadzenie do słownika instytucji i organizacji potrzebnych do uzupełnienia danych o aktywnościach zawodowych naukowców.

Tworzenie rekordów osiągnięć i aktywności zawodowych nie jest skomplikowanym procesem.

Formularze są zrozumiałe, a zakres wymaganych informacji nie zaskakuje. Bardziej kłopotliwe i zdecydowanie bardziej czasochłonne wydaje się tworzenie jednolitych, katalogowych (słownikowych) treści dla osiągnięć i aktywności, co pozwoli na łatwe wyszukiwanie i zagwarantuje kompletność raportów oczekiwanych przez naukowców i wymaganych przez uczelnię. Każde przesłane poświadczenie wymaga indywidualnej analizy i interpretacji, a przekazane treści nie zawsze są kompletne i nie zawsze wskazują na wydarzenie zgłaszane przez naukowca, co wymusza dodatkowe poszukiwania w internecie.

Osiągnięć i aktywności zawodowych do wprowadzenia do PPM-UMW jest na razie zgłaszanych stosunkowo niewiele; zazwyczaj zgłoszenia są przesyłane grupowo (nawet 20–30 naraz od 1–2 osób). Opisana sytuacja budzi pewne obawy – czy należy zakładać, że wynika z wciąż niewielkiej świadomości znaczenia budowania profili naukowców albo z niechęci do publicznej prezentacji własnych osiągnięć? Informowanie o osiągnięciach i aktywnościach zdecydowanie częściej wymuszają sytuacje zewnętrzne: akredytacje przeprowadzane na wydziałach, opracowywanie raportów sprawozdawczych, kompletowanie informacji do awansu lub konkursu na stanowisko kierownicze, rozbudowa stron internetowych jednostek. Na podstawie danych zawartych w bazie PPM-UMW przygotowywane są oceny nauczycieli akademickich czy roczne sprawozdania doktorantów, dlatego tak ważne jest, by w jednym miejscu gromadzić kompletne dane o działalności, dorobku, osiągnięciach i aktywnościach.

PODSUMOWANIE

Poniższa tabela przedstawia przybliżoną liczbę rekordów wprowadzonych przez redaktorów od 1 stycznia 2023 r.

Wspomniane już *Zarządzenie nr 215/XVI R/2022 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 13 grudnia 2022 r. w sprawie centralnego systemu ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników oraz doktorantów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu* było kluczowe dla rozpoczęcia bieżącej rejestracji danych. Zobligowało bowiem poszczególne jednostki uczelni do zamieszczania w bazie PPM-UMW gromadzonych przez nie informacji dotyczących różnych obszarów działalności naukowej pracowników i doktorantów. Efektem był dostrzegalny przyrost wprowadzanych informacji.

Od 2017 r., kiedy powstał projekt PPM, do końca 2022 r. zasilanie platformy odbywało się poprzez import danych z różnych baz, przykładowo z systemu POL-on. Niestety często były to dane niepełne, niejednolite, wymagające dodawania kolejnych istotnych pól z informacjami. W konsekwencji zasilanie PPM-UMW okazało się procesem żmudnym i niesystematycznym, a pracownicy biblioteki mieli utrudniony dostęp do informacji. Pojawiła się więc potrzeba zaangażowania wielu jednostek uczelnianych. Prawne uregulowanie obowiązków związanych z PPM-UMW zdecydowanie usprawniło pracę w bazie – dotyczy to zarówno podziału odpowiedzialności, jak i samego procesu dodawania danych. Wypracowanie zasad współdziałania biblioteki z innymi jednostkami uczelni, gromadzącymi różne typy danych (projekty, patenty, mobilność naukowców, odznaczenia), wymagało czasu i zaangażowania w przygotowanie szkoleń, warsztatów, licznych instrukcji pomocnych w pracy. To niewątpliwie wspólne osiągnięcie, a co istotne, platforma jest nadal sukcesywnie rozwijana: powstają nowe funkcjonalności, podpisane są kolejne umowy (choćby z firmą Clarivate Analytics), zacieśnia się współpraca z firmą Sages przy ulepszeniach platformy.

PPM-UMW jest doskonałym rozwiązaniem, będącym zarówno repozytorium uczelnianym, jak i – dzięki współdziałaniu z partnerami – globalnym, otwartym portalem do zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym z zakresu nauk medycznych. Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich jako lider projektu dodatkowo administruje platformą centralną PPM. Od momentu powstania projektu do dziś rozwój platformy wiąże się z ogromnym nakładem pracy. Baza zasilana jest na podstawie dokumentów dostarczanych przez naukowców (publikacje, doktoraty, informacje o aktywnościach, osiągnięciach itp.). PPM-UMW uzupełniają na bieżąco pracownicy biblioteki uczelnianej, dbający o kompletność i rzetelność danych.

Tak rozbudowany system, gromadzący cały dorobek naukowy uczelni oraz efekty działalności

naukowo-badawczej i dydaktycznej, stanowi dla UMW główne źródło danych, które są podstawą przygotowywania raportów czy prowadzenia sprawozdawczości uczelnianej i dla jednostek zewnętrznych. Dzięki systemowi udostępniane są wyniki medycznych badań naukowych finansowanych ze środków publicznych. Pozwala to uniknąć dublowania nakładów finansowych na realizację projektów podobnych tematycznie. Deponowanie na platformie stwarza możliwość ponownego wykorzystania danych badawczych, co przekłada się na oszczędność czasu i środków publicznych. Naukowcy zyskują szansę na weryfikację już opublikowanych wyników badań, a to z kolei wzmacnia produktywność badawczą, poszerza wiedzę, pozwala na formułowanie nowych lub alternatywnych hipotez i wypróbowywanie odmiennych metod analiz, wreszcie – przyspiesza rozwój nauki i odkrycia, które mogą zrewolucjonizować medycynę. Baza daje możliwość bezpłatnego transferu wiedzy o prowadzonych badaniach naukowych między ośrodkami badawczymi, instytucjami i naukowcami. Komunikacja naukowa, współpraca różnych podmiotów i komercjalizacja wyników badań mogą być dzięki temu znacznie szybsze, łatwiejsze i efektywniejsze. Dodatkowo otwartość platformy pozwala na wykorzystanie potencjału nowych technologii informacyjno-wyszukiawczych, dzięki którym zasoby zdeponowane na platformie są lepiej widoczne. To zaś prowadzi do wzrostu oddziaływania tychże zasobów – zarówno w środowisku naukowym, jak i w innych obszarach życia społecznego i gospodarczego.

Obecnie wszyscy zainteresowani partnerzy projektu finalizują prace dotyczące umowy z firmą DataCite. Celem jest jednoznaczna i stała identyfikacja obiektów zdeponowanych w repozytoriach PPM (w przypadku PPM-UMW – doktoratów i danych badawczych).

UMW reprezentuje poszczególnych partnerów projektu PPM w rozmowach z dostawcą oprogramowania Omega-PSIR. Pojawiają się jednak

rozbieżne potrzeby związane z rozwojem funkcjonalności platform lokalnych, dlatego kontakt administratorów platformy z partnerami PPM ma charakter indywidualny. Przekazywane są informacje o dobrych praktykach, również z zakresu uczelnianych regulacji prawnych.

W przypadku PPM-UMW w perspektywie najbliższych lat planowane są m.in. prace nad uzyskaniem certyfikatu jakości dla repozytoriów danych – CoreTrustSeal, rozwój modułów patentów, projektów i opisów wpływu do celów ewaluacji jakości działalności naukowej czy rejestrowanie informacji o zespołach badawczych powstających na uczelni.

Pomimo silnie zindywidualizowanego charakteru platform lokalnych PPM-UMW jest otwarta na komunikację między partnerami i wymianę doświadczeń dotyczących rozwijanych obszarów platformy. Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, jako lider projektu PPM, pozostaje też otwarty na współpracę z nowymi jednostkami czy instytucjami związanymi z medycyną.

REFERENCE LIST

1. Polska Platforma Medyczna [Internet]. Polska Platforma Medyczna; [cited 08.03.2024.] Available from: <https://projekt.ppm.edu.pl/>
2. Polityka Otwartości PPM [Internet]. Polska Platforma Medyczna; [cited 08.03.2024.] Available from: <https://projekt.ppm.edu.pl/wp-content/uploads/2019/01/Polityka-Otwartosci-PPM.pdf>
3. Koperwas J, Skonieczny Ł, Sławińska R, Rybiński H. Polish Platform of Medical Research with OMEGA-PSIR – an Open Science approach [Internet]. EUNIS; [cited 08.03.2024.] Available from: https://www.eunis.org/download/2022/EUNIS_2022_paper_40.pdf
4. Polska Platforma Medyczna Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu [Internet]. Polska Platforma Medyczna; [cited 04.03.2024.] Available from: <https://ppm.umw.edu.pl>
5. Zarządzenie nr 177/XVI R/2023 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 25 października 2023 r. [Internet]. Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu; [cited 01.03.2024.] Available from: <https://www.umw.edu.pl/zarządzenia/zarządzenia-rektora/2023/nr-177xvi-r2023-centralny-system-ewidencji-oraz-archiwizacji>
6. Zarządzenie nr 218/XVI R/2022 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie monitorowania

Typ rekordu	Liczba rekordów w okresie 1.01.2023–14.03.2024
Zgłoszenia patentowe	8
Patenty	52
Projekty	207
Aparatura badawcza	130
Aktywność zawodowa	278
Odznaczenia	238
Osiągnięcia	1479
Zespoły	37
Konferencje	319

działalności badawczej w Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu [Internet]. Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu; [cited 28.02.2024.] Available from: <https://www.umw.edu.pl/sites/default/files/2022-12/218.pdf>

7. Podręcznik redaktora – wersja WCAG. Osiągnięcia zawodowe (kariera) [cited 20.02.2024.] Available from: <https://omega-psir.atlassian.net/wiki/spaces/OM/pages/339083669/Osi+gnia+cia+zawodowe+kariera>

8. Odzacczenia [Internet]. Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu; [cited 01.03.2024.] Available from: <https://www.umw.edu.pl/pl/pracownik-naukowy/odznaczenia>

Ewa Kapela

Main Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence: ewa.kapela@umw.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7362-2757>

Absolwentka studiów magisterskich na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Od 2018 r. pracuje w Dziale Informacji Naukowej i Promocji w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, od października 2022 r. – jako kierownik działu. Pełni funkcję koordynatora i redaktora danych na Polskiej Platformie Medycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Izabela Czeszek

Main Library, Wrocław Medical University, Poland

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5340-6002>

Absolwentka studiów magisterskich na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Od września 2014 r. pracuje w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. W latach 2019–2020 pełniła obowiązki, a następnie funkcję kierownika Filii nr 2 Biblioteki Głównej UMW na Wydziale Lekarsko-Stomatologicznym. Obecnie jako pracownik Działu Informacji Naukowej i Promocji zajmuje się m.in. nadzorowaniem przebiegu procesu deponowania danych badawczych w Repozytorium Polskiej Platformy Medycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu oraz wprowadzaniem danych związanych z działalnością naukową pracowników uczelni.

Aleksandra Kaczmarska

Main Library, Wrocław Medical University, Poland

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7796-5609>

Z wykształcenia etnolożka i bibliotekarka. Pracowniczka Działu Informacji Naukowej i Promocji Biblioteki Głównej UMW. Administratorka, koordynatorka i redaktorka Polskiej Platformy Medycznej UMW oraz PPM Centrala.

Anna Uryga

Workshop conference “On the ground of practice” – a new formula and new horizons. Summary of the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, Kraków, September 11–12, 2023

Konferencja warsztatowa „Na gruncie praktyki” – nowa formuła i nowe horyzonty. Podsumowanie XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, Kraków, 11–12 września 2023 r.

Abstract:

Problem conferences of Polish medical libraries have been organised since 1980. This could never be possible if it were not for the work of people who decided to share the passion for their profession and who would eagerly discuss the knowledge they find valuable, things that they have in common, and the differences they see in each other. This article summarises the latest, jubilee event, shows the backstage of months-long work on its program and organisation. The conclusion presents the results of the whole undertaking.

Streszczenie:

Wieloletni cykl konferencji problemowych polskich bibliotek medycznych, trwający od 1980 r., nie byłby możliwy, gdyby nie pasja ludzi, którzy postanowili okazać zaciekawienie swoją profesją i niecierpliwie wypytywać o to wszystko, co ich łączy, wzbogaca, a czasem różni. W artykule, będącym niejako podsumowaniem jubileuszowego wydarzenia, odślonięto kulisy wielomiesięcznej pracy nad programem i organizacją, aby na końcu zestawić rezultaty całego przedsięwzięcia.

Medical Library Forum 2023;16(2):39–49
DOI: 10.34738/mlf.0087

Medical Library, Jagiellonian University –
Medical College, Cracow, Poland
Correspondence to: anna.uryga@cm-uj.krakow.pl

POST-CONFERENCE REPORT

Keywords:

Problem Conference of Medical Libraries – organizational management, Information Management, Interactive Tutorial, Career Mobility, Socioeconomic Factors

„We know what we are, but know not what we may be” – says Ophelia in *Hamlet*. This quote opens the text by Karen Marie Øvern, head of the Programme Committee for the European Association for Health Information and Libraries (EAHIL) Workshop, which took place in Trondheim (Norway) in June 2023 [1].

These words ring just as true when we look back to the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, organised in Cracow in September 2023, 3 months after the EAHIL workshop.

Let’s begin – much like the hosts of the workshop in Trondheim – by presenting the big picture of the situation.

Many librarians all over the world feel uncertainty and react differently to the threats and benefits of the pandemic. The last couple of years have been a turbulent and challenging time for everyone, including us. The war in Ukraine, Poland’s neighbouring country, global socio-economic changes and the climate crisis, the digital revolution happening right before our eyes, the slow decline of cultural participation. All these things are a source of great anxiety, make us feel lost in society, unstable, and unsure about the future.

Does this feeling not evoke an overwhelming need to break through the crisis, especially when we’re so strongly connected to the everyday reality of our professional and social life (even if it is centred around a local, closed community)?

While working on our conference we realised that we need to look both up and down in order to capture the whole perspective for the profession of medical librarians.

We formulated three basic questions which we tried to answer during the first meetings of the Organisational Committee and during the on-line consultations with the Programme Committee, made up of directors of libraries of medical universities:

1. What should we do to really engage the library employees participating in the conference, considering that they face similar challenges in their everyday work?
2. How do we ensure that librarians from all over the country will come to Cracow while keeping it financially possible?
3. Should the 40-year jubilee conference be a cross-sectional summary? Is the goal to engage in more multifaceted cooperation? Should the event serve as a precedent for new, brave, maybe even unexpected challenges?

First, we decided that as hosts of the event, we have to consider two ways: either stick to the standard, i.e. define a topic, open the call for lectures and wait for submissions, or take a new approach. Even though the standard way of doing things seemed easier, we felt intuitively that all librarians and teams lack time for a quiet reflection, and preparing typical lectures might be a liability making it difficult to carry out everyday tasks.

Second, we realised that we need to take difficult circumstances into account. At the time, macroeconomic factors showed an inflation of at least eighteen percent, which determined our

decisions and caused many worries from the beginning of the preparations up until the whole undertaking was finalised. Other library directors must have faced similar dilemmas while deciding about sending their employees to the conference.

The third factor that had to be considered was generational changes which shape the Polish – and not just Polish – librarianship, which has been discussed for a while now. While planning the jubilee event, we had to consider how we envision the future conferences. For the tradition of problem conferences of medical libraries to survive, it has to be cultivated by new generations of librarians, who face the challenges of the digitalization of libraries. These people have to get to know each other, cooperate in many ways, enter relationships with various actors – and it’s best if it happens on the ground of everyday practice.

THE CONFERENCE’S FORMULA CONTENT OF THE PROGRAMME

We tried to find answers to all these questions in the formula of making the conference a space for workshops related to a few key issues.

Fig. 1. A conceptual diagram of the 40thJPCML

The general idea of the programme was influenced by:

- representatives of the Medical Library of Jagiellonian University Medical College, who decided to co-form the Local Organisational Committee;
- members of the Conference of Directors of Academic Libraries of Medical Universities and the head of the Conference of Directors of Academic Libraries of Polish Schools, who formed the Programme Committee;
- business representatives, giving framework advice regarding sponsoring
- workshop moderators, who took up the challenge of detailing the programme on a very early organisational stage of the event.

Figure 1 presents, to an extent, all the initial decisions and details outlining the content of the undertaking.

The inaugurating lecture was given by professor Małgorzata Bała, head of the Chair of Epidemiology and Preventive Medicine of Jagiellonian University – Medical College in Cracow, author of over 700 publications, most of them based on systemic literature reviews and meta-analyses, who is also very involved in creating the collaboration network Cochrane Collaboration Poland. We knew that the content of the lecture will not only show the importance and necessity of ordering data emerging from research processes, but also make us reflect on the role that information science specialist might play in this case.

We wanted this multifaceted perspective of a researcher involved in the processes of evidence-based medicine to be the starting point of our conference, to help us discuss the current problems of our profession. The lecture, titled „Academic data in research and clinical practice”, was supposed not so much to connect all workshop issues, but rather to confirm that systemic cooperation is valuable while creating various information tools.

The scripts of specific workshops, including the key issues, were created during months of moderator meetings. These moderators were supposed firstly to represent different institutions, secondly – be willing to sacrifice some of their professional time for planning training meetings a long time ahead, thirdly – show strong motivation to share their experience and knowledge in order to broaden their own horizons, choosing between alternatives, or expanding new ideas. Each workshop had a couple of coordinators from the host library.

The moderators' role – depending on the topic of the workshops – was also to invite experts from outside the librarian community, in order to better specify the discussed topics, better understand certain problems in relation to the socio-economic or institutional environment, and/or have multifaceted discussions about dilemmas that have to be solved, according to the moderators and experts, in the near future.

Certain workshops were to take place simultaneously during the two conference days. We planned at least four hours work the workshop itself and twenty minutes altogether during the plenary sessions – for introducing the topic, then presenting the conclusions and summaries.

The conference's programme also had to include time for poster presentations, sponsor presentations and social events, i.e. the things that were supposed to integrate all participants and create a coherent setting.

ORGANISATIONAL ASPECT

Organising a conference can be likened to a patchwork, which is created by sewing small pieces of fabric (of different kind, weave, shape, or colour) into one piece, creating a new pattern. Each problem conference, starting with the first one organised in 1980, had its own style, character, and specific circumstances and realisation techniques involved. In the composition of every one of them, the central place belonged to programme guidelines – the other elements are pictured on Figure 2.

Although the importance of all the components listed above is probably well-known to all the

conference hosts, and although today we can access numerous guides available on the internet, we should always consider potential risks and unfortunate coincidences while planning such an event.

While organising the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, the biggest challenge we faced was to consolidate all programme guidelines (simultaneous workshops, participants estimated for about 120 people, a formal dinner in the „Wieliczka” Salt Mine) with the funding mechanisms of the event (participant fees, fee exemptions, sponsors involvement).

What turned out especially problematic was constructing the budget and then following the formal administrative procedures while paying the expenses. Moreover, in relations with the sponsors, we had to balance between their financial involvement and expectations and the integrity of the event as a whole.

Keeping the factors mentioned above in mind, we decided that we would carry out most organisational tasks ourselves, without the help or consulting of any event companies. Revising the cost estimate of the event, which, unfortunately, pointed to deficiencies in our budget, has proven that to be the right decision.

The constant stress and anxiety about carrying out all the planned tasks in a safe manner were probably the most overwhelming. This was directly related to seeking alternative solutions, so that the conference could be as successful as possible.

Another unfavourable factor influencing the organisation was the already mentioned high and

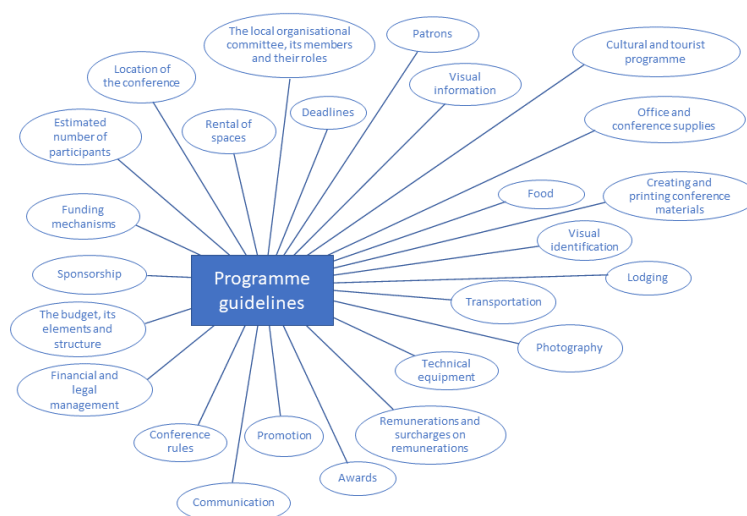

Fig. 2. A diagram outlining the organisational aspect of the 40thJPCML

ever growing inflation, which made it difficult to precisely estimate the costs of the event and to negotiate with service vendors.

SUMMARY OF THE EVENT REALISATION

155 participants took part in the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, which is a record turnout when it comes to an event addressed to such a specific target group.

The activity during the thematic workshops was as follows:

- Knowledge management systems at medical universities – 31 participants;
- The role of medical libraries in research data management – 30 participants;
- Tasks and roles of medical librarians in the process of preparing systematic reviews – 24 participants;
- The Polish edition of Medical Subject Headings® – a modern tool and cooperation platform – 23 participants;
- Doses of successful management – forming the team of a medical library – 20 participants.

The leading ideas of specific workshops, their scripts and descriptions, bios of moderators and experts, the entire documentation of presentations that discussions were arranged around, as well as the conclusions, were all published in the conference materials, that convey the scale and content of the event in detail [2]. Aside from the presentation accompanying the inaugurating lecture, there are 41 workshop presentations. Other than that, the conference materials present:

- poster presentations with visual miniatures (21) – created by 47 authors;
- sponsor presentations during plenary sessions (9);
- multimedia, e.g. company promotional videos (9).

The multimedia includes also: one of the materials presented during the formal dinner in „Wieliczka” – „The first 20 years of the Problem Conference of Medical Libraries. From grey to pink” with pictures, voice-over narrator and music, and a video showcasing nearly all academic libraries of Polish medical universities (pictures of modernised buildings, work spaces and users).

The conference has evoked huge amounts of team energy necessary to develop new scenarios

and approaches to everyday challenges in our work. The course of the event has made it clear that the time allotted for plenary sessions, poster presentations and talks with business partners is definitely not enough, and should be extended in order to fully take advantage of all the opportunities for progress.

The Shakespearian quote „We know what we are, but know not what we may be” recalled during the workshop in Trondheim could be juxtaposed with a quote by Olga Tokarczuk – „From great ideas to the smallest ones. If one can think it could get better, that means it already is better” (from the book *Moment of the Bear*¹) and serve as a link between the two medical librarianship events of 2023.

Specific libraries and teams have to decide now which areas they feel most confident in and want to specialise in, in what areas they will need the support of their colleagues from other institutions, and in what tasks they will team up to maximise the potential of the solutions. The key to the resolutions and brave ideas belong to many actors from many organisations.

As the author of the post-conference summary and the event host, I would like to thank:

- Members of the Conference of Directors of Academic Libraries of Medical Universities, for their input in creating the programme, engaging their teams in workshop preparations and poster presentations, and especially for their efforts to invite more participants from their institutions!
- Workshop moderators for creating programmes that drew in many experts and participants from various organisations, and for conducting the workshops in with bravado and creativity. I do hope that the problems that emerged during the discussions can be solved more efficiently in time!
- Workshop participants, Authors of poster presentations, and professor Bała for being genuinely involved, willing to share her knowledge and experience, able to put certain issues into perspective, and for her intellectual efforts!
- Sponsors, who contributed so much to the organisation and course of the entire event!
- The directorate of the „Wieliczka” Salt Mine, for their courtesy and sponsorship support

given to the hosts and participants of the 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, and allowing the opportunity to see a unique tourist route. We spent a wonderful evening in the Haluszka chamber accompanied by the miners’ orchestra!

- The conference’s patrons for their support, encouraging words, and kindness. Special thanks to the Representative of the EBIB editorial team for preparing the publishing the report of our conference, which presents the event in detail from the perspective of a technical university librarian [3]!
- The Local Organisational Committee team! I had the pleasure of working with talented people, who managed the website and visual identification of the conference, ensured the proper functionality of the online registration system, planned and conducted each of the organisational segments, managed social media, edited materials, took care of contacting the sponsors, gave us technical and logistic support. Everyone, including persons from specific administrative departments of Jagiellonian University Medical College, deserves gratitude for their professional support and effort!

THE CONFERENCE'S AFTERMATH

The 40th Jubilee Problem Conference of Medical Libraries, organised under the title „On the grounds of practice”, has opened the path to multi institutional collaboration and started a new chapter in professional development. Thanks to new acquaintances and the possibilities of remote communication the meetings in thematic groups are being continued to consult various issues, problems, ideas, and solutions.

I am sure that the conference materials, published in late December, and the sheer volume of their content are the best proof to the professionalism and involvement of medical librarians. The intention of the editors of the publication was to let it be a starting point and an inspiration for articles to be published in the „Medical Library Forum” journal. It is worth to give attention to the articles delving into the problems that were raised during discussions during the 40th Jubilee Conference or presenting a new, creative outlook.

¹ Tokarczuk O. *Moment niedźwiedzia*. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej; 2012.

„Wiemy, kim jesteśmy, ale nie jacy możemy być”¹ – mówi Ofelia w *Hamlecie* Szekspira. Tym cytatem rozpoczyna swój tekst Karen Marie Øvern, przewodnicząca Komitetu Programowego Warsztatów European Association for Health Information and Libraries (EAHIL), które odbyły się w Trondheim (Norwegia) w czerwcu 2023 r. [1].

Słowa te wybrzmiewają równie silnie, gdy chcemy powrócić wspomnieniami do XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, zorganizowanej w Krakowie we wrześniu 2023 r., czyli 3 miesiące po warsztatach EAHIL.

Zacznijmy – podobnie jak organizatorzy warsztatów w Trondheim – od zarysowania ogólnej sytuacji.

Niepewność, ambiwalentne reakcje na zagrożenia i korzyści związane z pandemią były i są udziałem wielu bibliotekarzy na całym świecie. Ostatnich kilka lat to przecież – także w naszym odczuciu – czas rozedrgania i mnóstwa problemów! Choćby wojny w Ukrainie, z którą Polska graniczy, czy globalnych przewartościowości ekonomiczno-społecznych, na które nakładają się postępujące zmiany klimatyczne, zachodząca na naszych oczach rewolucja cyfrowa i dezintegracja procesów uczestniczenia w kulturze. To wszystko jest źródłem niepokoju, zagubienia w rzeczywistości społecznej, niepewności jutra, destabilizacji.

Czy to poczucie nie rodzi nieodpartej potrzeby przełamywania kryzysu – tym silniejszej, im mocniej jesteśmy związani z codzienną praktyką życia zawodowego i zbiorowego (nawet jeśli ma ono wymiar bardziej lokalny lub hermetyczny)?

Organizując naszą konferencję, uznaliśmy, że musimy spojrzeć i w górę, i w dół, aby uchwycić szerszą perspektywę dla rzemiosła, który wykonują bibliotekarze medyczni.

Sformułowaliśmy naprędce trzy zasadnicze pytania, na które próbowaliśmy odpowiedzieć podczas pierwszych spotkań Komitetu Organizacyjnego oraz w trakcie konsultacji online z Radą Programową, złożoną z dyrektorów bibliotek akademickich uczelni medycznych:

1. Jak sprawić, aby uczestnictwo w konferencji wiązało się z autentycznym zaangażowaniem

pracowników naszych bibliotek, którzy na co dzień i na wielu poziomach zmagają się z podobnymi zagadnieniami?

2. Co zrobić, by przyjazd bibliotekarzy medycznych ze wszystkich ośrodków do Krakowa był liczny i ekonomicznie możliwy do udźwignięcia?
3. Czy jubileusz 40-lecia konferencji problemowych bibliotek medycznych powinien mieć charakter przekrojowych podsumowań? Czy celem jest ożywienie wielotorowej współpracy? Czy wydarzenie ma stać się trampoliną do nowych, śmiałych – może czasem niespodziewanych – wyzwań?

Po pierwsze stwierdziliśmy, że jako organizatorzy wydarzenia musimy rozważyć dwie drogi: albo trzymać się standardu, czyli zdefiniować temat, zaprosić do przygotowania referatów i oczekiwać na zgłoszenia, albo przyjąć jakieś inne rozwiązanie. Choć standardowe podejście wydawało się łatwiejsze, intuicyjnie wyczuwaliśmy, że wszystkim bibliotekom i zespołom brakuje czasu na spokojną refleksję, a przygotowanie typowych referatów może być poważnym balastem, utrudniającym realizację bieżących obowiązków.

Po drugie zdawaliśmy sobie sprawę, że musimy uwzględnić twarde uwarunkowania. Wskaźniki makroekonomiczne wskazywały wtedy przecież na co najmniej 18-procentową inflację, co od momentu rozpoczęcia przygotowań aż do zamknięcia całości przedsięwzięcia determinowało nasze działania i budziło liczne troski. Podobne dylematy musieli mieć inni dyrektorzy bibliotek, decydujący o wysłaniu swoich pracowników na konferencję.

Trzeci czynnik, który należało wziąć pod uwagę, to przemiany pokoleniowe kształtujące rzeczywistość

nie tylko polskiego bibliotekarstwa, o czym mówi się już od dłuższego czasu. Myśl o jubileuszowym wydarzeniu musiała więc skonfrontować się z wyobrażeniem kolejnych cykli konferencyjnych. Aby tradycja organizacji konferencji problemowych bibliotek medycznych przetrwała, muszą ją pielęgnować nowe pokolenia bibliotekarzy, których łączą wyzwania związane z cyfrowymi przeobrażeniami. Ludzie ci muszą poznać się wzajemnie, rozmawiać ze sobą, współdziałać na wielu poziomach, wchodzić w relacje z różnymi aktorami – najlepiej na gruncie codziennej praktyki.

FORMUŁA KONFERENCJI PROGRAM MERYTORYCZNY

Odpowiedź na wszystkie powyższe pytania spróbaliśmy odnaleźć w formule uczynienia z konferencji przestrzeni zajęć warsztatowych oscylujących wokół kilku kluczowych zagadnień.

Na ogólny zarys programu mieli wpływ:

- przedstawiciele zespołu Biblioteki Medycznej UJ CM, którzy zdecydowali się współtworzyć Lokalny Komitet Organizacyjny;
- członkowie Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych i przewodnicząca Konferencji Dyrektorów Akademickich Bibliotek Szkół Polskich, którzy tworzyli Radę Programową;
- reprezentanci otoczenia biznesowego, udzielający ramowych porad w kwestii sponsoringu;
- moderatorzy warsztatów, którzy na bardzo wczesnym etapie organizacji wydarzenia i w toku różnych konsultacji podjęli trud określenia szczegółów programu.

II. 1. Diagram merytorycznej koncepcji XL JKPBM

1 Tłumaczenie własne.

Zamieszony na il. 1 schemat w jakiejś mierze obrazuje wszystkie wstępne ustalenia oraz elementy składające się na merytoryczną stronę przedsięwzięcia.

Do wygłoszenia wykładu inauguracyjnego XL Jubileuszową Konferencję Problemową Bibliotek Medycznych zaprosiliśmy prof. Małgorzatę Bałę, kierownika Katedry Epidemiologii i Medycyny Zapobiegawczej Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum w Krakowie, autorkę ponad 700 publikacji, z których większość oparta została na systematycznych przeglądach literatury i metaanalizach, a zarazem osobą bardzo zaangażowaną w tworzenie sieci współpracy Cochrane Collaboration – Polska. Wiedzieliśmy, że treści, które zostaną nam przedstawione podczas wykładu, nie tylko zasygnalizują wagę i konieczność porządkowania danych powstałych w procesach badawczych, ale też skłonią do refleksji nad rolą, jaką mogą tu odgrywać specjaliści informacji naukowej.

I właśnie od wielokierunkowo rozwiniętej perspektywy naukowca zaangażowanego w procesy medycyny opartej na faktach i dowodach chcieliśmy rozpocząć konferencję, by przedyskutować aktualne problemy naszego zawodu. Wykład, który przyjął tytuł „Dane naukowe w praktyce badawczej i klinicznej”, miał być nie tyle spoiwem łączącym wszystkie zagadnienia warsztatowe, ile raczej potwierdzeniem, że systematyczne zagospodarowywanie obszarów współpracy przy budowaniu różnych narzędzi informacyjnych ma sens.

Scenariusze poszczególnych warsztatów wraz z kluczowymi zagadnieniami zostały wypracowane w toku wielomiesięcznych spotkań moderatorów. Moderatorzy ci mieli – po pierwsze – reprezentować różne ośrodki, po drugie – być gotowi do poświęcenia części swojego czasu zawodowego na konstrukcję szkoleń z dużym wyprzedzeniem, a po trzecie – przejawiać silną motywację do podzielenia się doświadczeniem i wiedzą z innymi w celu poszerzenia własnych horyzontów, rozstrzygnięcia alternatyw lub rozwinięcia nowych idei. Każdy warsztat miał ponadto kilku opiekunów ze strony biblioteki organizującej wydarzenie.

Rolą moderatorów – w zależności od tematyki warsztatów – było również zapraszanie ekspertów spoza środowiska bibliotecznego, tak aby lepiej skonkretyzować omawiane zagadnienia, głębiej zanurzyć niektóre problemy w relacjach z otoczeniem społeczno-gospodarczym czy instytucjonalnym i/lub poddać wielowymiarowej

dyskusji dylematy, które zdaniem moderatorów i ekspertów muszą zostać rozstrzygnięte w niedalokiej perspektywie.

Poszczególne warsztaty toczyły się miały równoległe w ciągu 2 dni konferencyjnych. Zaplanowaliśmy co najmniej 4 godz. na przeprowadzenie samego warsztatu oraz łącznie 20 min podczas sesji plenarnych – na wprowadzenie do tematyki, a potem przedstawienie wniosków wraz z podsumowaniami.

Program konferencji musiał ponadto uwzględniać czas na wystąpienia posterowe, prezentacje sponsorów i wydarzenia socjalne, a więc elementy, które miały integrować wszystkich uczestników i tworzyć spójną oprawę.

WYMIAR ORGANIZACYJNY

Organizację konferencji można porównać do patchworku, w ramach którego zszywa się małe kawałki materiału (o różnym gatunku, splocie, kształcie czy odmiennej kolorystyce segmentów) w większą całość, tworząc nowy wzór. Każda konferencja problemowa, poczynwszy od pierwszej, zorganizowanej w 1980 r. w Gdańsku, miała własny styl i charakter oraz specyficzne uwarunkowania i techniki realizacji. W kompozycji każdej z nich pozycję centralną zajmowały założenia programowe – a pozostałe elementy odzwierciedla diagram na il. 2.

Choć świadomość znaczenia powyższych elementów jest zapewne bardzo wysoka u wszystkich dotychczasowych organizatorów konferencji i choć dzisiaj – prawie na wyciągnięcie ręki – mamy do dyspozycji niezliczoną ilość różnych

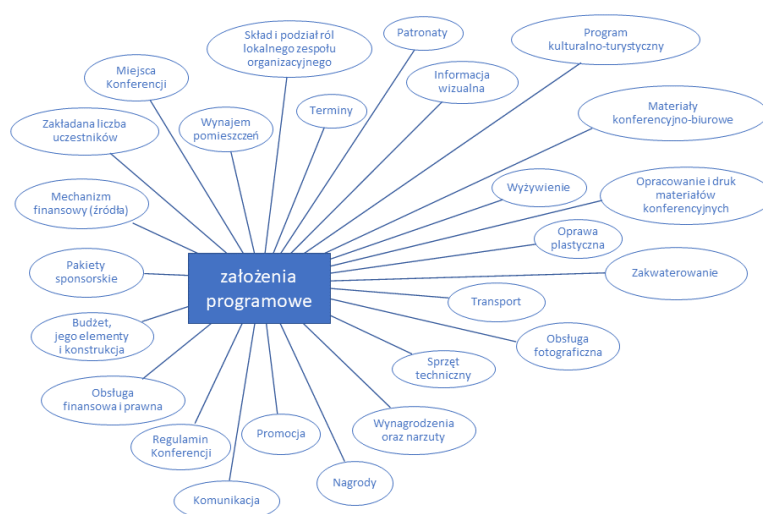
poradników, dostępnych w internecie, to planując wydarzenia, należy uwzględnić także ryzyka i niefortunne zbiegi okoliczności.

W odniesieniu do roku 2023, gdy przyszło nam się zmierzyć z organizacją XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, największą trudność dostrzegliśmy w sprzęgnięciu wszystkich założeń programowych (paralelne warsztaty, liczba uczestników szacowana na 120 osób, uroczysta kolacja w Kopalni Soli „Wieliczka”) z mechanizmem finansowania wydarzenia (opłaty uczestników, zwolnienia z opłat, zaangażowanie sponsorów).

Duże trudności odnotowaliśmy przy konstruowaniu budżetu, a następnie w toku realizacji wydatków zgodnie z obowiązującymi procedurami formalno-administracyjnymi. Ponadto w relacjach ze sponsorami musieliśmy pamiętać o zachowaniu równowagi między finansowym zaangażowaniem i oczekiwaniami firm a integralnością całego wydarzenia.

Mając na uwadze wymienione powyżej zależności, zdecydowaliśmy, że większość zadań organizacyjnych wykonamy samodzielnie, bez posilkowania się wsparciem i/lub doradztwem ze strony pośredniczących firm eventowych. Wielokrotnie powtarzane rewizje kosztorysu wydarzenia (wykazujące niestety deficyty środków pieniężnych pozostających w naszej dyspozycji) potwierdzały słuszność wybranego kierunku.

Chyba najbardziej dotkliwie okazały się ciągły stres i niepokój o bezpieczną realizację zaplanowanych zadań – co połączyło się z imperatywem poszukiwania alternatywnych rozwiązań, tak by organizowana konferencja udała się jak najlepiej.

Il. 2. Diagram obejmujący wymiar organizacyjny XL JKPBM

Niesprzyjającym czynnikiem rzutującym na realia organizacyjne była też wzmiankowana wcześniej duża i postępująca inflacja, która przekładała się na nieprzewidywalność wyceny kosztów przedsięwzięcia i utrudniała negocjacje z dostawcami poszczególnych usług.

PODSUMOWANIE REALIZACJI WYDARZENIA

W XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych wzięło udział 155 osób, co jest liczbą rekordową jak na wydarzenie adresowane do bardzo specjalistycznej grupy odbiorczej.

Aktywność związana z warsztatami tematycznymi prezentowała się następująco:

- Systemy zarządzania wiedzą w uczelniach medycznych – 31 uczestników;
- Rola bibliotek medycznych w zarządzaniu danymi badawczymi – 30 uczestników;
- Zadania i rola bibliotekarzy medycznych w procesie przygotowania *systematic reviews* – 24 uczestników;
- Polska wersja Medical Subject Headings® – nowoczesne narzędzie i platforma współpracy – 23 uczestników;
- Pigułki skutecznego zarządzania – kształtowanie zespołu biblioteki akademickiej – 20 uczestników.

Założenia przyświecające poszczególnym warsztatom, ich scenariusze i opisy, biogramy moderatorów i ekspertów, pełna dokumentacja wystąpień, wokół których aranżowana była dyskusja, oraz wnioski zostały opublikowane w materiałach konferencyjnych, które szczegółowo oddają skalę i głębię merytoryczną wydarzenia [2]. Obok prezentacji towarzyszącej wykładowi inauguracyjnego znajdziemy tu 41 wystąpień warsztatowych. Materiały konferencyjne dokumentują ponadto:

- wystąpienia posterowe wraz z miniaturami wizualizacyjnymi (21) – w ich tworzenie zaangażowało się 47 autorów;
- prezentacje sponsorów podczas sesji plenarnych (9);
- materiały multimedialne, przykładowo firmowe filmy promocyjne (9).

Wśród multimedialnych dostępnych są też: jeden z materiałów zaprezentowanych w trakcie uroczystej kolacji w Wieliczce – „Pierwsze 20 lat Konferencji Problemowych Bibliotek Medycznych. Od szarości do różu” z fotografiami, narracją i podkładem

muzycznym oraz film przedstawiający prawie wszystkie biblioteki akademickie uczelni medycznych w Polsce (zdjęcia zmodernizowanych budynków i miejsc pracy z użytkownikami).

Konferencja wydobyla olbrzymie pokłady energii zespołowej, tak potrzebnej, aby jak najszybciej i jak najlepiej wypracować nowe scenariusze i postawy wobec codziennych wyzwań zawodowych. Przebieg wydarzenia uświadomił organizatorowi, że czas przeznaczony na sesje plenarne, wystąpienia posterowe i rozmowy z partnerami biznesowymi jest zdecydowanie niewystarczający. Należałoby go wydłużyć, by w pełni wykorzystać różnorodne możliwości i szanse rozwojowe.

Szekspirowska refleksja: „Wiemy, kim jesteśmy, ale nie jacy możemy być”, przypomniana podczas warsztatów w Trondheim i tagodnie zestawiona z aforyzmem Olgi Tokarczuk: „Od wielkich tez do zupełnie małych. Skoro można pomyśleć, że może być lepiej, to znaczy, że już jest lepiej” (z książki *Moment niedźwiedzia*), może łączyć symboliczną klamrą dwa istotne dla bibliotekarstwa medycznego wydarzenia roku 2023.

Poszczególne biblioteki i zespoły już teraz muszą decydować, w których tematach czują się mocne i zamierzają wyraźniej się specjalizować, w których obszarach coraz częściej będą sięgać po wsparcie koleżanek i kolegów z innych ośrodków, a w których zadaniach połączą siły i zwiększą potencjał rozwiązań. Klucze do rozstrzygnięć i odważnych zamysłów należą do wielu aktorów z różnych organizacji.

Jako autor pokonferencyjnego podsumowania i organizator wydarzenia chciałabym podziękować:

- Członkom Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych za wasz wkład w stworzenie ram programowych, mobilizację własnych zespołów do włączenia się w przygotowanie warsztatów i prezentacje posterowe. Podkreślić należy zaangażowanie na rzecz przyjazdu na konferencję większej grupy przedstawicieli z waszych ośrodków!
- Moderatorom poszczególnych warsztatów za to, że umieliście skonstruować program, który przyciągnął wielu ekspertów i uczestników z różnorodnych organizacji, oraz przeprowadzić zajęcia brawurowo i z fantazją. Mam nadzieję, że problemy uchwycone w trakcie dyskusji warsztatowych będą z biegiem czasu coraz lepiej rozwiązywane!
- Uczestnikom warsztatów, Autorom wystąpień posterowych i Pani Profesor Bale za

autentyczne zaangażowanie, wolę dzielenia się wiedzą i doświadczeniem, wysiłek intelektualny oraz perspektywiczne widzenie zagadnień!

- Sponsorom, którzy wnieśli tak duży wkład w organizację i przebieg merytoryczny całego wydarzenia!
- Dyrekcji Kopalni Soli „Wieliczka” S.A. za okazaną życzliwość i wsparcie sponsorskie, którego udzieliła organizatorom i uczestnikom XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, dając możliwość zwiedzenia unikatowej, zachwycającej trasy turystycznej. Spędziliśmy cudowny wieczór w komorze Hałuszka przy akompaniamencie górniczej orkiestry!
- Patronom konferencji za wsparcie, ciepłe słowa i życzliwość. Szczególne podziękowania należą się Przedstawicielce zespołu redakcyjnego EBIB za przygotowanie i publikację sprawozdania z naszej konferencji, które z dużą drobiazgowością przedstawia przebieg wydarzenia i przemyślenia bibliotekarza uczelni technicznej [3]!
- Zespołowi tworzącemu Lokalny Komitet Organizacyjny! Miałam prawdziwą przyjemność pracować z utalentowanymi osobami, które zadbały o stronę internetową i wizualną oprawę konferencji, zabezpieczyły prawidłowe funkcjonowanie systemu rejestracji uczestników, planowały i pilotowały każdy z segmentów organizacyjnych, prowadziły media społecznościowe, redagowały materiały, troszczyły się o kontakty ze sponsorami, udzielały wsparcia technicznego i logistycznego. Wszystkim, również osobom z poszczególnych działów administracji UJ CM, należą się słowa wdzięczności za profesjonalne wsparcie i wysiłek!

POKŁOSIE KONFERENCJI

XL Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych, zorganizowana pod tytułem „Na gruncie praktyki”, otworzyła szerszą przestrzeń do współpracy wieloośrodkowej i rozpoczęła nowy rozdział w doskonaleniu zawodowym. Dzięki nawiązanym relacjom i możliwościom komunikacji zdalnej kontynuowane są spotkania w grupach tematycznych, w których nieprzerwanie trwa wzajemna konsultacja zagadnień, problemów, pomysłów i rozstrzygnięć.

Jestem przekonana, że opublikowane pod koniec grudnia ubiegłego roku materiały konferencyjne swym ciężarem merytorycznym najlepiej dowodzą profesjonalizmu i autentycznego zaangażowania

bibliotekarzy medycznych. Intencją redaktorów wydawnictwa było to, by stanowiły bazę i inspirację do przygotowania artykułów do publikacji w czasopiśmie „Medical Library Forum”. Warto dzisiaj bowiem ponownie pochylić się nad artykułami, których autorzy starają się pogłębić tematy podnoszone w debatach podczas XL Jubileuszowej Konferencji lub zaprezentować nowe, twórcze spojrzenie.

REFERENCE LIST

1. Øvern KM. Memories and reflections from the EAHIL Workshop in Trondheim, 12–16 June 2023. *Journal of EAHIL*. 2023;19(3):26–8.
2. Uryga A, Kosowska I, Kluz E, Matkowska A, Dragan J, Białorucka A. XL Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych „Na gruncie praktyki”, Kraków-Wieliczka, 11–12 września 2023 : materiały konferencyjne [Internet]. Collegium Medicum UJ; [cited 18.06.2024.] Available from: <https://portalwiedzy.cm-uj.krakow.pl/info/book/UJCMab5bf3380a144e8cbab6b7293f8a123d/>
3. Kowalska A. „Na gruncie praktyki”. XL Jubileuszowa Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych. *Biuletyn EBIB*. 2023;(211):1–9.

Anna Uryga

Medical Library, Jagiellonian University – Medical College, Cracow, Poland

Correspondence to: anna.uryga@cm-uj.krakow.pl

Konferencja warsztatowa: "Na gruncie praktyki" - nowa formuła i nowe horyzonty

Podsumowanie XL Jubileuszowej Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych
Kraków-Wieliczka, 11-12 września 2023 r.

WARSZTAT I
**SYSTEMY ZARZĄDZANIA
WIEDZĄ W UCZELNIACH
MEDYCZNYCH**

XL Jubileuszowa Konferencja
Problemowa Bibliotek Medycznych
NA GRUNCIE PRAKTYKI

**Systemy
zarządzania
wiedzą**

WARSZTAT II
**POLSKA WERSJA MEDICAL
SUBJECT HEADINGS@ –
NOWOCZESNE NARZĘDZIE I
PLATFORMA WSPÓŁPRACY**

XL Jubileuszowa Konferencja
Problemowa Bibliotek Medycznych
NA GRUNCIE PRAKTYKI

**Medical
Subject
Headings**

WARSZTAT III
**ZADANIA I ROLA
BIBLIOTEKARZY MEDYCZNYCH
W PROCESIE PRZYGOTOWANIA
SYSTEMATIC REVIEWS**

XL Jubileuszowa Konferencja
Problemowa Bibliotek Medycznych
NA GRUNCIE PRAKTYKI

**Systematic
Reviews**

WARSZTAT IV
**ROLA BIBLIOTEK MEDYCZNYCH
W ZARZĄDZANIU DANYMI
BADAWCZYMI**

XL Jubileuszowa Konferencja
Problemowa Bibliotek Medycznych
NA GRUNCIE PRAKTYKI

**Zarządzanie
danymi
badawczymi**

WARSZTAT V
**PIGUŁKI SKUTECZNEGO
ZARZĄDZANIA
- KSZTAŁTOWANIE ZESPOŁU
BIBLIOTEKI AKADEMICKIEJ**

XL Jubileuszowa Konferencja
Problemowa Bibliotek Medycznych
NA GRUNCIE PRAKTYKI

**Skuteczne
zarządzanie
zespołem**

**XL JUBILEE
PROBLEM
CONFERENCE
OF MEDICAL
LIBRARIES**

**ON THE GROUNDS
OF PRACTICE**

Kraków-Wieliczka
September 11-12, 2023

Honorary patronage
UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Patronage
KDBAUM
KONFERENCJA OPERATORÓW
UNIWERSYTEK AKADEMICKICH
SZKÓŁ POLSKICH

Media patronage
EBIB

**XL JUBILEUSZOWA
KONFERENCJA PROBLEMOWA
BIBLIOTEK MEDYCZNYCH**

NA GRUNCIE PRAKTYKI

Kraków-Wieliczka, 11-12 września 2023

**MATERIAŁY
KONFERENCYJNE**

Patronat
KDBAUM
KONFERENCJA OPERATORÓW
UNIWERSYTEK AKADEMICKICH
SZKÓŁ POLSKICH

Patronat medialny
EBIB

**XL JUBILEUSZOWA
KONFERENCJA
PROBLEMOWA
BIBLIOTEK
MEDYCZNYCH**

**NA GRUNCIE
PRAKTYKI**

Kraków-Wieliczka
11-12 września 2023

Patronat medialny
EBIB

Patronage
KDBAUM
KONFERENCJA OPERATORÓW
UNIWERSYTEK AKADEMICKICH
SZKÓŁ POLSKICH

Patronage
EBSCO
libron
sages
Wolters Kluwer
Alpha Polska
Clarivate
CINA
jove
OXFORD
WILEY
ABE
HAN
IBUK LIBRA PWN
Sage
SPRINGER NATURE
medycyna praktyczna

16 years of "Medical Library Forum". From Johannes Gutenberg to Open Journal Systems

16 lat „Forum Bibliotek Medycznych”. Od Johanna
Gutenberga do Open Journal Systems

Abstract

The article aims to summarise the activity of the "Medical Library Forum" (MLF) – an scholarly journal which has served to share ideas and record the work of medical university libraries and related institutions for over 16 years now. The paper presents three key stages in MLF's history – from the idea of creating the journal in 2006 and printing the first issue in 2008, through moving the publishing activity from Łódź to Warsaw, to finally introducing the Creative Commons licence to publishing practice. The authors remark on the systematic progress of the journal – constantly bettering the level of publishing and editorial practices and strengthening the journal's reputation by being indexed on the ministerial list, as well as the ERIH PLUS or DOAJ databases. The article puts emphasis on the journal's support towards the open access idea, expressed by publishing in the Diamond Open Access model. Further plans for MLF's future are also presented, such as implementing the Open Journal Systems (OJS) in the publishing process.

Streszczenie

Artykuł ma na celu podsumowanie działalności „Forum Bibliotek Medycznych” (FBM) – czasopisma naukowo-fachowego, które od ponad 16 lat służy wymianie myśli i dokumentowaniu działalności środowiska uniwersyteckich bibliotek medycznych i instytucji pokrewnych. W publikacji przedstawiono kluczowe etapy historii FBM – od pomysłu na powołanie tytułu do życia w roku 2006 i druku pierwszego numeru w roku 2008, przez etap przeniesienia działalności wydawniczej z Łodzi do Warszawy, po wprowadzenie licencji Creative Commons do praktyki publikacyjnej. Autorzy zwracają uwagę na systematyczny rozwój periodyku – konsekwentne podnoszenie poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich oraz wzmacnianie pozycji czasopisma poprzez indeksację na liście ministerialnej, w bazach ERIH PLUS czy DOAJ. W artykule podkreślono poparcie wydawnictwa dla idei otwartego dostępu, wyrażające się także w praktyce publikowania w modelu Diamond Open Access. Zaprezentowano również plany redakcji FBM, m.in. zastosowanie w procesie wydawniczym oprogramowania Open Journal Systems (OJS).

Medical Library Forum 2023;16(2):50–59
DOI: 10.34738/mlf.0081

University Library, Medical University of Warsaw, Poland
Correspondence to:
agnieszka.czarnaeka@wum.edu.pl

PROFESSIONAL ARTICLE

Keywords

publishing activity, academic journals, academic libraries, medical libraries

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license.

Polish medical libraries stand out from other academic libraries in Poland, and the history of their cooperation dates back to 1981, when the directors of libraries of the main medical academies signed a cooperation agreement in Gdańsk. Nowadays, this group, as one of the few among communities in the library sector, has its representation in the form of the Conference of Directors of Academic Libraries of Medical Universities (KDBAUM), consisting of library directors from universities belonging to the Conference of Rectors of University Medical Schools (KRAUM). Polish medical libraries are among the best organised groups in the library sector – conferences organised annually for the past 40 years and interesting community initiatives are a testament to that. Out of such initiatives, the Polish Platform of Medical Research has been the most significant one in recent years¹.

Another example of this exceptional collaboration is the creation of a scholarly journal, which has brought together an already active community and made it stand out among other specialised libraries. The initiative emerged during the 25th Problem Conference of Medical Libraries, which took place in Lublin-Kazimierz Dolny, from 12th to 14th of June, 2006. The post-conference conclusions included a mention of launching a “Medical Library Forum” (MLF) journal, with an editorial team in the Main Library of the Medical University of Łódź. The new journal, edited by the medical librarian community, filled the gap left behind by “Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej” (“Bulletin of Central Medical Library”), defunct in the years 2003–2015. The first issue of MLF was published in 2008 and opened with a Latin quote recalled by the rector of the Medical University in Łódź – *Littera scripta manet* (“the written word remains”) – emphasising the

importance of archiving individual and group achievements for future generations [1]. For 10 years the journal was published traditionally, with the circulation of 300 copies. It was printed by the OPRAWA Printing House and Bookbindery in Łódź, Dowborczyków Street 17, and in 2017 – by the AKCES Publishing and Marketing Agency in Warsaw, Czerwonych Maków Street 5/87. In the years 2012–2017 the journal was simultaneously published on the website of the Main Library of Medical University of Łódź (since 2015 – Information and Library Center of the Medical University of Łódź) <http://www.bg.umed.lodz.pl>, as well as the Łódź Regional Digital Library CYBRA – <http://cybra.lodz.pl/dlibra>. The printed edition was handed out as a compulsory issue to libraries listed in the Ministry of Culture and Arts ordinance [2], as well as to other educational and cultural institutions – accordingly to the directive given by the Editor-in-Chief in the years 2008–2017, dr Ryszard Żmuda.

Starting with the first issues in 2008, the journal has been co-financed by the following universities: Collegium Medicum of the Nicolaus Copernicus University in Bydgoszcz, Medical University of Gdańsk, Medical University of Lublin, Medical University of Łódź, Poznań University of Medical Sciences, Medical University of Warsaw, Wrocław Medical University, and the Medical Centre of Postgraduate Studies. After 10 years of MLF’s activity, the supporting institutions were joined by the Medical University of Silesia, Jagiellonian University Medical College, University of Warmia and Mazury, and the University of Opole.

2018 was the year of a big change – MLF was taken over by the Medical University of Warsaw, with Irmina Utrata as the new Editor-in-Chief. The new publisher took over a recognisable title

which, after being present for 10 years in the academic community, had a reputable opinion and a loyal circle of readers. The editorial team, therefore, did not have to worry about the MLF’s survival as a new initiative, and could focus on the project’s advancement instead.

The new editorial team’s main objective was internationalisation of the journal. Starting in 2018, a selection of papers was translated into English, and since 2021 all contents are published in both English and Polish, with the English version being the leading one. This has also been expressed in the name: “Forum Bibliotek Medycznych” has gained the parallel title of “Medical Library Forum”, listed as the title proper since 2018. To add to the changes, the new cover shows not only an outline of Poland, but an outline of world (see Fig. 1).

The papers began to be published under the standardised Creative Commons licence: BY-NC-ND. Since the authors are not charged for publishing, MLF has become a model example of a journal published in the diamond open access. Since 2021, the journal is indexed in the DOAJ (Directory of Open Access Journals) – a catalogue of open

Fig. 1. The new cover, first used in the issue 1/2018

¹ Polish Platform of Medical Research: a knowledge and research potential management platform – a project carried out in years 2017–2020 under the Digital Poland Operational Programme, measure 2.3 POPC, sub-measure 2.3.1, Project Type 2: Digital sharing of academic resources. The project was prepared in cooperation of seven medical university libraries (Białystok, Gdańsk, Katowice, Lublin, Szczecin, Warsaw, Wrocław) together with the Department of Knowledge Management, Institute of Occupational Medicine in Łódź.

access journals. Publishing the works free of charge for the authors has been maintained thanks to the support of aforementioned institutions, which have co-financed MLF since the beginning, and another four universities, which started supporting MLF financially in 2018.

The editorial team assumed a two-step review process, consisting of an internal evaluation conducted by the journal's editors, and an outside academic review based on the modern

and transparent open peer review model. The reviewers are selected according to the recommendations published by the Ministry of Science and Higher Education in 2011 – "Good practice in academic review procedures". In case of suspecting unethical conduct, MLF follows the algorithm of proceedings established by the international organization Committee on Publication Ethics (COPE). The editors follow also the recommendations proposed by the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE).

Publishing the first issue edited by the Medical University of Warsaw was accompanied by launching the journal's new modern website (see Fig. 2), based on the Drupal system – an open source software distributed free of charge under the GPL licence. In her book *Library as Publisher* [3 pp.27-8], Sara Lippincott names this software as one of the solutions for library publishers; it has also been recommended by the IT Department of Medical University of Warsaw.

The new website allows each paper to have its own subpage; it is possible to download every article as a separate PDF file without having to download an entire issue. On an article's subpage, one can find its bibliographical data, the authors' affiliations and ORCID IDs, a summary in English and Polish, and keywords. Each article has its own DOI number, registered via the DataCite organization. The website also holds an archive of all the issues published by the previous publisher (see Fig. 3).

In early 2022, the *Upcoming articles* tab was introduced to the website, where the editorial team has started publishing articles ahead of print. Since MLF is published biannually, the editorial team intended to make it possible for readers and authors to read articles before all the papers from an issue are prepared for publication. Thanks to this, the article is published once the typesetting is finished, and the traditional issue is published after all the papers are collected.

Starting from the issue 1/2022, the journal has a new visual design thanks to cooperation with an experienced desktop publishing studio (see Fig. 4).

The editorial team decided to move MLF's website to Open Journal Systems in late 2022 and started working on it in 2023. OJS is a free content management system designed for journals. It allows to manage the publishing process by enabling communication and workflow between authors, editors, and reviewers. The practical side of integrating OJS with scientific information tools is also worth remarking. For instance, the reader can download bibliographic data of an article in a format compatible with reference management tools, such as EndNote or Mendeley. Similarly, the editorial team can easily send data to other bases and systems, such as DOAJ, CrossRef, or DataCite. Another undeniable advantage of OJS is the adjustability in terms of visual design and other possible changes, depending on the editorial team's requirements (Fig. 5).

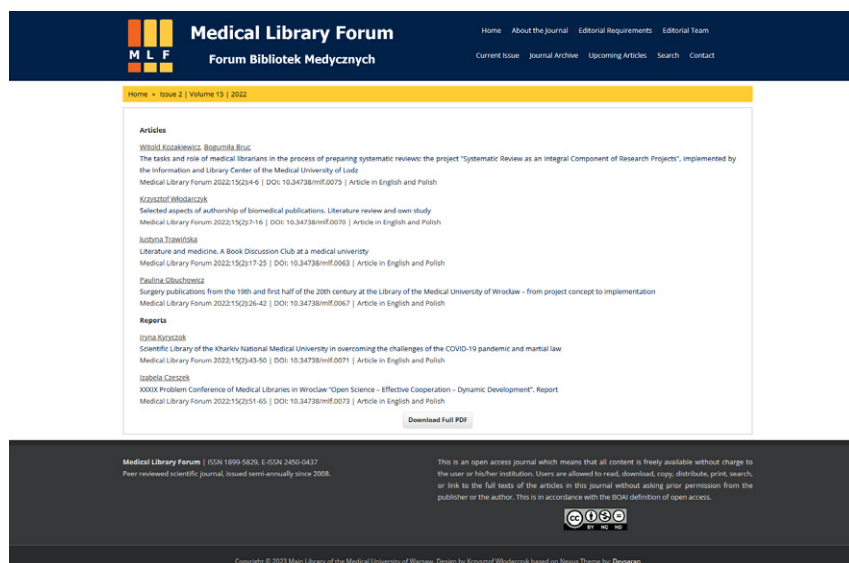

Fig. 2. The journal's new website, based on the Drupal system

Issues published by Medical University of Łódź

Fig. 3. Archive of the issues from the years 2008–2017

“Medical Library Forum” is indexed on the ministerial list of academic journals. It was first listed by the Ministry of Science and Higher Education in a statement from December 19th, 2010, in a group of journals proposed as optional titles to be used by The Commission for Evaluation of Academic Units. It was proposed that the MLF be given 6 points. The journal was listed in the years 2012–2014, when it was given 3 points, and in the years 2015–2018, this time with 7 points. MLF was missing from the ministerial list published on July 31st, 2019, which was designed according to new criteria – it included journals indexed by the Scopus and Web of Science databases, to which MLF does not belong. This changed when the ministerial list started including journals indexed by the ERIH Plus database, which includes MLF since July 2021. After the Ministry’s statement from December 21st, 2021, the journal has reappeared on the list with 20 points.

In the 16 years of “Medical Library Forum”, 16 annuals, 31 issues, and nearly 900 articles were published, spanning the topics of library and information science, bibliometrics, databases, information technologies, biographical writing, history of the book, medicine, pharmacy, workshops, trainings, e-learning, academic and educational institutions. The papers published in MLF have been written by over 655 authors from Poland and other countries, such as The Czech Republic, France, Germany, Norway, Russia, South Africa, Romania, Sweden, Ukraine, USA, Hungary, Great Britain, and Italy. They were “scientists, university teachers, doctorate students, students, vice ministers, generals, bishops, rectors, vice rectors, managers of institutes, departments and faculties, directors and managers of archives, libraries and museums, as well as employees of numerous institutions” [4 p. 207], representing universities, research institutes, academic libraries, companies offering library products. 25 reviewers have worked with the MLF in the years 2008–2023.

Looking back, it is apparent how much has been achieved. The significance of the “Medical Library Forum” being present on the publishing market for 16 years is evident not just from the numbers above. If we were to use medical terminology, MLF could be likened to an ECG machine monitoring the heartbeat of the library community. The editorial team has always strived to publish articles about recent topics important for the sector, such as exploring the potential of academic libraries in projects, medical librarians’ tasks in preparing systematic reviews,

Fig. 4. An article published in MLF with the new visual design

Fig. 5. Appearance of the new website based on the Open Journal System, currently under construction

bibliometrics in academic libraries, or social media in medical university libraries. The journal has also touched upon difficult topics, such as the ongoing war in Ukraine and how the Scientific Library of Kharkiv National Medical University has struggled to function under the martial law, or the functioning of library community during the COVID-19 pandemic. The upcoming years hold many new tasks for us, such as aiming to increase the journal's reach by indexing it in scientific databases² in order to gain more readers, not only in Poland, but also abroad.

Polskie biblioteki medyczne stanowią grupę wyróżniającą się wśród bibliotek naukowych w Polsce, a historia ich współdziałania sięga 1981 r., kiedy to dyrektorzy bibliotek głównych akademii medycznych podpisali w Gdańsku porozumienie o współpracy. Dziś grupa ta, jako jedno z nielicznych środowisk bibliotekarzy branżowych, ma swoją reprezentację w postaci Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych (KDBAUM), którą tworzą dyrektorzy bibliotek uczelni należących do Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych (KRAUM). Polskie biblioteki medyczne są jedną z lepiej zorganizowanych grup w branży bibliotecznej, o czym świadczą m.in. organizowane od 40 lat coroczne konferencje problemowe i ciekawe inicjatywy środowiskowe, z których największą w ostatnim okresie było utworzenie Polskiej Platformy Medycznej¹.

W nurt tej wyjątkowej współpracy wpisuje się także powołanie do życia periodyku branżowego, który dodatkowo zintegrował prężnie działające środowisko i wyróżnił je na tle innych bibliotek specjalistycznych. Inicjatywa powstała podczas obrad XXV Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, zorganizowanej w dniach 12–14 czerwca 2006 r. w Lublinie–Kazimierzu Dolnym. We wnioskach pokonferencyjnych znalazł się zapis dotyczący utworzenia czasopisma „Forum Bibliotek Medycznych” (FBM) i zlokalizowania redakcji w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Nowe czasopismo

redagowane przez środowisko bibliotekarzy medycznych znakomicie wypełniało lukę po zawieszonym w latach 2003–2015 „Biuletynie Głównej Biblioteki Lekarskiej”. Pierwszy numer FBM ukazał się w 2008 r. i zaczynał się sentencją przytoczoną przez rektora Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – *Littera scripta manet* („Słowo pisane pozostaje”) – wskazującą na istotną rolę pozostawionych dla potomności zapisów o indywidualnych i zespołowych dokonaniach [1]. Przez 10 lat czasopismo ukazywało się w wersji tradycyjnej, w nakładzie 300 egzemplarzy. Drukowane było przez Drukarnię i Intrologatorię OPRAWA Sp. z o.o. przy ul. Dowborczyków 17 w Łodzi, a w 2017 r. – przez drukarnię AKCES Agencja Wydawnicza i Reklamowa w Warszawie przy ul. Czerwonych Maków 5/87. W latach 2012–2017 periodyk równoległe udostępniano na stronach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (od 2015 r. Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) – <http://www.bg.umed.lodz.pl> oraz w Łódzkiej Regionalnej Bibliotece Cyfrowej CYBRA – <http://cybra.lodz.pl/dlibra>. Wersja drukowana była przekazywana w ramach egzemplarza obowiązkowego placówkom bibliotecznym wskazanym w rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki [2] oraz innym instytucjom nauki i kultury – zgodnie z dyspozycją redaktora naczelnego, którego funkcję w latach 2008–2017 sprawował dr Ryszard Żmuda.

Od pierwszych zeszytów z 2008 r. czasopismo współfinansowały następujące uczelnie: Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Bydgoszczy, Gdański Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, Pomorski Uniwersytet Medyczny, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu oraz przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego. Po 10 latach działalności FBM grono instytucji współfinansujących periodyk poszerzyło się o Śląski Uniwersytet Medyczny, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski i Uniwersytet Opolski.

Il. 1. Nowa okładka czasopisma, obowiązująca od zeszytu 1/2018

Rok 2018 przyniósł dużą zmianę: redakcja FBM trafiła pod skrzydła Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, a redaktor naczelną została mgr Irmina Utrata. Nowy wydawca przejął czasopismo, które po równo 10 latach obecności w środowisku naukowym było tytułem rozpoznawalnym, z ugruntowaną pozycją i wiernym gronem czytelników. Redakcja nie musiała się więc martwić o przetrwanie FBM jako nowej inicjatywy, co pozwoliło skoncentrować się na rozwoju przedsięwzięcia.

Głównym zadaniem, które postawił przed sobą nowy zespół, stało się umiędzynarodowienie periodyku. Od 2018 r. wybrane, a od 2021 r. wszystkie artykuły są publikowane w dwóch wersjach językowych – po angielsku i po polsku, a wersja anglojęzyczna stała się wiodąca. Zmiana znalazła odzwierciedlenie w nazwie: „Forum Bibliotek Medycznych” zyskało równoległy tytuł „Medical Library Forum”, od 2018 r. wykazywany jako główny. dopełnieniem zmiany była nowa okładka, która nie pokazywała już konturu wyłącznie Polski, lecz kontur świata (zob. il. 1).

Prace zaczęto publikować na ustandaryzowanej licencji Creative Commons: BY-NC-ND. Ponieważ zarazem od autorów nie jest pobierana opłata za publikację, FBM stało się modelowym przykładem czasopisma wydawanego w diamentowym otwartym dostępie. Od 2021 r. periodyk jest indeksowany w DOAJ (Directory of Open Access Journals) – katalogu otwartych czasopism. Bezkosztowe dla autorów publikowanie prac udało się utrzymać dzięki wsparciu wskazanych wyżej jednostek, które współfinansowały FBM od samego początku, oraz czterech kolejnych uczelni,

² Right before the publication of the article, the editorial team received a response about the successful verification of “Medical Library Forum” for indexing in the databases of EBSCO: Library, Information Science and Technology Abstracts.

¹ Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym – projekt realizowany w latach 2017–2020 w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, działanie 2.3 POPC, poddziałanie 2.3.1, Typ II projektu: Cyfrowe udostępnianie zasobów nauki. Projekt został przygotowany w kooperacji siedmiu bibliotek uczelni medycznych (Białystok, Gdańsk, Katowice, Lublin, Szczecin, Warszawa, Wrocław) wraz z Działem Zarządzania Wiedzą Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

które w 2018 r. przyłączyły się do systematycznego finansowania periodyku.

Redakcja przyjęła dwuetapowy proces recenzowania prac, złożony z oceny wewnętrznej, przeprowadzanej przez redaktorów czasopisma, oraz zewnętrznej recenzji naukowej, opartej na nowoczesnym i transparentnym modelu *open peer review*. Procedura doboru recenzentów bazuje na zaleceniach „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce”, opublikowanych

przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2011 r. W przypadku podejrzenia nieetycznych działań obowiązują w FBM wytyczne – algorytmy postępowania – opracowane przez międzynarodową organizację Committee on Publication Ethics (COPE). Redaktorzy kierują się także wytycznymi zaproponowanymi przez International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). Wraz z wydaniem przez nową redakcję pierwszego zeszytu uruchomiona została nowoczesna

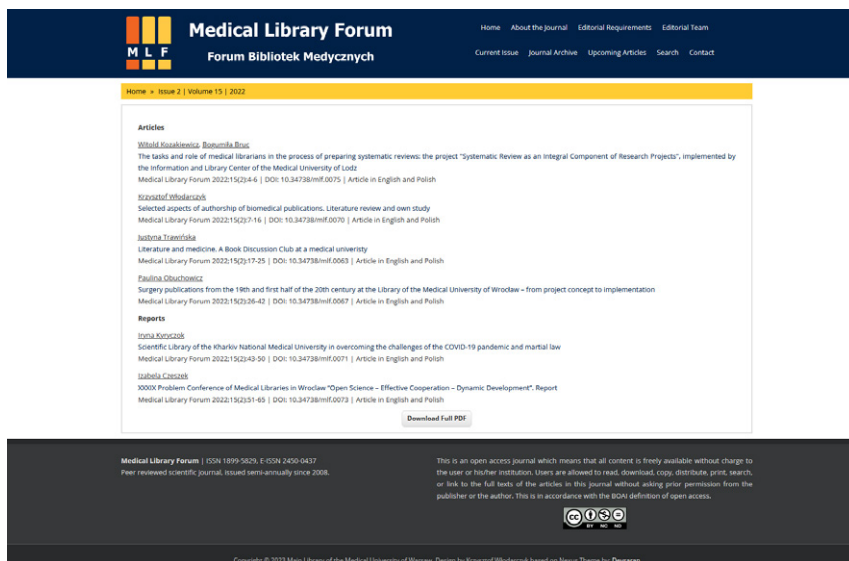
strona internetowa czasopisma (zob. il. 2), oparta na systemie zarządzania treścią Drupal, który jest oprogramowaniem o otwartym kodzie źródłowym, udostępnianym bezpłatnie na zasadach licencji GPL. Sara Lippincott w książce *Library as Publisher* [3 pp. 27-8] wymienia to oprogramowanie jako jedno z rozwiązań dla wydawców bibliotecznych; system został też zarekomendowany przez Centrum Informatyki Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Nową stronę przygotowano w taki sposób, aby wszystkie prace miały swoje indywidualne podstrony; istnieje możliwość pobrania każdego artykułu osobno w postaci pliku PDF – bez konieczności pobierania całego zeszytu. Na stronie artykułu znajdują się dane bibliograficzne pracy, afiliacje i numery ORCID autorów, streszczenie w dwóch wersjach językowych oraz słowa kluczowe. Do każdego artykułu prowadzi numer DOI, zarejestrowany za pośrednictwem organizacji DataCite. Strona zawiera także archiwum wszystkich zeszytów opublikowanych przez poprzedniego wydawcę (zob. il. 3).

Na początku 2022 r. na stronie czasopisma pojawiła się zakładka *Upcoming Articles*, w której redakcja zaczęła publikować prace jako *ahead-of-print*. Ponieważ FBM jest półrocznikiem, intencją redakcji było, aby czytelnicy i autorzy nie czekali na ukazanie się artykułów tylko ze względu na konieczność opracowania kompletu prac składających się na zeszyt. Dzięki nowej praktyce artykuł jest publikowany po zakończeniu składu komputerowego, a po zebraniu kompletu prac są one publikowane w postaci tradycyjnego zeszytu.

Od numeru 1/2022 czasopismo ukazuje się w zupełnie nowej oprawie graficznej dzięki nawiązaniu współpracy z doświadczonym studium DTP (zob. il. 4).

Pod koniec 2022 r. redakcja podjęła decyzję o przeniesieniu strony czasopisma z systemu Drupal do Open Journal Systems (OJS), a w roku 2023 ruszyły prace nad realizacją przedsięwzięcia. OJS jest bezpłatnym systemem zarządzania treścią przeznaczonym do obsługi czasopism. Umożliwia zawiadywanie procesem wydawniczym poprzez komunikację i przepływ pracy (*workflow*) między autorami, redaktorami i recenzentami. Warto też zwrócić uwagę na praktyczną stronę integracji OJS z narzędziami informacji naukowej. Przykładowo czytelnik może pobrać dane bibliograficzne artykułu w formacie właściwym dla menedżerów bibliografii, takich jak EndNote czy Mendeley. Podobnie redakcja może wygodnie przesyłać dane do innych baz i systemów: DOAJ, CrossRef lub DataCite.

II. 2. Nowa strona czasopisma – oparta na systemie Drupal

Issues published by Medical University of Łódź

II. 3. Archiwum zeszytów czasopisma wydanych w latach 2008–2017

Niezaprzeczalnymi atutami OJS są również duża elastyczność w zakresie modyfikacji oprawy wizualnej oraz łatwość dostosowania systemu do potrzeb redakcji (il. 5).

„Forum Bibliotek Medycznych” jest czasopismem indeksowanym na liście ministerialnej. Po raz pierwszy zostało wymienione przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w komunikacie z 29 grudnia 2010 r., w grupie czasopism stanowiących propozycje dodatkowych tytułów do ewentualnego wykorzystania przez Komisję Ewaluacji Jednostek Naukowych. Zaproponowano wówczas przyznanie FBM 6 punktów. Tytuł został wykazany na listach w latach 2012–2014, gdy przypisano mu 3 punkty, oraz w latach 2015–2018 – z 7 punktami. FBM zabrakło natomiast na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki opublikowanej 31 lipca 2019 r., opracowanej na podstawie zupełnie nowych kryteriów – obejmowała ona czasopisma indeksowane w bazach Scopus i Web of Science, do których FBM nie należy. Sytuacja zmieniła się, kiedy na liście ministerialnej zaczęto wykazywać czasopisma indeksowane w bazie ERIH Plus – w której od lipca 2021 r. FBM jest indeksowane. Wraz z komunikatem MEiN z 21 grudnia 2021 r. czasopismo powróciło do wykazu z liczbą 20 punktów.

Przez 16 lat działalności „Forum Bibliotek Medycznych” ukazało się 16 roczników, 31 numerów i blisko 900 artykułów poświęconych bibliotekoznawstwu, bibliometrii, bazom danych, informacji naukowej, technologiom informatycznym, biografistyce, historii książki, medycynie, farmacji, warsztatom, szkoleniom, e-learningowi, ośrodkom naukowym i dydaktycznym. Na kartach FBM prace opublikowało ponad 655 autorów z Polski i z zagranicy, m.in. z Czech, Francji, Holandii, Niemiec, Norwegii, Rosji, RPA, Rumunii, Szwecji, Ukrainy, USA, Węgier, Wielkiej Brytanii czy Włoch. Byli to „nauczyciele, nauczyciele akademicy, doktoranci, studenci, osoby, które pełniły funkcję wiceministrów, generałów, biskupów, rektorów, prorektorów, kierowników instytutów, katedr i zakładów, dyrektorów i kierowników archiwów, bibliotek i muzeów oraz pracownicy wielu różnych instytucji” [4 p. 207], reprezentujący uczelnie wyższe, instytuty naukowo-badawcze, biblioteki naukowe, firmy oferujące produkty biblioteczne. W latach 2008–2023 z FBM współpracowało 25 recenzentów.

Z perspektywy czasu widać, jak wiele udało się osiągnąć. Doniosłość 16 lat istnienia „Forum Bibliotek Medycznych” na rynku wydawniczym ma swoje odbicie nie tylko w powyższych liczbach.

4 MEDICAL UNIVERSITY OF WARSAW 1 [16] 2023 MLF

Rebecca Wojturska

Edinburgh Diamond: growing a library-based Open Access hosting service

Edinburgh Diamond: rozwijanie serwisu hostingowego prowadzonego przez bibliotekę w systemie otwartego dostępu

Medical Library Forum 2023;16(1):4-10
DOI: 10.34738/mlf.0078

University of Edinburgh, Scotland
Correspondence to: rebecca.wojturska@ed.ac.uk

PROFESSIONAL ARTICLE

Abstract

University libraries are becoming increasingly involved in Open Access (OA) publishing. Edinburgh Diamond, a service situated within Edinburgh University Library, supports the publication of academic and student-led Diamond OA journals and books. This article outlines the development of Edinburgh Diamond, from concept to development, from launching a journal hosting service to launching a book hosting service, and from policy-making to rebranding. It addresses the three main challenges – sustainable growth, accessibility and quality – and considers solutions before reviewing Edinburgh Diamond's plans for the future.

Streszczenie

Biblioteki uniwersyteckie w coraz większym stopniu angażują się w publikowanie zgodnie z modelem otwartego dostępu. Serwis Edinburgh Diamond, prowadzony w ramach Biblioteki Uniwersytetu Edynburskiego, wspiera publikowanie czasopism i książek przez naukowców i studentów w modelu Diamond OA. Artykuł przedstawia rozwój Edinburgh Diamond – od koncepcji do realizacji, od uruchomienia usługi hostingu czasopism do wdrożenia hostingu książek, od kształtowania polityki po rebranding. W tekście przedstawiono trzy główne wyzwania w omawianej dziedzinie – zrównoważony wzrost, dostępność i jakość – a także możliwe przyszłe rozwiązania oraz plany serwisu Edinburgh Diamond.

Keywords

university libraries, library publishers, Open Access, OA, Open Access publishing, hosting services, Open Journals System, OJS.

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license.

Il. 4. Opublikowany na łamach „FBM” artykuł w nowej oprawie graficznej

Register Login

Medical Library Forum
Forum Bibliotek Medycznych

Home Current Archives About Contact Search

About the Journal

„Medical Library Forum” (MLF) is a specialist, peer reviewed scientific journal, issued since December 2018 by the Main Library of the Medical University of Warsaw. The idea of its establishment arose during the Conference of Directors of Libraries of Academic Medical Universities during the 26th Problem Conference of Medical Libraries, organised on June 2006, in Łódź. The first MLF publisher was the Information and Library Center of the Medical University of Łódź, which published the journal in 2008-2017. The current MLF is issued semi-annually, and appears only in the electronic version. From 2018, all research is published in open access, under a CC-BY-NC-ND license.

„Medical Library Forum” serves to consolidate the results of the scientific activity of the libraries of medical universities and related institutions. The main assumptions are to create a forum for the exchange of ideas, experiences, and solutions developed in individual centers, as well as care for the continual development of academic librarianship – not just medical.

Current Issue

Issue 2 | Volume 15 | 2022

It is with great pleasure that I present to you this year's last issue of our journal. I hope that the articles you find inside will prove to be a fascinating read during these long Winter evenings. I would especially like to point out the article by Iryna Kyrnychok, the Director of the Scientific Library of the Kharkiv National Medical University in Ukraine. In which the author discusses the functioning of the library during the Coronavirus pandemic, as well as during the ongoing Russo-Ukrainian War. Despite the military invasion of the Russian Federation on Ukraine, the falling missiles and the wailing alarm sirens, this modern information centre still operates, carrying out all its tasks.

I wish you a pleasant read – Editor-in-Chief – Irmma Utrata.

Published: 20.12.2022

Download Pobierz

Make a Submission

LANGUAGE

English
Język Polski

INFORMATION

For Readers
For Authors
For Librarians

Il. 5. Wygląd opracowywanej obecnie strony czasopisma – opartej na systemie OJS

Nawiązując do terminologii medycznej, FBM można porównać do kardiomonitora, który śledzi rytm serca środowiska bibliotecznego. Redakcja zawsze starała się publikować artykuły poruszające aktualne, istotne dla branży tematy, jak chociażby wykorzystanie potencjału bibliotek akademickich w projektach, zadania bibliotekarzy medycznych w procesie przygotowywania przeglądów systematycznych, działalność bibliometryczna bibliotek naukowych czy social media w bibliotekach uczelni medycznych. Nie brakowało również tematów trudnych – związanych z wojną w Ukrainie i pokonywaniem wyzwań towarzyszących stanowi wojennemu przez Bibliotekę Naukową Charkowskiego Narodowego

Uniwersytetu Medycznego czy funkcjonowaniem środowiska bibliotecznego w okresie pandemii COVID-19. Przed nami kolejne lata, które wypełni realizacja wielu nowych zadań, m.in. działania służące wzrostowi zasięgu czasopisma poprzez jego indeksację w naukowych bazach danych² w celu zwiększenia liczby czytelników, także za granicą.

REFERENCE LIST

1. Lewiński A. Słowo wstępne rektora Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Forum Bibliotek Medycznych. 2008;1(1):7.

2. Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybów ich przekazywania, Dziennik Ustaw 1997 nr 29 poz. 161.

3. Lippincott SK. Library as publisher : new models of scholarly communication for a new era. United States of America: Against the Grain (Media), LLC; 2017.

4. Żmuda R. Jubileusz 10-lecia czasopisma Forum Bibliotek Medycznych – Medical Library Forum (2008–2017). Forum Bibliotek Medycznych. 2017;10(2):205–25.

² Tuż przed publikacją artykułu redakcja uzyskała informację o pomyślnej weryfikacji „Medical Library Forum” w procesie indeksacji w bazach EBSCO: Library, Information Science and Technology Abstracts.

Agnieszka Czarnecka

University Library, Medical University of Warsaw, Poland

Correspondence to: agnieszka.czarnecka@wum.edu.pl

Absolwentka Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2000 r. zatrudniona w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym: w latach 2009–2021 na stanowisku zastępcy dyrektora Biblioteki Uczelnianej, od lutego 2023 r. – p.o. dyrektora. Od 2012 r. jednocześnie kieruje pracami Oddziału Automatyzacji Procesów Bibliotecznych. Jest pomysłodawcą i wykonawcą wielu projektów, usprawnień organizacyjnych i działań promujących działalność Biblioteki Uczelnianej WUM. Swoje zainteresowania zawodowe skupia wokół nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych we współczesnej bibliotece akademickiej.

Krzysztof Włodarczyk

University Library, Medical University of Warsaw, Poland

Correspondence: krzysztof.wlodarczyk@wum.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2951-3120>

Bibliotekarz z wykształceniem humanistycznym i informatycznym, specjalizujący się w naukowej informacji medycznej. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego. Zawodowo interesuje się problematyką bibliografii zespołów osobowych, etyką pracy naukowej i szeroko rozumianą komunikacją naukową. Prowadzi szkolenia oraz zajęcia akademickie z naukowych baz danych i naukowej informacji medycznej. Redaktor czasopisma „Medical Library Forum” i serwisu Informacja Naukowa. Prywatnie interesuje się historią starożytności i filozofii.

ABOUT THE JOURNAL

„Medical Library Forum” (MLF) is a peer-reviewed academic journal, issued semi-annually by the Medical University of Warsaw since December 2018. The idea of creating the journal emerged during the 25th Problem Conference of Medical Libraries, taking place from 12th to 14th of June, 2006 in Lublin-Kazimierz Dolny. «MLF's» first publisher was the Medical University of Łódź, which issued the journal both online and in print. Nowadays, «MLF» is published only in digital form. Starting in 2018, all articles are published under the standardised Creative Commons licence BY-NC – ND -- a model that is free for both authors and readers (diamond open access).

„MLF” aims to preserve the academic work of the libraries of medical universities and related institutions. Its main objective is to create a forum for exchanging ideas, experience, and solutions established in specific institutions, as well as advancing academic librarianship — not just in the medical field.

„MLF” is listed on the Polish ministerial list of academic journals since 2010. Currently, the journal has been assigned 20 points. „MLF” is indexed in such databases as the DOAJ, ERIH+, EBSCO, Polish Scholarly Bibliography, and Arianta.

PEER REVIEW PROCESS

All articles received by the editorial team are subject to a two-step review process, consisting of an internal assessment conducted by the journal's editors, and an outside academic review based on the modern open peer review model — assuring a transparent evaluation by specialists in the field. Based on the review, the editorial team makes the decision whether to publish the paper, send it back to be corrected, or reject it.

The reviewers are selected according to the recommendations Good practice in academic review procedures, published by the Polish Ministry of Science and Higher Education in 2011: each paper is assigned a reviewer (or reviewers) with appropriate skill and knowledge in the relevant field; the reviewer and the author are not related by familial or work relationships; there is no conflict of interest between the author and the reviewer.

A multi-stage process of work evaluation:

An initial formal and substantive assessment done by the editor-in-chief or their deputy — based on this, the paper is then sent to outside review or rejected. The rejection can be due to: the paper's low substantive value, a theme not suited to the journal's profile, unethical conduct (e.g. plagiarism), or not adjusting the text to the basic requirements as described in the „Information for Authors” tab. After the initial acceptance, an agreement with the author is signed (PDF).

An outside evaluation by at least one reviewer in the open peer review model — the identities of the reviewers and authors are public, and the review's content is subject to public control (the editorial team makes it available on request).

Response to the author with the outcome of the assessment. In case of necessary adjustments, the corrected version is evaluated once more.

The final decision about publishing the paper in the journal is made by the editor-in-chief.

ETHICS STATEMENT

The editorial team of the „Medical Library Forum” journal undertakes to uphold the highest standards of scientific credibility in terms of the published content. Considering diligence and honesty to be the elementary values of academia, it strongly opposes any misconduct concerning the publication of academic papers. „Medical Library Forum” disallows any plagiarism, such as copying text, ideas, images, or data from another source, even the author's own publication, without stating its source of origin. The quoted item must be appropriately marked and its original source stated in a footnote.

COPE

The editorial team follows the guidelines established by the Committee on Publication Ethics (COPE) -- an international organization assembling publishers and editors of academic journals. These guidelines include a detailed description of the course of action in case of suspected unethical activity in terms of publishing

The COPE standards aid editors in cases such as: suspicion of plagiarism, suspicion of unnecessary

publication, suspicion of fabricating data, suspicion of an ethical problem, suspicion of an undisclosed conflict of interest, suspicion of appropriation by the reviewer of the author's idea or data. COPE diagrams also present the recommended course of action in case of a request to introduce changes to the authors' list, as well as in case of a suspected presence of a ghost author or a guest author.

ICMJE

The editorial team relies on the recommendations by the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) -- a committee assembling the editors of reputable journals, such as „Nature Medicine”, „New England Journal of Medicine”, and „The Lancet”. These recommendations aim to support editors, authors, and reviewers in upholding the highest ethical standards on each stage of the publishing process. Our editorial team expects everyone cooperating with the journal to follow ICMJE's guidelines.

RESPONSIBILITIES

The editorial team's responsibility

The editorial team evaluates the received papers only on basis of merit, accordance with the journal's theme, and following the ethical guidelines, all in agreement with the reviewers.

The editorial team assures that every paper is reviewed by at least one expert in the field prior to publication. The review forms are made available on the reader's demand (on an open peer-review basis).

The author's responsibility

In accordance with the ICMJE's guidelines, a person can be credited as an author if they significantly contributed to the paper, took part in preparing the manuscript, accepted its final version for publication, and take accountability for all aspects of the paper. ICMJE recommends that every person credited as an author fulfils the criteria, and that every person fulfilling the criteria be credited as an author.

A person can be credited as a corresponding author if they assume the responsibility of communicating with the editorial team during the publishing process, as well as that of fulfilling the formal requirements associated

with publishing in the specific journal. A corresponding author answers the questions asked by the editor and the reviewers, as well as undertakes to answer the academic community's questions after the paper is published.

The authors should be listed according to how much they contributed – from the most to the least. It is allowed to credit the authors as equal contributors. The last position may be reserved for the senior author, however, the senior author must fulfil the criteria of authorship no matter the contribution. The contribution of each author must be specified in the license agreement.

The reviewer's responsibility

Every reviewer who does not feel competent enough to review the received paper, or knows that a quick review is not possible, should notify the editorial team immediately and refuse the request for cooperation.

The reviewer should refuse the request for cooperation, should there be a professional or familial relationship or a conflict of interest between the reviewer and any of the authors.

Confidentiality

All persons involved in the publishing process are bound to treat all received papers as confidential documents. It is disallowed to show or discuss them with third parties, unless in justified circumstances, with the consent of the Editor in Chief.

Information gained during the publishing process cannot be used to personal gain of any person involved in the publishing process.

Studies are published in Polish, English or in both language versions. The editors help English-speaking authors translate the title and abstract to Polish. Submissions should not exceed 24,000 characters with spaces (not including bibliography).

Submissions should contain: title in Polish and English; keywords in English; summary in Polish and English, each containing about 800–1000 characters with spaces; bibliography – in the Latin alphabet – developed in a Vancouver-style numerical system (for detailed guidelines, including examples, see mlf.wum.edu.pl).

The editorial staff does not charge for publishing the work, nor does it pay royalties. Authors retain moral and proprietary copyrights to the work.

EDITORIAL REQUIREMENTS

The editorial office of the „Medical Library Forum” journal accepts only previously unpublished research, developed in a computer format, appropriate for MS Word, sent to the e-mail address: fbm@wum.edu.pl. The research should contain information about all persons responsible for its creation – none of the people who meet the ICMJE criteria of authorship can be omitted. Full name, surname, and affiliation in English are required. One should also indicate corresponding author and provide the e-mail address. A biographical note about the first author of the research and ORCID numbers of all authors are welcome.